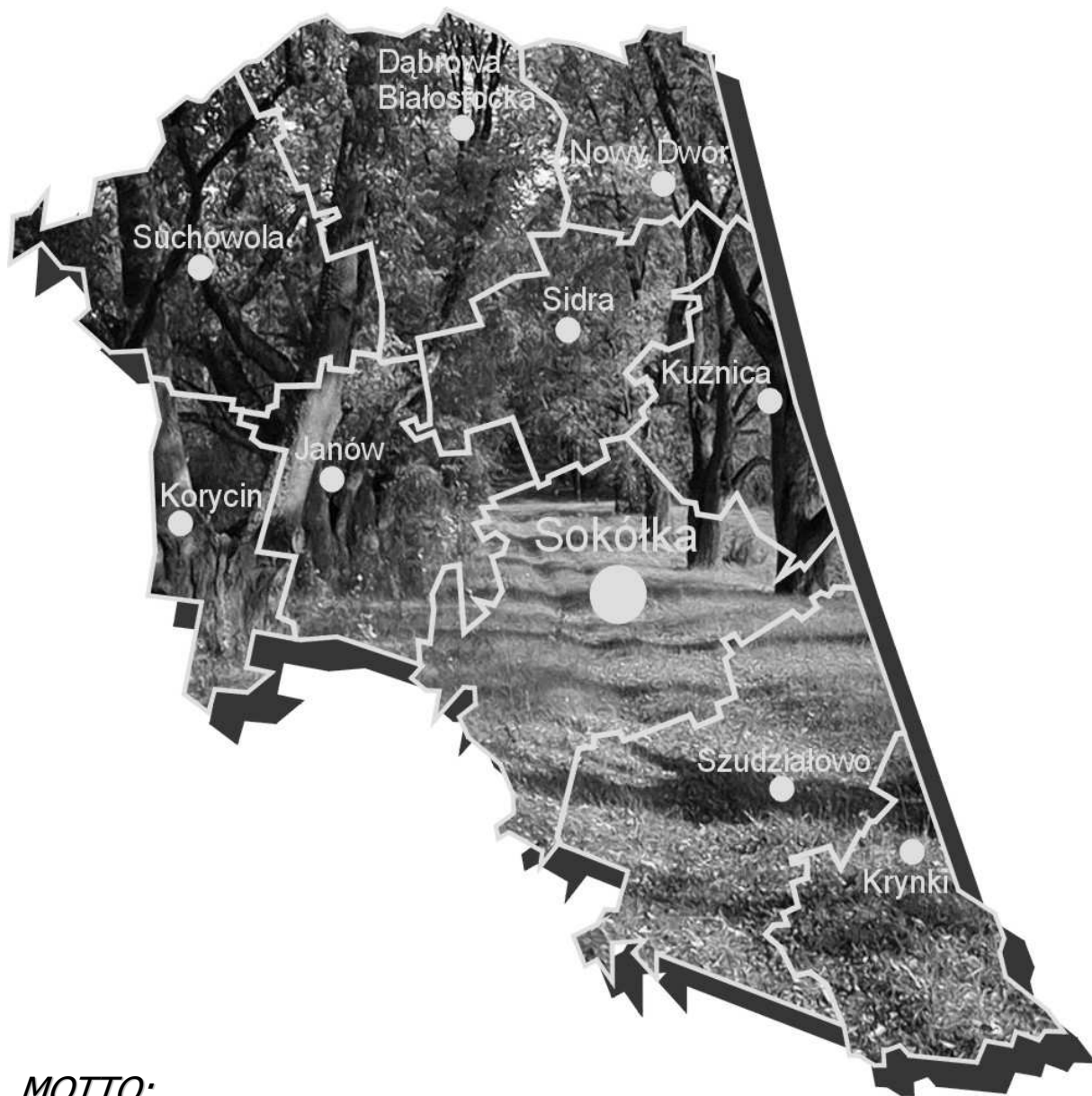

STRATEGIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO

MOTTO:

*„Powiat sokólski – obszarem
zrównoważonego rozwoju,
otwartym na współpracę”*

Wydawca *Zarząd Powiatu Sokólskiego*
Zespół autorów *Kierownicy wydziałów Starostwa Powiatowego w Sokółce*
Opracowanie *Wydział Promocji i Rozwoju*

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sokólskiego została przyjęta dnia 23.02.2001r.
przez Radę Powiatu Sokólskiego

Spis treści

WSTĘP.....	5
I. SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA POWIATU SOKÓLSKIEGO.....	7
A. PODSTAWOWE INFORMACJE O POWIECIE.....	7
B. SEKTOR PRODUKCYJNY GOSPODARKI.....	13
C. SEKTOR NIEPRODUKCYJNY GOSPODARKI.....	14
D. ZASOBY LUDZKIE, RYNEK PRACY.....	26
E. INFRASTRUKTURA.....	35
F. ANALIZA SWOT.....	45
II. MISJA ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO I CELE.....	53
CELE I RZĘDU.....	53
CELE II RZĘDU.....	55
III. KLUCZOWE KIERUNKI ROZWOJU POWIATU W UKŁADZIE SFEROWYM.....	59
A. SFERA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ.....	59
B. SFERA GOSPODARCZA.....	59
C. SFERA EKOLOGICZNA.....	62
D. SFERA SPOŁECZNA.....	64
E. SFERA ŁADU PRZESTRZENNEGO.....	69
IV. FINANSE POWIATU.....	71
A. STRUKTURA DOCHODÓW POWIATU.....	71
B. STRUKTURA WYDATKÓW GMIN POWIATU.....	73
C. STRUKTURA WYDATKÓW INWESTYCYJNYCH POWIATU.....	75
D. PROGNOZA DOCHODÓW I WYDATKÓW POWIATU.....	77
V. SCENARIUSZE ROZWOJU.....	81
A. SCENARIUSZ OPTYMISTYCZNY (I).....	86
B. SCENARIUSZ UMIARKOWANY (II).....	86
C. SCENARIUSZ ZACHOWAWCZO – OSTRZEGAWCZY (III).....	86
VI. PODSUMOWANIE.....	87
DODATEK.....	105
B. SPIS TABEL.....	105
C. SPIS MAPEK.....	106

WSTĘP

Opracowana Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sokólskiego nawiązuje do Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego. Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sokólskiego wraz ze Strategią Rozwoju Województwa Podlaskiego będą podstawą do złożenia wniosku przez Zarząd Województwa Podlaskiego w celu podpisania Kontraktu z Rządem.

Wstępem do określenia misji rozwoju i celów strategicznych była dokonana diagnoza stanu istniejącego – ocena najważniejszych warunków rozwoju powiatu oraz jego potrzeb. Syntetyczne ujęcie tych procesów zostało dokonane w analizie SWOT (Strengths- siły, atuty; Weaknesses- słabości; Opportunities- szanse; okazuje Threats- zagrożenia) i charakterystykach rozwojowych poszczególnych obszarów powiatu. Niniejszy dokument rozróżnia trzy poziomy zadań. Pierwszy poziom - to zadania ograniczające się do obszaru gmin, których realizacja wpłynie na stan sytuacji w gminach. Drugi poziom - to zadania, które są w bezpośredniej gestii gmin i ich realizacja będzie oddziaływała na cały powiat. Trzeci poziom obejmuje zadania leżące w gestii powiatu, które będą miały wpływ na jego rozwój.

Rozwój powiatu sokólskiego uzależniony jest od dobrego, skutecznego i odpowiedzialnego reformowania życia politycznego, społecznego i gospodarczego kraju oraz otwarcia tu „bramy” łączącej wschód z zachodem (np. przejścia granicznego Polska– Białoruś w Kuźnicy). Ważnym elementem będzie znalezienie się w nowych realiach terytorialnych, ekonomicznych i społecznych. Rozważane będą czynniki mające wpływ na dobre działanie powiatu, możliwości poprawy warunków bytowych jego mieszkańców, ochrona walorów środowiska przyrodniczego, struktury zatrudnienia ludności, wykształcenia i szkolnictwa, wspieranie rozwoju społeczno-ekonomicznego.

Do opracowania włączono dane statystyczne z lat 1994-2000. Strategia obejmuje okres między rokiem 2001 a 2010, ponieważ przemiany zachodzące w kraju i zagranicą (polityczne, społeczne, kulturowe, gospodarcze, ekonomiczne, technologiczne), nie pozwalają na dalsze planowanie, natomiast powyżej tej granicy rzeczywistość przedstawionego opracowania tracić będzie na realności.

Obszar opracowania obejmuje powiat sokólski, w skład którego wchodzi 10 gmin (Sokółka, Krynki, Szudziałowo, Kuźnica, Sidra, Nowy Dwór, Dąbrowa Białostocka, Janów, Korycin, Suchowola). Granice administracyjne mają z reguły ustalony charakter, a przyroda, gospodarka, powiązania społeczne – stanowią system naczyń połączonych. Wiele powiązań będzie miało charakter przyrodniczy (np. rezerваты), komunikacyjno – transportowy oraz transgraniczny.

W strategii przedstawiono ogólne uwarunkowania geograficzno – ekonomiczne powiatu sokólskiego. Szczegółową analizą objęto też kierunki rozwoju przestrzenno – gospodarczego.

I. SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA POWIATU SOKÓLSKIEGO

W rozdziale tym dokonana zostanie szczegółowa diagnoza stanu istniejącego powiatu. Będzie się ona opierała na zastosowaniu analizy SWOT. Ukazanie mocnych i słabych stron tego obszaru w poszczególnych sferach funkcjonalnych, pozwoli na określenie kierunków działań, które opierałyby się na atutach rozwojowych powiatu i jego poszczególnych gmin.

A. Podstawowe informacje o powiecie.

Powiat sokólski położony jest na terenie województwa podlaskiego, w północnej części Niziny Podlaskiej. Od strony wschodniej powiat graniczy z Republiką Białorusi. Powiat sokólski stanowią: lokalna wspólnota samorządowa tworzona przez mieszkańców gmin: Sokółka, Dąbrowa Białostocka, Janów, Korycin, Krynki, Kuźnica, Nowy Dwór, Sidra, Suchowola, Szudziałowo. Łączna powierzchnia powiatu wynosi 2054 km². Obszar ten zamieszkuje 78968 mieszkańców (na dzień 01.04.1998r.).

Powiat zajmują głównie obszary rolnicze. Sprzyja temu dobry stan środowiska naturalnego oraz występująca w wielu gospodarstwach tradycyjna kultura rolna. Ziemia Sokóleńska jest bardzo dobrym miejscem do wytwarzania ekologicznie zdrowej żywności. Dużą powierzchnię powiatu zajmują też obszary leśne, których znaczna część wchodzi w skład kompleksu Puszczy Knyszyńskiej o wysokich walorach przyrodniczych.

Środowisko przyrodnicze.

Województwo podlaskie, a także powiat sokólski, posiada w znacznym stopniu zachowane w stanie naturalnym, o wysokich i unikalnych walorach w skali kraju i Europy, środowisko przyrodnicze – głównie kompleksy naturalnych lasów (gmina Szudziałowo), bagienne doliny rzek (gminy Dąbrowa Białostocka, Suchowola, Korycin) o cennej i różnorodnej roślinności. Obszary te odznaczają się najwyższym stopniem naturalności szaty roślinnej oraz najwyższą bioróżnorodnością. O wysokim potencjale biotycznym obszaru województwa świadczy bogactwo fauny i flory oraz występowanie licznych chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt, a także znaczna ilość obszarów określanych statusem ochrony.

Wysoki stopień naturalności powiatu sokólskiego wynika również z samej struktury użytkowania gruntów, w której dominują obszary uznane za biologicznie aktywne, tj. łąki, pastwiska, lasy, zadrzewienia, wody i nieużytki bagienne (Tabela nr 1).

Tabela nr 1. Struktura użytkowania gruntów (01.01.99).

Lp	Nazwa	Pow. ogólna ha	Użytki rolne	Lasy i zadrz.	Ogółem (lasy i zadrz.) %	Tereny zabud.	Wody	Nieuż.	Pozost.
1.	m. Dąbrowa Biał.	2 264	1 855	73	1,02	162	17	19	138
2.	m. Sokółka	925	318	11	0,17	289	25	10	272
3.	m. Suchowola	2 595	1 898	448	1,24	92	39	4	114
4.	obszar wiejski Dąbrowa Biał.	24 131	17 900	4 143	11,69	491	132	710	755
5.	obszar wiejski Sokółka	30 437	21 664	6 311	14,84	537	275	338	1 312
6.	obszar wiejski Suchowola	22 994	17 640	2 372	10,61	422	168	1 742	650
7.	gm. Janów	20 784	12 715	6 914	10,41	358	139	166	492
8.	gm. Korycin	11 732	9 968	938	5,78	269	94	116	347
9.	gm. Krynki	16 591	9 440	5 943	8,16	264	78	246	620
10.	gm. Kuźnica	13 341	9 640	2 581	6,48	282	73	189	576
11.	gm. Nowy Dwór	12 088	9 564	1 639	5,94	250	70	90	475
12.	gm. Sidra	17 396	13 016	3 197	8,6	326	74	231	552
13.	gm. Szudziałowo	30 164	14 796	13 575	15,06	379	86	350	978
14.	gm. Dąbrowa Biał.	26 395	19 755	4 216	13	653	149	729	893
15.	gm. Sokółka	31 362	21 982	6 322	15	826	300	348	1 584
16.	gm. Suchowola	25 589	19 538	2 820	12	514	207	1 746	764
17.	Miasta (1:3)	5 784	4 071	532	2,44	543	81	33	524
18.	Obszary wiejskie(4:13)	199 658	136 343	47 613	97,56	3578	1 189	4 178	6 757
19.	Razem (7:16):	205 442	140 414	48 145	X	4121	1 270	4 211	7 281

Ponadto powiat sokólski charakteryzuje się stosunkowo czystym powietrzem atmosferycznym i niewielkimi zanieczyszczeniami środowiska. Województwo podlaskie, z uwagi na duże walory środowiska przyrodniczego, wchodzi w skład makroregionu funkcjonalnego „Zielone Płuca Polski”.

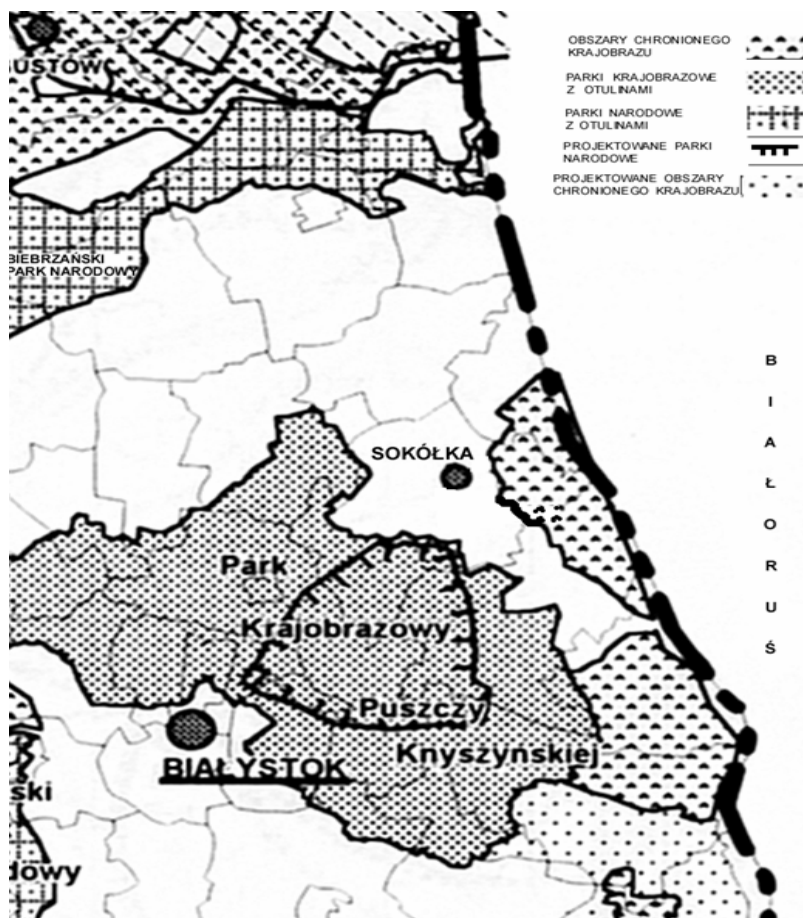
Powiat sokólski znajduje się w obrębie Wyniesienia Mazursko– Suwalskiego, wchodzącego w skład krystalicznej prekambryjskiej platformy wschodnio– europejskiej. Węglanowe skały kredy górnej wraz z osadami trzeciorzędowymi budują podłoże czwartorzędu. Powierzchnia tego podłoża jest morfologicznie zróżnicowana, co warunkuje zmienną miąższość utworów czwartorzędowych (ca 200 m – okolice Sokółki).

Skalne surowce mineralne na terenie powiatu sokólskiego eksploatuje się metodami odkrywkowymi. Szczególnie bogate są zasoby piasku, żwiru i kruszywa naturalnego. Największe złoża kruszywa naturalnego o zatwierdzonych zasobach to: rejon Sokółka (Kundzin, Zadworzany, Gieniusze), rejon Sidra (Racewo), rejon Kuźnica.

Na obszarze powiatu sokólskiego występują gleby wykształcone z polodowcowych piasków i żwirów, glin i pyłów oraz współczesnych osadów torfowych, namułów. Największy odsetek zajmują gleby wytworzone z piasków i glin w trybie gleb brunatnych i bielcowych, a następnie czarne ziemie i gleby bagienne.

Na terenie powiatu sokólskiego funkcjonują obszary chronionego krajobrazu: Wzgórza Sokólskie i Dolina Biebrzy. Część gmin, tj. Dąbrowa Białostocka i Suchowola, graniczy z Biebrzańskim Parkiem Narodowym i Parkiem Krajobrazowym Puszczy Knyszyńskiej (Sokółka, Szudziałowo, Janów, Korycin, Krynki) - Mapa nr 1.

Mapka nr 1. Parki i obszary chronionego krajobrazu.

oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego

W. Matuszkiewicz dokonał regionalizacji przyrodniczo – leśnej mającej na celu przedstawienie geograficznego zróżnicowania ekologicznych warunków wzrostu i rozwoju roślinności, ze szczególnym uwzględnieniem ekosystemów leśnych. Ma to na celu umożliwienie prawidłowego wykorzystania tych warunków na potrzeby gospodarki leśnej, a także rolnictwa i planowania przestrzennego. Powiat sokólski wg powyższej regionalizacji znajduje się w Krainie Mazursko – Podlaskiej (mezoregion Puszczy Knyszyńskiej). Kraina ta charakteryzuje się występowaniem zwartych, dużych kompleksów leśnych, takich jak Puszcza Knyszyńska.

Na ogólną powierzchnię powiatu sokólskiego 205 442 ha, lasy i grunty leśne zajmują 48.145 ha, co stanowi 23,31% powierzchni powiatu. Dla porównania lesistość województwa wynosi 29,4%, a kraju 27,9%. Głównym zwartym kompleksem leśnym jest Puszcza Knyszyńska. Na pozostałej części powiatu lasy występują w rozproszeniu tworząc niewielkie kompleksy.

Gatunkiem dominującym w lasach powiatu sokólskiego jest sosna, a gatunkami współtworzącymi lasy są: świerk, dąb, brzoza i olcha.

Gospodarka leśna na terenie lasów państwowych prowadzona jest w oparciu o inwentaryzację i plany urzędzeniowe poszczególnych nadleśnictw zatwierdzone przez Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, natomiast gospodarka leśna w lasach prywatnych prowadzona jest w oparciu o plany urzędzeniowe lasów poszczególnych wsi.

Część gmin ma opracowane granice polno-leśne, a „Krajowym programem zwiększenia lesistości” objęte są w powiecie gminy: Dąbrowa Białostocka, Sokółka, Krynki, Kuźnica, Suchowola, Szudziałowo. Zalesienia tych terenów powinny sprzyjać powiększeniu istniejących kompleksów leśnych oraz łączeniu mniejszych w jedną całość.

Na terenie powiatu sokólskiego istnieją także rezerваты przyrody:

Stare Biele - pow. 255,65ha, leżąca w gminie Szudziałowo, fragment puszczy, kompleksy bagien i zarastających łąk, ostoje zwierząt,

Góra Pieszczana - pow. 220,1 ha, leżąca w gm. Szudziałowo, fragment puszczy z naturalnym drzewostanem,

Międzyrzecze - pow. 249,86 ha, w gm. Szudziałowo, fragment puszczy z licznymi zbiorowiskami roślin chronionych,

Torfowy Bahno w Borkach – pow. 286,40 ha, w gm. Szudziałowo i Supraśl, zbiorowisko torfowiskowe o charakterze borealnym, bogata flora roślin rzeczywistych i mszaków,

Kozłowy Ług – pow. 149,35 ha, w gm. Sokółka, lasy i torfowiska,

Stara Dębina - pow. 33,68, leśnictwo Łaźnisko, Nadleśnictwo Supraśl, w gm. Szudziałowo, celem ochrony jest zachowanie starodrzewu dębowego na siedlisku lasu mieszanego oraz stanowisk dębu bezszypułkowego na pń. granicy jego zasięgu,

Park Krajobrazowy Wzgórza Sokólskie – pow. 40456 ha, na wschód od Puszczy Knyszyńskiej, odznaczający się urozmaiconą rzeźbą terenu, z licznymi wzgórzami morenowymi o wysokości pow. 200 m n.p.m., częściowo zalesionymi,

Woronicza – pow. 133,80 ha, uznany w 1989 roku za rezerwat przyrody; jest to rezerwat florystyczny położony na terenie Nadleśnictwa Supraśl; celem ochrony jest zachowanie w naturalnym stanie doliny strumienia Woronicza w Puszczy Knyszyńskiej wraz ze strefą źródłiskową i rozległym torfowiskiem niskim porośniętym lasami łągowymi i świerczyną bagienną,

Starodrzew Szyndzielski – pow. 79,74 ha, uznany w 1990 roku za rezerwat przyrody; jest to rezerwat leśny położony na terenie Nadleśnictwa Czarna Białostocka; celem ochrony jest zachowanie w Puszczy Knyszyńskiej ciepłolubnego lasu sosnowo – dębowego o charakterze grądu miodownikowego, odznaczającego się wysokim stopniem naturalności i występowaniem szeregu rzadkich i chronionych roślin,

Nietupa – pow. 273,73 ha, uznany w 1996 roku za rezerwat przyrody; jest to rezerwat faunistyczny położony na terenie Nadleśnictwa Krynki; celem ochrony jest zachowanie ostoi bobrów w zatorfionej dolinie rzeki Nietupy.

Na terenie powiatu sokólskiego występują wszystkie zwierzęta charakterystyczne dla Niżu Polskiego:

- żubr - na terenie Puszczy Knyszyńskiej,
- głuszc - na terenie Puszczy Knyszyńskiej,
- łoś - najliczniej występuje w Dolinie Biebrzy
- na terenie całego powiatu - m.in. dzik, wilk, sarna, jeleń, lis, zając, bóbr.

Powiat sokólski, jak całe województwo, charakteryzuje się odrębnością klimatyczną wyrażaną pod względem kontynentalizmu, tj. długością zimy, stosunkowo krótkim przedwiośniem, najkrótszym w Polsce okresem wegetacyjnym i najniższą średnią temperaturą roczną (od 5,6 do 7⁰C). Cechy te sprawiają, że jest on stosunkowo najmniej korzystny dla rolnictwa.

Miasto i Gmina Dąbrowa Białostocka:

Dąbrowa Białostocka leży na szlaku komunikacyjnym łączącym Białystok z Augustowem i Suwałkami, w regionie „Zielonych Płuc Polski” i otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego. Takie położenie w połączeniu z walorami przyrodniczymi Biebrzańskiego Parku Narodowego, sprzyja rozwojowi turystyki i rekreacji. Jest to największa atrakcja i atut Ziemi Dąbrowskiej. Otaczające Biebrzę bagna oraz torfowiska są ostoją wielu gatunków roślin i zwierząt. To największy tego typu pierwotny obszar w Europie Środkowej. Miłośników turystyki czekają interesujące miejsca na szlakach, związane nie tylko z dziewiczymi obszarami Biebrzańskiego Parku Narodowego.

Gmina Janów:

Na malowniczych pagórkach obrzeża Puszczy Knyszyńskiej położona jest gmina Janów. Jej atrakcją są wytwarzane przez miejscowe gospodynie tradycyjne dywany dwuosnowowe. Proces powstawania tego znanego na rynku polskim i zagranicznym produktu, można prześledzić w Izbie Tkactwa Regionalnego w Janowie. Dzięki połączeniu elementów sztuki ludowej i profesjonalnego tkactwa artystycznego, janowskie dywany odznaczają się nieprzeciętnymi walorami estetycznymi. Na terenie gminy zorganizowano Szlak Rękodzieła Ludowego. Tworzy to dobry klimat dla rozwoju agroturystyki. Gmina inwestuje w rozwój infrastruktury drogowej, sanitarnej i telekomunikacyjnej, efektem tego jest, ponad 85% wszystkich miejscowości zwodociagowanych.

Gmina Korycin:

Gmina Korycin to teren wtulony między Puszcze Knyszyńską a Biebrzański Park Narodowy. Miłośnicy czynnego wypoczynku mogą wybrać się tu na wycieczkę szlakiem turystycznym „Kumiałka – Biebrza” (66 kilometrów) lub na ścieżkę rowerową Janów – Korycin (24 kilometry). Do atutów gminy zaliczyć trzeba min.: bliskość granicy z Litwą i Białorusią oraz dogodne położenie komunikacyjne przy trasie Via Baltica, a także Jeżewo – Warszawa i Sokółka – Kuźnica. Zwodociagowanie gminy ze 100 procentowym wskaźnikiem ogółu wsi, plasuje Korycin w czołówce województwa. Przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków (wykonano ich już ponad 300) rozwiązują problem odprowadzania nieczystości płynnych. Korycin znany jest w kraju z tradycyjnej uprawy truskawek. Tu odbywają się co roku Ogólnopolskie Dni Truskawki.

Gmina Krynki:

Krynki graniczą z gminami Gródek i Szudziałowo oraz z Białorusią. W gospodarce gminy dominuje rolnictwo. Silnie – jak na Podlasiu – pofałdowany teren, stwarza dobre warunki do rozwoju sportów zimowych, jak również jeździectwa. Bogactwem naturalnym Krynek jest wysokiej jakości woda o cechach wody mineralnej – „Krynka”. Gmina Krynki to od wieków teren pogranicza. Spotykamy tu ślady współżycia różnych ludów, wyznawców wielu religii. Kościoły, cerkwie, synagogi, meczet – wszystko to tworzy niepowtarzalny i egzotyczny, w dzisiejszej Polsce, klimat „Kresów”. Wykorzystanie walorów krajobrazowych, przyrodniczych oraz kulturowych gminy, stanowi jej szansę rozwoju.

Gmina Kuźnica:

Miejscowość ta położona jest na północny – wschód od Sokółki, w odległości 60 kilometrów od Białegostoku, w Makroregionie Niziny Północno – Podlaskiej. Obok Kuźnicy wije się malownicza rzeka Łosośna. Gmina słynie z przejścia granicznego z Białorusią, leży bowiem na trasie kołowej i kolejowej Białystok – Grodno. Gminę cechuje charakterystyczne pagórkowate ukształtowanie terenu, urozmaicone obszarami leśnymi. W oddalonych od ruchliwej trasy zacisznych zakątkach działają kwatery agroturystyczne.

Gmina Nowy Dwór:

Gmina Nowy Dwór położona jest w północno – wschodniej części powiatu sokólskiego. Graniczy ona z gminami: Dąbrowa Białostocka, Sidra, Lipsk, jak również z Białorusią. Jej część leży w otulinie Biebrzańskiego Parku Narodowego. Swój początek ma tu Biebrza. Nowy Dwór to gmina typowo rolnicza. Jej atutem jest czysty ekologicznie teren i nieskażone powietrze.

Gmina Sidra:

Polodowcowe wzniesienia, piękne krajobrazy, lasy, łąki, naturalny bieg rzeki Siderki – to atuty oddalonej 60 km od Białegostoku gminy Sidry. Niepowtarzalny krajobraz, cisza i spokój są naturalnymi czynnikami sprzyjającymi rozwojowi turystyki. Sidra ma dobre połączenie kolejowe w kierunku Warszawy oraz Suwałk. W stolicy gminy możliwe jest zakwaterowanie na polu namiotowym, bądź w kwaterach agroturystycznych. Sidra słynie też ze zlokalizowanego nad zalewem wodnym basenu pływackiego.

Miasto i Gmina Sokółka:

Sokółka położona jest w północnej części Niziny Podlaskiej, u źródeł rzeki Sokołdy (dopływ Supraśli). Od wschodu gmina graniczy z Białorusią, zaś od strony zachodniej otoczona jest Puszczą Knyszyńską. Przez Sokółkę przebiegają ważne szlaki komunikacyjne. Ogromne znaczenie dla rozwoju tego terenu ma międzynarodowa trasa drogowa i kolejowa Warszawa – Grodno i dalej w kierunku na Wilno, Rygę, Sankt – Petersburg, Mińsk i Moskwę. Odległość od przejścia granicznego w Kuźnicy Białostockiej wynosi 16 kilometrów. Przebiegającą przez miasto drogą nr 19, przemieszcza się ciężki transport kołowy ze wszystkich państw Europy. Sokółka może stać się ważnym kolejowym portem przeładunkowym. Do miasta, jak też oddalonej od niego o 7 kilometrów miejscowości Gieniusze, doprowadzone są szerokie rosyjskie tory (biegnące z Grodna). Dzięki rozbudowanej sieci rozgałęzień, bocznicy i ramp, możliwe są przeładunki towarów z wagonów szerokotorowych na wagony krajowe i odwrotnie oraz z samochodów na wagony i odwrotnie. Samo położenie Sokółki gwarantuje firmom zajmującym się handlem zagranicznym znalezienie tu korzystnych warunków do realizacji swoich przedsięwzięć importowo – eksportowych. Już niebawem Sokółka będzie pierwszym miastem unijnym dla osób przyjeżdżających ze Wschodu i ostatnim dla opuszczających nasz kraj.

Miasto i Gmina Suchowola:

Uważana za geograficzny środek Europy – Suchowola leży na skrzyżowaniu ważnych szlaków turystycznych: Białystok – Biebrzański Park Narodowy, jeziora mazurskie oraz starego traktu handlowego wiodącego z Korony na Litwę. Gmina jest częścią „Zielonych Płuc Polski” i jednym z nielicznych zakątków w kraju o najlepiej zachowanym środowisku naturalnym. Rolniczy charakter gminy w połączeniu z dobrą infrastrukturą miasta, zachęcają do inwestowania w przemysł przetwórczy. Jako członek Związku Gmin „Kumiałka – Biebrza” (należą do niego również gminy Janów i Korycin), Suchowola realizuje politykę w zakresie zagospodarowania odpadów stałych: selektywna zbiórka, odzysk, a także przetwarzanie. Z Ziemi Suchowolskiej wywodzi się ks. Jerzy Popiełuszko, obrońca wolności idei „Solidarności”, zamordowany przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w 1984 roku. Wszystkie związane z jego osobą pamiątki można oglądać w Izbie Pamięci w Suchowoli.

Gmina Szudziałowo:

Gmina Szudziałowo położona jest w obrębie dwóch Mezuregionów: Wzgórz Sokólskich i Wysoczyzny Białostockiej. Graniczy ona z Białorusią, a także gminami: Sokółka, Krynki, Supraśl i Gródek. Bogactwem tych terenów są lasy oraz zasoby kruszywa naturalnego. Na obszarze gminy występuje szereg obiektów o wartościach kulturalnych, w tym o wartościach archeologicznych.

B. Sektor produkcyjny gospodarki

Ważnym elementem rozwoju powiatu jest działalność gospodarcza prowadzona we wszystkich gminach. Pociąga ona za sobą rozbudowę infrastruktury i zmniejszenie bezrobocia.

Do większych zakładów pracy należą w powiecie: „Sokółka Okna i Drzwi S.A.”; „Somlek” Sokółka; Gtx Hanex – Plastic Sp. z o.o.; „Agrikur”; „Saga-Trans”; „Eskimos”; Zakład Masarniczy Rzeźnictwo– Wędliniarstwo Sp. Braci Szestowickich; „Genes”; Wytwórnia Wód Gazowanych „Krynka”– G.S., Kopalnia Surowców Mineralnych (Białostockie Kopalnie Surowców Mineralnych Sp. z o.o.), Jerzy Wilczewski - producent kwiatów ciętych i owoców miękkich. Licznie występują też małe zakłady wytwarzające półfabrykaty przemysłu drzewnego.

Lata dziewięćdziesiąte były w naszym rejonie, jak w całej Polsce, okresem gwałtownego wzrostu sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Nastąpił ponad 30% wzrost liczby firm, ponad 60% wzrost zatrudnienia w tych przedsiębiorstwach, a udział sektora w dochodzie narodowym wynosił ponad 40%. Przedsiębiorstwa te stanowią silnie rozwijający się sektor gospodarki zarówno w kategoriach dochodów, jak i majątku. Jednakże, tylko 2,4%, czyli niewielki procent tych firm jest zarejestrowanymi spółkami prawa handlowego.

Tabela nr 2. Stan podmiotów gospodarczych.

Gmina	Nowe podmioty	31/12/97	31/12/98	Udział do ogółu (%)	Dynamika	Zmiana %	Liczba podmiotów na 1000 mieszkańców
Dąbrowa Białostocka	60	351	358	15,44	7	1,99	25,10
Janów	8	90	101	4,36	11	12,22	20,00
Korycin	18	67	70	3,02	3	4,48	18,00
Krynki	17	49	63	2,72	14	28,57	4,25
Kuźnica	20	67	62	2,67	-5	-7,46	12,00
Nowy Dwór	11	29	31	1,34	2	6,90	9,20
Sidra	29	56	77	3,32	21	37,50	17,10
Sokółka	202	1238	1 252	54,01	14	1,13	62,80
Suchowola	44	199	211	9,10	12	6,03	25,50
Szudziałowo	18	92	93	4,01	1	1,09	23,00
Razem	427	2238	2318	100,00	80	3,45	X
Średnia	42,7	223,8	231,8		X	9,25	22,00

oprac. własne.

Tabela nr 3. Działalność gospodarcza w rozbiciu na rodzaje (01.01.99).

GMINA	RODZAJE					
	USŁUGI	PRODUKCJA	GASTRONOMIA	HANDEL	DZIAŁALNOŚĆ MIESZANA	RAZEM
Dąbrowa Białostocka	168	25	9	151	5	358
Janów	36	7	4	18	36	101
Korycin	27	5	6	31	1	70
Krynki	49	4	1	9	0	63
Kuźnica	21	3	4	33	1	62
Nowy Dwór	18	0	0	13	0	31
Sidra	47	7	0	23	0	77
Sokółka	356	87	18	531	260	1252
Suchowola	132	9	6	59	5	211
Szudziałowo	76	10	0	5	2	93
RAZEM	930	157	48	873	310	2318
ŚREDNIA	93	15,7	4,8	87,3	31	231,8

oprac. własne.

W analizowanym 1998 roku istniało na rynku powiatu ogółem 2318 podmiotów gospodarczych (stan na koniec 1999r. – 3148 w tym działalność osób fizycznych 2578, wg WUS). W odniesieniu do roku poprzedniego, dynamika wzrostu wynosiła 3,45%. Liczba działających firm w stosunku do roku 1997 zwiększyła się. Największy wzrost dotyczył gminy Sidra i Krynki. W pierwszym przypadku na uwagę zasługuje dynamika rozwoju firm z branży usług budowlanych i transportowych. W ogólnej ilości istniejących 77 podmiotów, w Sidrze występuje aż 18, czyli co czwarty zarejestrowany.

W gm. Krynki, jednostki oferujące usługi leśne i transportowe stanowią 40% ogółu. Blisko połowa z 93 podmiotów występujących w Szudziałowie, działa w podobnej branży jak w Krynkach. Ale dynamika rozwoju nowych firm jest w tym ostatnim przypadku niewielka. Biorąc pod uwagę rotację firm na rynku, równoległe obok siebie plasują się gminy: Korycin, Kuźnica, Nowy Dwór i Suchowola. W całkowitej liczbie zarejestrowanych jednostek, nowe stanowiły tu około 20%. Cechą wspólną owych miejsc jest rozwój handlu, a szczególnie sprzedaż artykułów spożywczo-przemysłowych, którą trudni się jedna trzecia ogółu handlujących. W wypadku Nowego Dworu jest to ponad 50%.

Zdecydowanie największym rynkiem charakteryzuje się Sokółka i Dąbrowa Białostocka. Liczba podmiotów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców wynosi w Sokółce 62,8. Wskaźnik ten powyżej 20 jednostek, oprócz wyżej wymienionych, dotyczy też gmin: Janów, Suchowola i Szudziałowo. Średnia dla całego powiatu wynosi 22 jednostki.

C. Sektor nieprodukcyjny gospodarki

Bardzo ważną w strategii dziedziną jest sfera społeczna, wskazująca w bezpośredni sposób na warunki życia i rozwoju mieszkańców naszego powiatu. Określa ona m. in. ważne zagadnienia bytowe, edukacyjne, ochrony zdrowia i opieki społecznej.

INSTYTUCJE KULTURY:

- ogółem – 61, w tym:
- 1. domy i ośrodki kultury ogółem – 10, w tym:
 - a) gminne – 7:
 - Sidrzański Ośrodek Kultury
 - Nowodworski Ośrodek Kultury
 - Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Korycinie
 - Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Janowie
 - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Krynkach
 - Gminny Ośrodek Kultury w Szudziałowie
 - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Kuźnicy Białostockiej
 - b) miejsko – gminne – 3:
 - Sokólski Ośrodek Kultury
 - Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Dąbrowie Białostockiej
 - Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Suchowoli
- 2. wiejskie kluby kultury – 1:
 - Wiejski Klub Kultury w Kamionce Starej (podlega Sokólskiemu Ośrodkowi Kultury)
- 3. kluby i świetlice – 17, w tym:
 - a) Gmina Sokółka – 4:
 - b) Gmina Dąbrowa Białostocka – 2:
 - Klub Miejsko – Gminnego Ośrodka Kultury w Dąbrowie
 - Świetlica dla dzieci przy M-GOK w Dąbrowie
 - c) Gmina Szudziałowo – 3:
 - d) Gmina Krynki – 1:
 - świetlica środowiskowa w Krynkach
 - e) Gmina Nowy Dwór – 5:
 - f) Gmina Kuźnica – 2:
 - świetlica wiejska w Klimówce
 - świetlica wiejska w Saczkowcach

4. biblioteki ogółem – 25, filie – 15, w tym:

a) gminne – 10, filie – 3:

b) miejsko – gminne – 15, filie – 12:

1. muzea – 1:

- Muzeum Społeczne Ziemi Sokólskiej w Sokółce (wchodzi w skład struktury organizacyjnej Sokólskiego Ośrodka Kultury)

2. kina galerie – 3:

- Kino „Lotos” w Dąbrowie Białostockiej

- Kino „Kometa” w Suchowoli

- Kino – Teatr „Sokół” w Sokółce

3. inne:

1) Izba Pamięci Nauczycieli przy Szkole Podstawowej nr 1 im. A. Mickiewicza w Sokółce,

2) Izba Sztuki Ludowej Piotra Szałkowskiego (rzeźbiarza) w Sokółce,

3) Izba Regionalna przy Miejsko – Gminnym Ośrodku Kultury w Dąbrowie Białostockiej,

4) Izba Pamięci ks. Jerzego Popiełuszki w Suchowoli,

5) Izba Tkactwa Regionalnego w gm. Janów, pracownie tkackie Alicji Kochanowskiej, Ludgardy Sieńko i Filomeny Krupowicz, wsie Nowokolno (pracownia tkacka Heleny Małowickiej) i Wasilówka (pracownia tkacka Heleny Małowickiej).

FUNDACJE I STOWARZYSZENIA ZAJMUJĄCE SIĘ KULTURĄ I SZTUKĄ – ZWIĄZKI TWÓRCZE, ORGANIZACJE SPORTOWE

1. Gmina Krynki:

- Stowarzyszenie „Krynki Jagiellońskie” ; prezes – Lucyna Jurkiewicz; siedzibą stowarzyszenia jest Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Krynkach

- Stowarzyszenie „Villa Sokrates”; prezes – Sokrat Janowicz

2. Gmina Janów:

- Stowarzyszenie Miłośników Janowskiego Tkactwa Dwuosnowowego; prezes – Stanisława Kowalczyk

3. Gmina i Miasto Dąbrowa Białostocka:

- Stowarzyszenie Dąbrowskie; przewodniczący – Ryszard Boszko (KS Dąb)

4. Miasto i Gmina Sokółka:

- Towarzystwo „Ziemia Sokólska”; prezes – Franciszek Budrowski

- Klub Inicjatyw Kulturalnych im. Cypriana Norwida; prezes – Leonarda Szubzda

- Klub Sportowy „Sokół” Soikółka.

PISMA I INNE WYDAWNICTWA LOKALNE

a) Miasto i Gmina Sokółka:

- Gazeta Sokólska „Nowa”. Miesięcznik Społeczno – Kulturalny;

- „Co, Gdzie, Kiedy?” – ukazuje się nieregularnie

- „Gazeta Sokólska” – ukazuje się nieregularnie,

- folder „Sokółka”.

- „Ziemia Sokólska” – ukazuje się nieregularnie.

b) Gmina i Miasto Dąbrowa Białostocka:

- „Głos Dąbrowy”. Miesięcznik. – pismo wydawane przez Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Dąbrowie.

c) Miasto i Gmina Suchowola:

- „Sami o Sobie” – pismo wydawane przez Miejsko – Gminny Ośrodek Kultury w Suchowoli.

d) Gmina Korycin:

- Biuletyn Samorządowy Gminy Korycin „Nad Kumiałką”; wydawca – Gmina Korycin.

e) Gmina Janów:

a) „WĄTEK – Miesięcznik Ziemi Janowskiej”; wydawca – Urząd Gminy w Janowie; nakład 100 egz.

b) Informator „Tkanina dwuosnowowa w Janowie” (1996 rok); wydawca – Gminny Ośrodek Kultury w Janowie; nakład 1000 egz.

- c) Informator „Janów” (1998 rok); wydawca – Urząd Gminy w Janowie; nakład 1500 egz.
- d) Informator „Teresa Pryzmont – janowska tkaczka dywanów dwu- osnowowych” (1999 rok); wydawca – Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Janowie; nakład 1500 egz.
- e) Gminy wydają foldery informacyjne.

NAJWAŻNIEJSZE PRZEDSIĘWZIĘCIA KULTURALNE W ROKU 1999 i 2000:

- Ogólnopolskie Dni Truskawki w Korycinie
- Ogólnopolskie Targi Ekoturystyczne w Suchowoli
- Półmaraton Mleczny Korycin – Janów – Korycin
- Białoruski Festyn Ludowy w Dąbrowie Białostockiej
- Turnieje Gmin, Wsi, Zakładów Pracy w Dąbrowie Białostockiej
- Międzynarodowy Plener Malarsko – Literacki w Różanymstoku (wznowiony w roku 2000, po 12-letniej przerwie)
- Dni Kultury L.O. w Dąbrowie Białostockiej
- Wojewódzkie Spotkania Rodzin Muzykujących w Sokółce
- Mistrzostwa w Ortografii Powiatu Sokólskiego
- konkursy na tkaninę dwuosnowową organizowane w Janowie
- dni poszczególnych stolic gmin
- Regionalny Przegląd Poezji Śpiewanej w Kuźnicy Białostockiej
- „Biesiada Literacka” w Krynkach
- Dni Kultury Regionalnej w Janowszczyźnie (gmina Sokółka)
- Powiatowy Przegląd Amatorskich Zespołów Artystycznych Seniorów w Sokółce
- Imprezy współorganizowane przez Starostwo: obchody Rocznicy Zbrodni Katyńskiej, obchody święta 3- go Maja, obchody Dnia Wojska Polskiego – 15 sierpnia, obchody Rocznicy Bitwy nad Niemnem, obchody Święta Niepodległości.
- Starostwo współpracowało też z Biblioteką Publiczną Miasta i Gminy Sokółka oraz Klubem Norwidowskim i Towarzystwem „Ziemia Sokólska” przy organizacji wieczorów muzyczno – literackich i spotkań z twórcami kultury (np.: „Wieczór Kolęd”, „Wieczór poezji Anny Markowej”, spotkania z poezją Sylwii Choraży i pisarzami regionalnymi Gminy i miasta Dąbrowa Białostocka, „5 urodziny Klubu Norwidowskiego”, promocja książki księdza Ludwika Sawoniewskiego, pt. „Saga o Grodzie”),
- orient sokólski,
- „Letnia Akademia Wiedzy o Tatarach”, w której uczestniczą członkowie muzułmańskich gmin wyznaniowych z kraju i zza granicy.

OCENA AKTUALNEGO STANU KULTURY W ZAKRESACH :

1. Institucje kultury i ich przestrzenne rozmieszczenie:

W każdej z dziesięciu gmin powiatu sokólskiego funkcjonuje jeden ośrodek kultury. Często ośrodki nie są w stanie zapewnić bogatej oferty kulturalnej społeczeństwu. Spowodowane to jest brakiem odpowiednich środków finansowych.

Na terenie całego powiatu działają jedynie 3 kina, w Sokółce, Dąbrowie i Suchowoli. Obiekty przeznaczone do projekcji filmów w Krynkach i Kuźnicy są nieczynne od kilku lat. W powiecie sokólskim funkcjonuje tylko jedno muzeum. Zważywszy fakt, iż powiat nasz jest drugim co do wielkości powiatem w województwie podlaskim, należy stwierdzić, że dysponujemy niewystarczającą bazą kulturalną.

Białystok jako centrum wojewódzkie:

Ośrodki Kultury poszczególnych gmin współpracują z wojewódzkimi instytucjami kultury, korzystając z merytorycznej pomocy zatrudnionych tam fachowców. Ośrodki liczą na finansowe wsparcie inicjatyw lokalnych (wydawnictw i imprez kulturalnych) przez urzędy wojewódzkie.

Ochrona zabytków: Nasz powiat nie wydatkował do tej pory żadnych środków na ochronę zabytków. Nie prowadzimy też rejestru zabytków, które nie byłyby wpisane do rejestru zabytków wojewódzkich. Posiadany przez nas wykaz istniejących w poszczególnych gminach zabytków zawiera dane takie jak: nazwa obiektu i jego lokalizacja, materiał z którego został wykonany oraz rok jego budowy lub ustalony wiek zabytku, informacje o właścicielu.

2. Biblioteki:

Sieć bibliotek w powiecie sokólskim jest dość rozbudowana. W samej gminie Sokółka funkcjonuje 7 placówek bibliotecznych. Liczba czytelników wypożyczających książki w tejże gminie od roku 1997 do 1999 wzrosła o 88.

W czerwcu 2000 roku została niestety zlikwidowana Filia Biblioteczna w Kozielanach (gmina Janów). Likwidacja filii nastąpiła w skutek zlikwidowania szkoły w tej miejscowości i spadku ilości czytelników.

Zjawiskiem negatywnym, z którym borykają się wszystkie biblioteki naszego powiatu jest brak funduszy na zakup nowości wydawniczych oraz na przeprowadzenie komputeryzacji zbiorów.

Księgozbiór bibliotek liczył na koniec 1999 roku 315.104 woluminów; w roku 1999 przybyło 6.849 woluminów na 100 mieszkańców przypadało 401 książek, przy 345 książkach przypadających średnio na 100 mieszkańców województwa podlaskiego, na jednego czytelnika przypadało statystycznie 23,7 książki przy takim wskaźniku w wysokości 21,3 przypadającym na 1 czytelnika województwa podlaskiego, na jedną placówkę przypadało średnio 493 czytelników (726 czytelników w województwie podlaskim), na 100 woluminów 4,2 czytelnika (przy 4,7 w województwie podlaskim), na 1 wolumin – 1,1 czytelnika (1,0 – w województwie podlaskim); na 100 mieszkańców – statystycznie 424,7 wypożyczeń (330,0 – w województwie podlaskim); aktywność czytelników (liczba wypożyczeń : liczba czytelników) oceniono wskaźnikiem 25 przy takim wskaźniku w wysokości 20 w województwie podlaskim.

3. Środowiska twórcze i sztuka ludowa:

a) Gmina Janów:

- pracownie tkackie Alicji Kochanowskiej, Ludgardy Sieńko i Filomeny Krupowicz, wsie Nowokolno (pracownia tkacka Heleny Malewickiej) i Wasilówka (pracownia tkacka Teresy Pryzmont),
- Sylwia Chorąży – poetka.

b) Gmina Krynki:

- Sokrat Janowicz – pisarz białoruski
- Jan Pul – wykonuje unikalne obrazy ze skóry „Puje”,
- Piotr Truchan – rysownik amator,
- Cecylia Bach-Szczawińska – haft, koronkarstwo, pisankarstwo,
- Chór „Pogodna Jesień”.

c) Gmina Nowy Dwór:

- Stanisław Wieliczko – malarz, rzeźbiarz,
- Feliks Arszułowicz – malarz,

- dwa zespoły folklorystyczne mniejszości białoruskiej: „Dworzanki” i „Podlasianki”.
- d) Gmina Korycin:
 - Janina Buraczyk – tkaczka
 - Bernadetta Rość – tkaczka
 - Kazimierz Siwicky – malarz
 - Stefania Żółtowska – malarka
- e) Gmina Sidra:
 - Piotr Nowik – poeta.
- f) Gmina Szudziałowo:
 - Jan Czaban – rzeźbiarz ptaków
 - Jerzy Gibulski – korzenioplastyk
 - Bogdan Szargut – rzeźbiarz
- g) Gmina i Miasto Dąbrowa Białostocka:
 - Tadeusz Jedliński, Henryk Stankiewicz, Adam Makarewicz, Regina Ryżewska, Jan Baranowski, Albert Łosiński, Jan Zarzecki, Mikołaj Samojlik – literaci
 - Kazimierz Świetlicki – malarstwo, rzeźba
 - Dorota Kłoczko, Stanisław Dudziak – malarstwo
 - Tadeusz Szczerba – płaskorzeźba
 - Julia Kopańko, Helena Maksimczuk, Monika Dziełak – tkactwo
 - Helena Surel, Wanda Gniedziejko, Stanisława Biedul – gobeliniarstwo
 - Danuta Haraszkiwicz, Stanisława Mancewicz, Elżbieta Wojciółik – pisankarstwo
- g) Miasto i Gmina Sokółka:
 - Leonarda Szubzda, Barbara Tatarczuk, Romuald Narel – poeci
 - Piotr Szałkowski, Tadeusz Klimowicz – rzeźbiarze
 - Wiktor Martens – metaloplastyk
 - Chór „Sokólskie Wrzosi”

4. Różnorodność narodowa i etniczna:

W powiecie mieszkają następujące mniejszości narodowe: Białorusini, Rosjanie i Ukraińcy. Występują religie wyznaniowe: katolicka, prawosławna, muzułmańska.

5. Edukacja dzieci i młodzieży:

Powiat sokólski jest organem prowadzącym dla siedmiu zespołów szkół ponadgimnazjalnych:

- Zespołu Szkół w Sokółce,
- Zespołu Szkół Zawodowych w Sokółce,
- Zespołu Szkół Rolniczych w Sokółce,
- Zespołu Szkół w Dąbrowie Białostockiej,
- Zespołu Szkół Rolniczych w Różanymstoku,
- Zespołu Szkół Rolniczych w Janowie,
- Zespołu Szkół w Suchowoli,

oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego w Sokółce i dwóch poradni psychologiczno-pedagogicznych: w Sokółce i Dąbrowie Białostockiej.

Bazę szkolnictwa ponadgimnazjalnego w powiecie stanowią wyżej wymienione zespoły szkół. Są to szkoły publiczne, w ramach których funkcjonują następujące typy szkół:

- policealna szkoła zawodowa (Zespół Szkół w Sokółce) o profilu – technik prac biurowych;
- 3 licea ogólnokształcące (w Sokółce, Dąbrowie Białostockiej, Suchowoli)
- liceum ogólnokształcące dla dorosłych (Zespół Szkół w Dąbrowie Białostockiej),
- 7 liceów zawodowych (liceum ekonomiczne w Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce i Zespole Szkół Rolniczych w Różanymstoku, liceum rolnicze w Zespole Szkół Rolniczych w Janowie, Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce i Zespole Szkół w Suchowoli, liceum agrobiznesu w Zespole Szkół Rolniczych w Różanymstoku, liceum mechaniczne w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce),
- liceum techniczne (w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce) o profilu leśnictwo i technologia drewna,

- 3 technika zawodowe dla młodzieży (w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce kształcące w zawodzie technik technologii drewna, w Zespole Szkół Rolniczych w Różanymstoku oraz w Zespole Szkół Rolniczych w Janowie - kształcące w zawodzie technik rolnik),
- 3 technika zawodowe dla dorosłych (w Zespole Szkół Zawodowych w Sokółce kształcące w zawodach: technik mechanik, technik technologii drewna, w Zespole Szkół w Suchowoli kształcące w zawodzie technik rolnik, w Zespole Szkół Rolniczych w Sokółce kształcące w zawodzie technik rolnik),
- 5 zasadniczych zawodowych (w tym jedna specjalna) kształcące w zawodach: mechanik pojazdów samochodowych, ogrodnik, rolnik, rolnik mechanizator, stolarz, mechanik – monter maszyn i urządzeń, krawiec, ślusarz oraz w innych zawodach w oddziałach wielozawodowych.

Na terenie powiatu sokólskiego funkcjonują również niepubliczne szkoły ponadgimnazjalne:

- Liceum Ekonomiczne Zakładów Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku, Oddział w Sokółce, kształcące w zawodzie technik ekonomista,
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych Zakładów Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku, Oddział w Sokółce,
- Średnia Szkoła dla Dorosłych „Kłosek” w Janowie, kształcąca w zawodzie technik rolnik ze specjalnością obsługa ruchu turystycznego na wsi.

KULTURA – ZAGROŻENIA

Powiat nie posiada wystarczającej ilości środków na wszystkie realizowane zadania z zakresu kultury. W środowisku, gdzie ludność utrzymuje się głównie z pracy w rolnictwie, nie ma możliwości pozyskania sponsorów do wsparcia inicjatyw kulturalnych, stąd coraz uboższa jest oferta kulturalna dla mieszkańców. Niepokojące jest także stopniowe zanikanie dawnych tradycji, stosowania ręcznych technik, np. tkactwa i hafciarstwa.

POMOC SPOŁECZNA – SYTUACJA OBECNA.

Z zestawienia danych demograficznych dotyczących ludności powiatu sokólskiego wynika, że zapotrzebowanie na różne formy świadczeń w zakresie pomocy społecznej wśród mieszkańców jest stosunkowo duże.

Potencjalni klienci systemu pomocy społecznej to na ogół osoby znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej, niepełnosprawne, w starszym wieku oraz rodziny dysfunkcyjne. Z uwagi na wysoki odsetek osób bezrobotnych (13,5 %), niepełnosprawnych (9,13%) i w wieku poprodukcyjnym (18,35%) sytuacja materialna znacznej części środowiska jest zła.

Oznacza to nie tylko niski poziom życia codziennego, ale również utrudniony dostęp do świadczeń w zakresie leczenia, rehabilitacji i edukacji wielu osób. System pomocy społecznej ma za zadanie przynajmniej w części te ograniczenia zlikwidować.

1. Sytuacja osób starszych i przewlekle chorych.

Są to często osoby o ograniczonej sprawności psychofizycznej, wymagające przynajmniej częściowych usług opiekuńczych. Szczególnie trudna jest sytuacja osób samotnych, w środowiskach wiejskich. W naturalny sposób obowiązek zapewnienia opieki osobom niesprawnym spoczywa na rodzinie. W przypadku, gdy nie jest to możliwe, przepisy nakładają taki obowiązek na gminę. O ile w większych miejscowościach istnieje możliwość zapewnienia usług opiekuńczych przez gminę, przynajmniej w stosunku do pewnej ograniczonej liczby osób, to w przypadku osób samotnych zamieszkujących na wsi, poza ewentualną pomocą sąsiedzką, nie ma technicznej sposobności zapewnienia tego rodzaju świadczeń. Ponadto możliwość korzystania z pełnej opieki zdrowotnej, zwłaszcza specjalistycznej, jest bardzo ograniczona, ze względu na odległość odpowiednich placówek służby zdrowia od miejsca zamieszkania. W takim wypadku jedynym sposobem udzielenia pomocy jest skierowanie do domu pomocy społecznej, przy czym baza materialna na terenie województwa podlaskiego jest niewystarczająca, a w przypadku powiatu sokólskiego praktycznie nie istnieje. Uruchomienie docelowo domu pomocy wydaje się wskazane ze względu na potrzeby tych osób, które istotnie wymagają stałej opieki całodobowej; natomiast ze względu na wysoki koszt utrzymania mieszkańca w domu

pomocy, dla osób wymagających opieki częściowej, należałoby rozwinąć system usług opiekuńczych w środowisku.

2. Sytuacja osób niepełnosprawnych.

Więszego zaangażowania i czasu wymaga zapewnienie opieki osobom chorym psychicznie lub upośledzonym umysłowo. W przypadku takich osób często niezbędna jest opieka specjalistyczna, jakiej nie można zapewnić w środowisku, nawet jeśli osoby te mieszkają z rodzinami. Okres oczekiwania na miejsce w domu pomocy społecznej dla osób ze schorzeniami psychicznymi jest bardzo długi (ok. 10 lat) gdyż w województwie podlaskim funkcjonują zaledwie trzy tego typu domy.

Uruchomienie na terenie powiatu takiej placówki, spełniającej wymagane standardy usług, nie jest realne ze względu na wysoki koszt inwestycji oraz utrzymania. Częściową opiekę zastępczą dla pewnej liczby osób, do czasu otrzymania miejsca w domu pomocy społecznej, mogłyby zapewniać dzienne ośrodki wsparcia, przynajmniej w większych miejscowościach. Aktualnie funkcjonuje tylko jeden taki ośrodek – Środowiskowy Dom Samopomocy w Sokółce, zapewniający opiekę i zajęcia terapeutyczne w ciągu dnia osobom z upośledzeniem umysłowym. Niestety liczba miejsc w tej placówce jest ograniczona. Podobną rolę mogą pełnić Warsztaty Terapii Zajęciowej, generalnie mające za zadanie uspołecznienie osób z upośledzeniem umysłowym. Obecnie na terenie powiatu działają Warsztaty w Sokółce oraz Dąbrowie Białostockiej i można na podstawie doświadczeń z kilku lat stwierdzić, że ta forma pomocy cieszy się dużą popularnością i zapotrzebowanie na nią stale rośnie.

Oprócz rozwiązywania problemów związanych z codzienną egzystencją, podobnych jak w przypadku osób starszych, w stosunku do osób niepełnosprawnych niezbędne jest podjęcie działań w kierunku ich rehabilitacji leczniczej, społecznej i zawodowej. Analogicznie jak wyżej, w najtrudniejszej sytuacji są osoby zamieszkujące wsie oddalone od ośrodków wyposażonych w konieczną infrastrukturę. Częściową pomoc dla osób niepełnosprawnych stanowią programy Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) realizowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (PCPR). Dotyczy to zwłaszcza dofinansowań wyjazdów na turnusy rehabilitacyjne, czy też likwidacji barier architektonicznych. W tym drugim przypadku potrzeby są ogromne, natomiast środki na ich zaspokojenie bardzo ograniczone.

Pełna rehabilitacja osób niepełnosprawnych zakłada również zapewnienie zatrudnienia na odpowiednich stanowiskach, co również jest możliwe jedynie w stosunku do niewielkiej liczby osób, m.in. ze względu na wysokie bezrobocie w regionie.

Wiele osób nie korzysta ze wszystkich dostępnych form pomocy z braku wiedzy, dlatego wskazane jest rozwijanie systemu informacji o przysługujących uprawnieniach we współpracy z gminami. Jedną z okazji do propagowania wiedzy na temat przysługujących osobom niepełnosprawnym świadczeń i uprawnień są imprezy integracyjne, przy okazji których uczestnicy są informowani o możliwościach korzystania z różnych form pomocy.

W ramach rozwijania opieki nad osobami niepełnosprawnymi, powiat sokólski zgłosił w listopadzie 2000 roku udział w programie celowym Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych pod nazwą „Domino – modelowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych w samorządzie”.

3. Sytuacja dzieci w rodzinach dysfunkcyjnych.

Ogólna sytuacja gospodarcza regionu odbija się niekorzystnie na poziomie życia materialnego wielu rodzin, co pośrednio pogłębia istniejące w rodzinach dysfunkcje oraz wywołuje następne.

W przypadku rodzin dysfunkcyjnych szczególny nacisk pomoc społeczna kładzie na zapewnienie środków utrzymania i właściwego rozwoju psychofizycznego dzieciom. Obowiązek udzielania pomocy materialnej rodzinom wychowującym dzieci realizowany jest w większości przez gminy. Z braku środków pomoc ta często ma charakter bardzo doraźny.

Istnieje również kategoria dzieci, które ze względu na swoją sytuację rodzinną wymagają pomocy instytucjonalnej dla zapewnienia im prawidłowej opieki. Są to dzieci z rodzin wykazujących objawy poważnej bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych lub patologii społecznej. Optymalnym rozwiązaniem jest praca z rodziną w kierunku usunięcia dysfunkcji i wspieranie jej w

obowiązkach wychowawczych. Jest to rola przede wszystkim pracowników socjalnych i kuratorów rodzinnych. Dużą rolę do odegrania miałyby też w przypadku takich rodzin świetlice socjoterapeutyczne. W miarę możliwości należy rozwijać tego typu placówki. Niestety dobro dziecka wymaga często izolacji od środowiska rodzinnego i umieszczenia w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Zarówno ze względu na aspekt ekonomiczny, jak i wychowawczy rodzina zastępcza jest lepszym rozwiązaniem w sytuacji ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej, natomiast nie zawsze można znaleźć krewnych chcących się podjąć opieki nad dzieckiem.

Powiat sokólski, nie posiadając własnej placówki zmuszony jest kierować dzieci do placówek usytuowanych poza swoimi granicami. Najnowsze rozwiązania prawne przewidują możliwość zastąpienia w takiej sytuacji placówki opiekuńczo-wychowawczej „zawodową rodziną zastępczą”, tj. spełniającą wymogi formalne i posiadającą przygotowanie pedagogiczne, podejmującą się opieki nad dzieckiem za wynagrodzeniem, zarówno na dłuższy okres czasu jak i w konieczności nagłej interwencji na zasadzie pogotowia opiekuńczego. Należy podjąć działania w kierunku znalezienia kandydatów i zapewnienia im wymaganego przepisami przeszkolenia, by stopniowo zorganizować system opieki dla dzieci we własnym zakresie, zwłaszcza w związku ze zmianą ustawy o pomocy społecznej, wprowadzającą wymóg wzajemnych rozliczeń między powiatami kosztów utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

4. Sytuacja służb społecznych na terenie powiatu sokólskiego.

Przez służby społeczne należy rozumieć zarówno pracowników socjalnych w gminnych ośrodkach pomocy społecznej, jak i pracowników PCPR. Wskazane byłoby zwiększenie liczby zatrudnionych pracowników, ze względu na rosnący zakres zadań. Większa liczba pracowników umożliwiłaby intensyfikację działań w terenie, zwłaszcza jeśli chodzi o pracę z rodzinami dysfunkcyjnymi, czy współpracę z organizacjami pozarządowymi. Niestety, ze względu na brak środków, obecnie jest to niemożliwe.

Tabela nr 4. Wykaz jednostek pomocy społecznej na terenie powiatu sokólskiego.

Jednostki szczebla powiatowego	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Sokółka
Jednostki szczebla gminnego	Gminne ośrodki pomocy społecznej <ul style="list-style-type: none"> • MGOPS Dąbrowa Białostocka • GOPS Janów • GOPS Korycin • GOPS Krynki • GOPS Kuźnica • GOPS Nowy Dwór • GOPS Sidra • MGOPS Sokółka • MGOPS Suchowola • GOPS Szudziałowo

Poza instytucjami realizującymi świadczenia dla osób i rodzin, na terenie powiatu sokólskiego działają organizacje pozarządowe, powołane do wspierania określonych kategorii osób wymagających pomocy w codziennej egzystencji.

Tabela nr 5. Wykaz organizacji pozarządowych na terenie powiatu sokólskiego.

lp	Organizacje pozarządowe	Siedziba
1.	Polski Związek Emerytów i Rencistów	Sokółka
2.	Polski Związek Niewidomych	Dąbrowa Białostocka, Sokółka
3.	Polski Komitet Pomocy Społecznej	Sokółka
4.	Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. Koło w Sokółce	Sokółka
5.	Związek Kombatantów	Dąbrowa Białostocka, Sokółka
6.	Stowarzyszenie na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Radość Życia”	Dąbrowa Białostocka
7.	Fundacja „Fundusz Pomocy Społecznej”	Sokółka
8.	Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Oaza”	Sokółka
9.	Stowarzyszenie Klub Abstynentów „Nadzieja”	Sokółka
10.	Stowarzyszenie Profilaktyki Uzależnień i Rozwoju Kultury	Suchowola
11.	Polski Czerwony Krzyż	Sokółka

5. Sytuacja opieki zdrowotnej.

Roźmieszczenie bazy opieki zdrowotnej umoźliwia zabezpieczenie potrzeb zdrowotnych społeczeństwa. Istniejące na terenie powiatu dwa szpitale i równomiernie roźmieszczone przychodnie rejonowe i ośrodkı zdrowia zapewniają dobrą dostępność do usług medycznych.

Największym problemem w służbie zdrowia są niedobory środków finansowych. Stwarzają one trudną sytuację w zakresie utrzymania obowiązujących standardów świadczonych usług zdrowotnych, zakupu aparatury i sprzętu medycznego, środków transportu oraz utrzymania budynków w dobrej kondycji.

Wykaz jednostek służby zdrowia na terenie powiatu.

- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Sokółce.

W ramach struktury SP ZOZ w Sokółce funkcjonują następujące placówki:

1. Szpital z 315 łóźkami,

Tabela nr 6. Średnia liczba łóźek w SP ZOZ Sokółka.

Oddział	Liczba łóźek			
	1997	1998	1999	2000 (31 XII)
Internistyczno - kardiologiczny	37	37	37	37
Chorób wewnętrznych	39	39	39	39
Chirurgiczny	40	40	40/34* *	34
Ginekologiczny	35	34	45	35
Położniczy	23	24		
Dziecięcy	40	40	40/30* *	30
Urazowo - ortopedyczny	36	36	36/30* *	30
Gruźlicy i choroby płuc	21	21	21	30
Chorób zakaźnych	20	20	20	20
Dla przewlekle chorych w Krynkach	32	32	32	32
OIOM	5	5	5	5
Opieki długoterminowej	32	32	32	23
Patologii noworodków	33	33	33/25* *	15
Dializy	4	4	4	4
Szpitalny oddział ratunkowy	-	-	-	Od 01.07.00
Razem*	360	360	347/325* *	315

* Bez liczby łóźek na oddziałach patologii noworodków i dializ.

** Zmiana liczby łóźek wprowadzona z dniem 26.03.1999r.

1. Szpital z 90 łóźkami,
2. Przychodnia Rejonowa – obejmuje opieką ludność Os. Zielonego, oraz Poradnia Dziecięca – obejmuje opieką dzieci w wieku 0-16 lat części Miasta i Gminy Sokółka,
3. Przychodnia Specjalistyczna,
4. Gminny Ośrodek Zdrowia w Sidrze – rejon działania: Gmina Sidra,
5. Gminny Ośrodek Zdrowia w Kuźnicy Białostockiej – rejon działania: Gmina Kuźnica,
6. Gminny Ośrodek Zdrowia w Krynkach – rejon działania: Gmina Krynki,
7. Gminny Ośrodek Zdrowia w Szudziałowie – rejon działania: Gmina Szudziałowo,
8. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Rozedrance,
9. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Majewie.

Na terenie działania SP ZOZ w Sokółce powstały zakłady niepubliczne, które świadczą usługi dla osób ubezpieczonych na podstawie umowy z Podlaską Regionalną Kasą Chorych. Są to następujące zakłady:

- Niepubliczny ZOZ Przychodnia Nr.1 „Medyk” w Sokółce,
- Niepubliczny Pielęgniarski ZOZ „Panaceum” w Sokółce,
- Niepubliczny Zakład Medycyny Szkolnej – Szkol – Med. w Sokółce,
- Niepubliczny Specjalistyczny ZOZ „Zdrowie” S.C. w Sokółce,
- Niepubliczny ZOZ Przychodnia Stomatologiczno – Lekarska E&B Falkowscy.
- Niepubliczny ZOZ Archidiecezji Białostockiej w Białymstoku (Stacja Opieki „Caritas”), rejon działania Sokółka, Sidra, Kuźnica, Krynki, Szudziałowo,
- Niepubliczny ZOZ Przychodnia Lekarska „EL-Med.” w Korycinie, rejon działania: Gmina Korycin
- Praktyka Lekarza Rodzinnego w Janowie, Niepubliczny ZOZ Przychodnia Lekarska „Hipokrates” w Janowie rejon działania Gmina Janów.

▪ **Samodzielny Publiczny ZOZ w Dąbrowie Białostockiej.**

1. Szpital z 90 łózkami

Tabela nr 7. Liczba łóżek w szpitalu w Dąbrowie Białostockiej.

Oddział	Liczba łóżek			
	1997	1998	1999	2000
Wewnętrzny	23	23	33	33
Pododdział opieki długoterminowej	20	20	10	10
Chirurgiczny	16	16	16	16
Ginekologiczny	8	8	16	16
Położniczy	8	8		
Dziecięcy	15	15	15	15
Razem:	90	90	90	90

2. Przychodnia Rejonowa w Dąbrowie Białostockiej – rejon działania: Miasto i Gmina Dąbrowa Białostocka,
3. Przychodnia Rejonowa w Suchowoli – rejon działania: Miasto i Gmina Suchowola,
4. Przychodnia Specjalistyczna,
5. Gminny Ośrodek Zdrowia w Nowym Dworze – rejon działania: Gmina Nowy Dwór,
6. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Nierośnie,
7. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Różanymstoku,
8. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Zwierzyńcu Wielkim,
9. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wólce.

Na terenie działania SP ZOZ w Dąbrowie funkcjonują podmioty niepubliczne, które świadczą usługi zdrowotne dla osób ubezpieczonych na podstawie umowy z Podlaską Regionalną Kasą Chorych. Są to:

- Praktyka Lekarza Rodzinnego w Dąbrowie Białostockiej, świadczy usługi dla mieszkańców miasta i gminy Dąbrowa Białostocka,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Przychodnia Stomatologiczno – Lekarska E&B Falkowscy,
- Specjalistyczno – Lekarski Niepubliczny ZOZ w Dąbrowie Białostockiej,
- Niepubliczny ZOZ Archidiecezji Białostockiej – Stacja Opieki „Caritas” w Nowym Dworze
- Indywidualna Praktyka Stomatologiczna Dąbrowa Białostocka – 1 gabinet,
- Indywidualna Praktyka Stomatologiczna – Suchowola – 2 gabinety.

W zakresie stomatologii usługi świadczą następujące podmioty niepubliczne:

- Sokółka
 - Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna – 6 gabinetów,
 - Lekarsko- Dentystyczna S.C. – ortodoncja,
 - Poradnia Stomatologiczna Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Stomatologiczno – Lekarska, E&B Falkowscy,
- Szudziałowo – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna,
- Janów – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna,
- Korycin – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna,
- Krynki – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna
- Kuźnica – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna,
- Sidra – Indywidualna Specjalistyczna Praktyka Stomatologiczna.

D. Zasoby ludzkie, rynek pracy

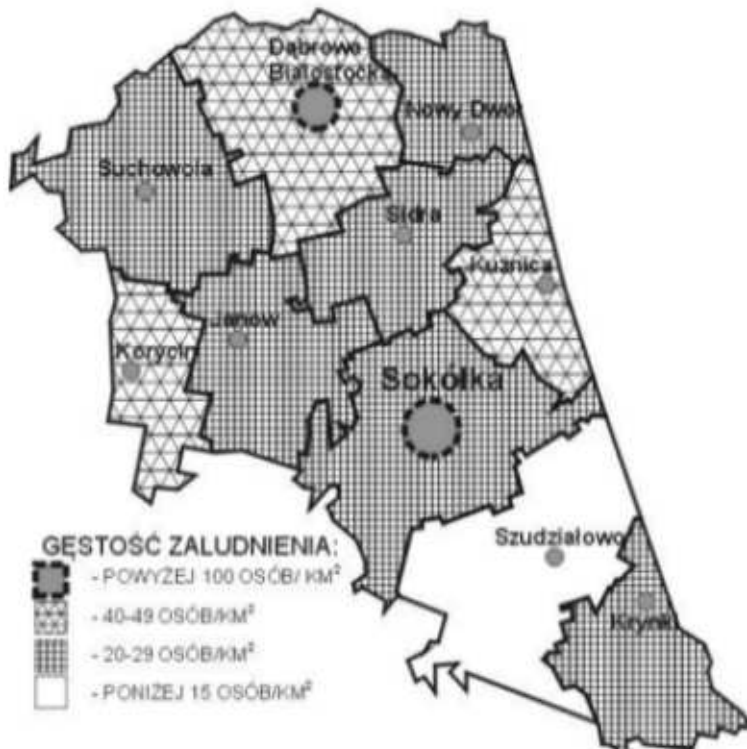
Od roku 1990 do końca 1998r. zaludnienie obszaru powiatu sokólskiego spadło o 159 osób, z czego w miastach liczba ludności wzrosła o 21 osoby, zaś na terenach wiejskich zmalała o 180 osób. Na wsi regres demograficzny był spowodowany odpływem ludności oraz spadkiem przyrostu naturalnego. Wiąże się z tym proces starzenia się ludności wiejskiej. (patrz Tabela Nr 8).

Tabela nr 8. Zaludnienie powiatu na dzień 1.01.99.

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia (km ²)	Sołectwa	Miejscowości	Ludność				
					ogółem	mężczyźni	Kobiety	na 1 km ²	kobiety na 100 mężczyzn
1.	m. Dąbrowa Białostocka	23			6 633	3 247	3 386	293	104
2.	m. Suchowola	26			2 500	1 229	1 271	96	103
3.	m. Sokółka	9			20 096	9 810	10 286	2 173	105
4.	obszar wiejski Dąbrowa Białostocka	241	47	51	7 220	3 717	3 503	30	94
5.	obszar wiejski Sokółka	304	54	86	8 403	4 252	4 151	28	98
6.	obszar wiejski Suchowola	230	46	50	5 495	2 799	2 696	24	96
7.	gm. Janów	208	35	43	4 767	2 420	2 347	23	97
8.	gm. Korycin	117	33	38	3 677	1 893	1 784	31	94
9.	gm. Krynki	166	27	37	3 951	1 947	2 004	24	103
10.	gm. Kuźnica	133	30	46	4 802	2 475	2 327	36	94
11.	gm. Nowy Dwór	121	18	21	3 217	1 641	1 576	27	96
12.	gm. Sidra	174	28	40	4 296	2 196	2 100	25	96
13.	gm. Szudziałowo	302	34	53	3 911	2 030	1 881	13	93
14.	gm. Suchowola	256	46	50	7 995	4 028	3 967	31	98
15.	gm. Sokółka	313	54	86	28 499	14 062	14 437	91	103
16.	gm. Dąbrowa Białostocka	264	47	51	13 853	6 964	6 889	52	99
17.	Miasta (1:3)	58			29 229	14 286	14 943	504	105
18.	obszar wiejski (4:13)	1 996	352	465	49 739	25 370	24 369	25	96
19.	Powiat Sokólski (7:16)	2 054	352	465	78 968	39 656	39 312	38	99

Większa część ludności zamieszkuje na wsi - **62,99% (Polska - 38,1%)**. W gminie Sokółka większość ludności żyje w mieście, tj. 70,51%. Wskaźnik gęstości zaludnienia (poniżej średniej krajowej - 123 osoby/km²) najwyższy był w gminie Sokółka (91 osób/km²). Na przeciwległym biegunie plasuje się gmina Szudziałowo z liczbą 13 osób/km², a więc niemal 10-krotnie mniej niż średnia krajowa. Gminy Dąbrowa Białostocka i Suchowola są nieco bardziej zaludnione (odpowiednio 52 i 31 osób/km²). Gęstość zaludnienia przedstawia Mapka Nr 2.

Mapka nr 2. Gęstość zaludnienia.

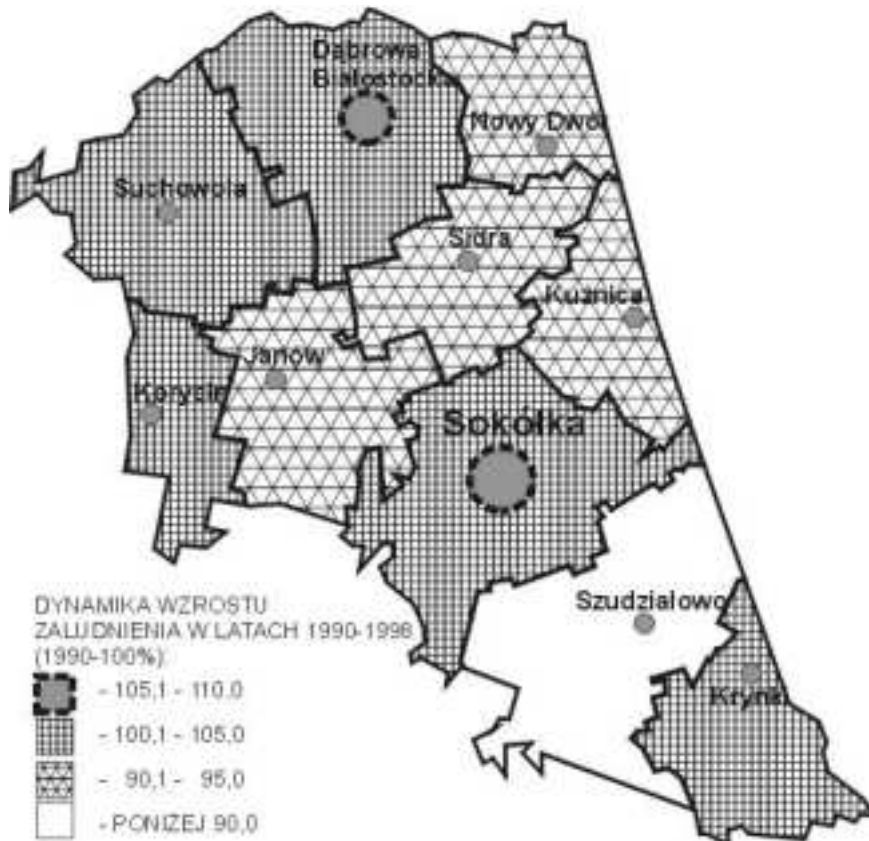

oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego.

Ludność tradycyjnie koncentruje się przede wszystkim w miastach: Sokółka (miasto powiatowe), Dąbrowa Białostocka i Suchowola. Niewielkie zaludnienie cechuje cały powiat, a najbardziej obszary w znacznym stopniu zalesione, bagienne, objęte ochroną przyrody, przygraniczne (gminy: Sidra, Nowy Dwór, Szudziałowo, Krynki). Rozpatrując zagadnienie w ujęciu regionalnym można stwierdzić, że najgęściej zaludnione są tereny przyległe do korytarzy transportowych. Jakościowym ich przeciwieństwem są mało zamieszkane, podmokłe tereny (gmin Suchowoli, Dąbrowy Białostockiej, Nowego Dworu), należące swoimi północnymi terytoriami do Parku Biebrzańskiego oraz zwarte kompleksy leśne Puszczy Knyszyńskiej. Bardzo niski (poniżej 30 osób/km²) wskaźnik gęstości zaludnienia odnotowano w gminach Nowy Dwór, Krynki, Szudziałowo. Związane jest to z migracją ze wsi do miast, malejącym przyrostem naturalnym, dużym bezrobociem, niekiedy niekorzystnymi warunkami prowadzenia gospodarki rolnej, bądź, co zrozumiałe, naturalnymi barierami w postaci znacznego zalesienia, itp.

Dynamikę wzrostu zaludnienia w powiecie sokólskim w latach 1990-1998, gdzie 1990 stanowi 100%, przedstawia Mapka Nr 3.

Mapka nr 3. Dynamika wzrostu zaludnienia.

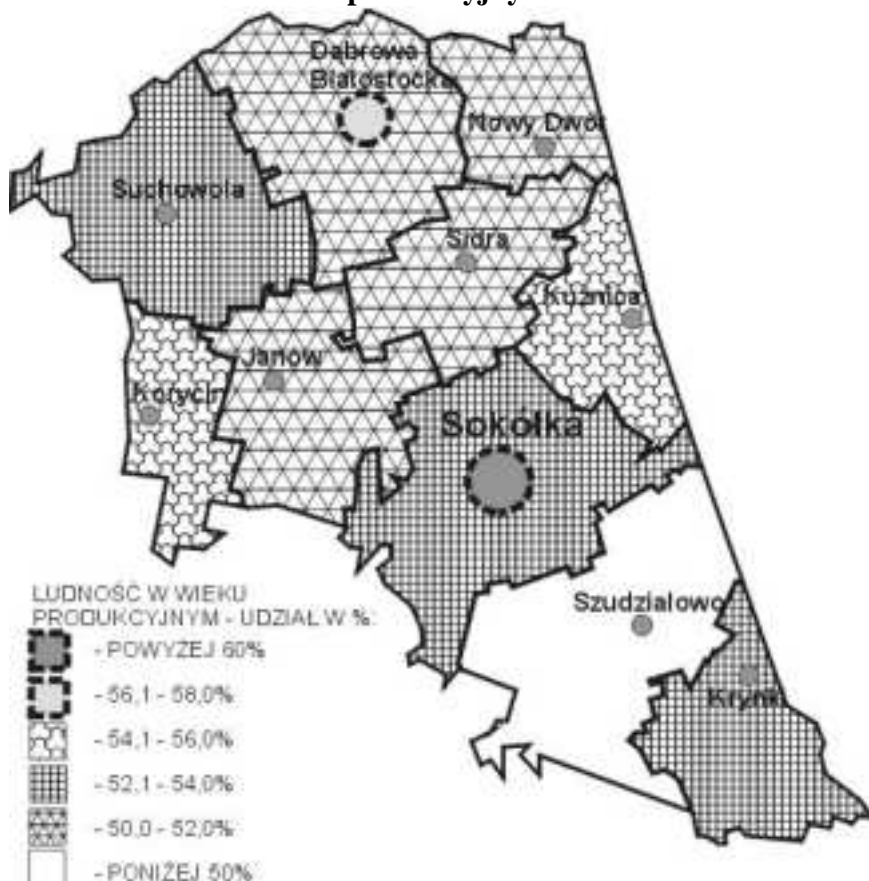

oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego.

W latach 1990 -1998 nastąpił spadek liczby ludności. Dotyczy to głównie terenów wiejskich, największe wyludnienie zanotowano w gminie Dąbrowa Białostocka, gdzie saldo migracji stałej wyniosło – 102 (największe w powiecie), najmniejsze zaś wyludnienie, saldo migracji stałej - w gminie Krynki –1.

Istotnym elementem struktury demograficznej jest wiek społeczeństwa. Wzajemne relacje pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi świadczą o kondycji społecznej. W powiecie sokólskim osoby w wieku poprodukcyjnym stanowią średnio 18,2 % ogółu (14382), co przedstawia Tabela Nr 10, a w województwie 15,6% (190461). W grupie ludności w wieku przedprodukcyjnym zaznacza się jeszcze niewielki spadek 26,5% (20891), co obrazuje Tabela Nr 11, w stosunku do średniej województwa - 27,1% (332234). W konsekwencji zdecydowanie mniejszy jest odsetek ludzi w wieku produkcyjnym.

Mapka nr 4. Ludność w wieku produkcyjnym.

oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego.

Tabela nr 9. Wiek produkcyjny w powiecie sokólskim (01.01.99).

Lp.	gminy	wiek produkcyjny			ogółem	M	K	l. produk. do ogółu ludności w gminie	
		ogółem	M	K					
1.	Sokółka	16 719	8 738	7 981	28 499	14 062	14 437	58,67%	
2.	Dąbrowa	7 665	4 155	3 510	13 853	6 964	6 889	55,33%	
3.	Suchowola	2 923	1 679	1 244	5 495	2 799	2 696	53,19%	
4.	Janów	2 467	1 374	1 093	4 767	2 420	2 347	51,75%	
5.	Korycin	2 059	1 166	893	3 677	1 893	1 784	56,00%	
6.	Sidra	2 205	1 320	885	4 296	2 196	2 100	51,33%	
7.	Nowy Dwór	1 649	990	659	3 217	1 641	1 576	51,26%	
8.	Kuźnica	2 631	1 551	1 080	4 802	2 475	2 327	54,79%	
9.	Szudziałowo	1 941	1 161	780	3 911	2 030	1 881	49,63%	
10.	Krynki	2 102	1 154	948	3 951	1 947	2 004	53,20%	
11.	Suma	42 361	23 288	19 073	76 468	38 427	38 041	53,51%	średnia dla powiatu sokólskiego
12.	Suma	42 361	23 288	19 073	76 468	38 427	38 041	53,51%	średnia dla powiatu sokólskiego

oprac. własne

Należy zaznaczyć, że powyższe zjawiska pogłębiają się w środowisku wiejskim. Najtrudniejsza demograficznie sytuacja cechuje gminy: Szudziałowo, Nowy Dwór i Sidrę, gdzie wskaźnik starzenia się społeczeństwa należy do najwyższych w województwie (wiek

poprodukcyjny – 22,5%, 25,8% i 23,4%; produkcyjny - jedynie 49,6% i 51,3%, przedprodukcyjny – 22,8%, 22,9% i 25,2% (Krynki 23,7%). Niekorzystne tendencje panują również w pozostałych gminach powiatu, dla których relacje grup wiekowych (produkcyjnej, poprodukcyjnej i przedprodukcyjnej) kształtują się w sposób następujący: 21,2%, 53,5% i 25,2%, co przedstawiają Tabele Nr 10, Nr 11 i Nr 12.

Tabela nr 10. Wiek poprodukcyjny w powiecie sokólskim (01.01.99).

Lp.	gminy	wiek poprodukcyjny			ludność w gminie	M	K	l. poprod. do ogółu ludności w gminie	
		ogółem	M	K					
1.	Sokółka	3 833	1 259	2 574	28 499	14 062	14 437	13,45%	
2.	Dąbrowa	2 352	801	1 551	13 853	6 964	6 889	16,98%	
3.	Suchowola	1 120	385	735	5 495	2 799	2 696	20,38%	
4.	Janów	1 009	337	672	4 767	2 420	2 347	21,17%	
5.	Korycin	679	224	455	3 677	1 893	1 784	18,47%	
6.	Sidra	1 006	322	684	4 296	2 196	2 100	23,42%	
7.	Nowy Dwór	831	263	568	3 217	1 641	1 576	25,83%	
8.	Kuźnica	1 045	350	695	4 802	2 475	2 327	21,76%	
9.	Szudziałowo	1 077	386	691	3 911	2 030	1 881	27,54%	
10.	Krynki	910	310	600	3 951	1 947	2 004	23,03%	
11.	Suma	13 862	4 637	9 225	76 468	38 427	38 041	21,20%	średnia dla powiatu sokólskiego

oprac. własne

Tabela nr 11. Wiek przedprodukcyjny w powiecie sokólskim (01.01.99).

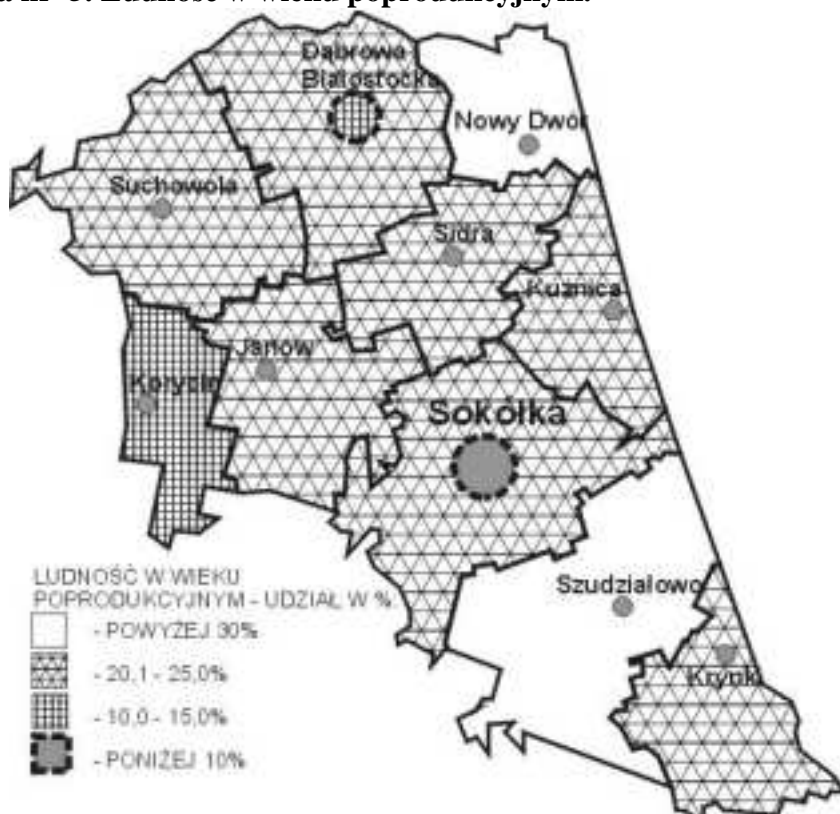
Lp.	gmina	wiek przedprodukcyjny			ogółem	M	K	l. przedprod. do ogółu ludności w gminie	
		ogółem	M	K					
1.	Sokółka	7 947	4 065	3 882	28 499	14 062	14 437	27,89%	
2.	Dąbrowa Biał.	3 836	2 008	1 828	13 853	6 964	6 889	27,69%	
3.	Suchowola	1 452	735	717	5 495	2 799	2 696	26,42%	
4.	Janów	1 291	709	582	4 767	2 420	2 347	27,08%	
5.	Korycin	939	503	436	3 677	1 893	1 784	25,54%	
6.	Sidra	1 085	554	531	4 296	2 196	2 100	25,26%	
7.	Nowy Dwór	737	388	349	3 217	1 641	1 576	22,91%	
8.	Kuźnica	1 126	574	552	4 802	2 475	2 327	23,45%	
9.	Szudziałowo	893	483	410	3 911	2 030	1 881	22,83%	
10.	Krynki	939	483	456	3 951	1 947	2 004	23,77%	
11.	suma	20 245	10 502	9 743	76 468	38 427	38 041	25,28%	średnia dla powiatu sokólskiego

oprac. własne

Procesy starzenia się i depopulacji dotknęły przede wszystkim gminy: Sidrę, Szudziałowo, Krynki i Nowy Dwór.

W powiecie sokólskim notuje się, inaczej jak w całym kraju, przewagę mężczyzn (99 kobiet na 100 mężczyzn, w miastach 105K/100M, obszar wiejski 96K/100M), za wyjątkiem gminy Sokółka i Krynki, gdzie wynosi ona 103. Dominacja kobiet jest najbardziej zauważalna w miastach (itp. 105 kobiet/100 mężczyzn). Wieś jest mniej sfeminizowana, a nawet w wielu gminach notuje się znaczną przewagę mężczyzn. Zachwianie równowagi płci w kierunku zmniejszania się liczby kobiet na wsi objawia się szczególnie dotkliwie w grupie tzw. wieku matrymonialnego (20-29 lat), w której na 100 mężczyzn przypada jedynie 80 kobiet. Strukturę ludności w powiecie sokólskim przedstawia Tabela Nr 12.

Mapka nr 5. Ludność w wieku poprodukcyjnym.

oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego.

Tabela nr 12. Struktura wieku w powiecie sokólskim (01.01.99).

Wyszczególnienie		Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasta	Wieś
Lata	Powiat Sokólski	78 968	39 656	39 312	29 229	49 739
0-2	0-2 lata /1998-1996/	2 611	1 400	1 211	890	1 721
3-6 lat	3-6 /1995-1992/	4 138	2 144	1 994	1 511	2 627
7-14 lat	7-14 /1991-1984/	10 152	5 167	4 985	4 093	6 059
15-17	15-17 /1983-1981/	3 990	2 100	1 890	1 844	2 146
18-19	18-19 /1980-1979/	2 562	1 365	1 197	1 149	1 413
20-24	20-24 /1978-1974/	5 905	3 142	2 763	2 356	3 549
25-29	25-29 /1973-1969/	5 292	2 905	2 387	1 973	3 319
30-34	30-34 /1968-1964/	4 862	2 749	2 113	1 876	2 986
35-39	35-39 /1963-1959/	5 211	2 805	2 406	2 146	3 065
40-44	40-44 /1958-1954/	5 629	3 040	2 589	2 513	3 116
45-49	45-49 /1953-1949/	4 909	2 506	2 403	2 215	2 694
50-54	50-54 /1948-1944/	3 861	1 914	1 947	1 575	2 286
55-59	55-59 /1943-1939/	3 599	1 738	1 861	1 155	2 444
60-64	60-64 /1938-1934/	3 957	1 865	2 092	1 113	2 844
65-69	65-69 /1933-1929/	3 877	1 614	2 263	935	2 942
70-74	70-74 /1928-1924/	3 417	1 335	2 082	813	2 604
75-79	75-79 /1923-1919/	2 267	900	1 367	479	1 788
80 lat i więcej	80 lat i więcej	2 729	967	1 762	593	2 136

oprac. własne

Zmiany liczby ludności zależą w głównej mierze od wielkości przyrostu naturalnego, który z kolei jest wypadkową liczby urodzeń i zgonów – patrz Tabela Nr 13. W prawie wszystkich gminach odnotowano ujemne wskaźniki przyrostu naturalnego, jedynie gmina Sokółka ma wskaźnik przyrostu naturalnego dodatni 0,2. Najniższy przyrost naturalny cechował gminy Szudziałowo (-9,6), Krynki (-7,4), Janów (-5,3) i Nowy Dwór (-5,4), a w pozostałych gminach kształtował się on na wyższym poziomie, a mianowicie: od -4,1 w do -0,2.

Tabela nr 13. Przyrost naturalny (01.01.99).

Lp.	Wyszczególnienie	małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony		przyrost naturalny	małżeństwa	urodzenia żywe	Zgony	przyrost naturalny
				ogółem	w tym niemowląt poniżej 1 roku					
W liczbach bezwzględnych						na 1000 ludności				
1.	m. Dąbrowa Białostocka	24	67	56		11	3,5	9,9	8,3	1,6
2.	m. Sokółka	86	189	172	2	17	4,3	9,4	8,6	0,9
3.	m. Suchowola	18	17	24		-7	7,3	6,9	9,7	-2,8
4.	obszar wiejski Sokółka	49	108	120	1	-12	5,7	12,6	14	-1,4
5.	obszar wiejski Dąbrowa Białostocka	43	83	97		-14	5,8	11,3	13,2	-1,9
6.	obszar wiejski Suchowola	33	57	74	1	-17	5,8	10,1	13,1	-3,0
7.	gm. Janów	33	55	81	1	-26	6,8	11,3	16,6	-5,3
8.	gm. Korycin	20	43	44	1	-1	5,3	11,4	11,7	-0,3
9.	gm. Krynki	18	39	69	1	-30	4,4	9,6	16,9	-7,4
10.	gm. Kuźnica	33	55	60		-5	6,7	11,2	12,2	-1,0
11.	Gm. Nowy Dwór	25	24	42	1	-18	7,5	7,2	12,6	-5,4
12.	gm. Sidra	26	36	54		-18	5,9	8,1	12,2	-4,1
13.	Gm. Szudziałowo	16	35	74	2	-39	3,9	8,6	18,2	-9,6
14.	gm. Suchowola	51	74	98	1	-24	6,3	9,1	12,1	-3,0
15.	gm. Sokółka	135	297	292	3	5	4,7	10,4	10,2	0,2
16.	Gm. Dąbrowa Białostocka	67	150	153		-3	4,7	10,6	10,8	-0,2
17.	Powiat Sokólski (1:3)	424	808	967	10	-159	5,3	10,1	12	-2,0
18.	Miasta (4:13)	128	273	252	2	21	4,4	9,3	8,6	0,7
19.	obszar wiejski (7:16)	296	535	715	8	-180	5,8	10,5	14	-3,5
20.	Podlaskie	6429	12955	12064	117	891	5,2	10,6	9,8	0,7
21.	Miasta	3433	6875	5406	56	1469	4,9	9,8	7,7	2,1
22.	obszar wiejski	2996	6080	6658	61	-578	5,7	11,7	12,8	-1,1

oprac. własne

Migracje

Specyfika tych wiejskich emigracji polegała na tym, że wyjeżdżali ludzie młodzi (z przewagą kobiet) i stosunkowo lepiej wykształceni. Spowodowało to deformację struktur demograficznych na wsi, defeminizację w grupie wieku 20-29 lat, rozszerzenie się obszarów o ujemnym przyroście naturalnym, itp.

Tabela nr 14. Migracje (01.01.99).

Lp.	Wyszczególnienie	zameldowana na pobyt stały			Wymeldowania z pobytu stałego			saldo migracji stałej
		Ogółem	w ruchu wewnętrznym	z zagranicy	ogółem	w ruchu wewnętrznym	z zagranicy	
1.	m. Dąbrowa Białostocka	109	106	3	128	121	7	-19
2.	m. Sokółka	243	239	4	227	210	17	16
3.	m. Suchowola	25	25		37	37	0	-12
4.	obszar wiejski Dąbrowa Białostocka	67	67		150	147	3	-83
5.	obszar wiejski Sokółka	86	84	2	162	162		-76
6.	obszar wiejski Suchowola	41	41		99	96	3	-58
7.	gm. Janów	61	60	1	71	69	2	-10
8.	gm. Korycin	29	29		85	85		-56
9.	gm. Krynki	43	43		44	44		-1
10.	gm. Kuźnica	35	35		86	86		-51
11.	gm. Nowy Dwór	39	39		47	47		-8
12.	gm. Sidra	31	31		70	70		-39
13.	gm. Szudziałowo	44	41	3	118	118		-74
14.	gm. Dąbrowa Białostocka	176	173	3	278	268	10	-102
15.	gm. Sokółka	329	323	6	389	372	17	-60
16.	gm. Suchowola	66	66		136	133	3	-70
17.	Powiat Sokólski (1:3)	853	840	13	1 324	1292	32	-471
18.	Miasta (4:13)	377	370	7	392	368	24	-15
19.	obszar wiejski (7:16)	476	470	6	932	924	8	-456
20.	Miasta	9 139	8 973	166	7 392	7 105	287	1747
21.	obszar wiejski	6 163	6 085	78	8 732	8 693	39	-2569
22.	województwo	15 302	15 058	244	16 124	15 798	326	-822

oprac. własne

Najmniejsze, ujemne saldo migracji miało miejsce w Krynkach (-1 os./1000 os.), największe zaś w Dąbrowie Białostockiej (-102 os./1000 os.). O ujemnym saldzie decyduje głównie tendencja wyjazdowa z terenów wiejskich. Tendencja ta charakterystyczna jest dla całego powiatu. Saldo dodatnie miało jedynie miasto Sokółka (16os./1000os.).

Przyczyny tego stanu rzeczy leżą zapewne w kryzysie ekonomicznym, spadku liczby miejsc pracy, we wzrastających kosztach utrzymania, itp. Ogólnie rzecz biorąc, wystąpił niewielki wzrost intensywności ruchów migracyjnych. Ludzie przenosili się głównie do większych miast całego województwa, a część do miasta Sokółki - największego w powiecie.

Rynek pracy i rozmiary bezrobocia.

Powiat sokólski zamieszkuje ok. 78.968 osób, w tym ok. 47%, tj. 37,5 tys. osób, to ludność pracująca. Jako rejon typowo rolniczy, charakteryzuje go wysoki wskaźnik osób pracujących w rolnictwie, głównie w indywidualnym, o stosunkowo niskim areale gospodarstw rolnych (ponad 65% pracujących). Niespełna 34% stanowi zatrudnienie w przemyśle, budownictwie i usługach.

Głównym źródłem powstawania miejsc pracy i podstawą rozwoju gospodarczego są podmioty zatrudniające do 5 osób, firmy rodzinne i osoby prowadzące indywidualną działalność gospodarczą. Największe zapotrzebowanie na zatrudnienie odnotowuje się na stanowiskach robotniczych, przy pracach sezonowych, m.in. robotnik budowlany, melioracyjny, robotnik leśny oraz w zawodach: sprzedawca, referent administracyjno-biurowy.

Liczba bezrobotnych w powiecie na koniec **2000r.** wynosiła **5974** osoby, co stanowiło ok. 8% ogółu bezrobotnych w województwie. Wskaźnik bezrobocia wynoszący **14,0%** plasował powiat na 8 miejscu pod względem stopy bezrobocia w województwie podlaskim. Średni wskaźnik bezrobocia w analizowanym miesiącu w województwie wyniósł **12,5%**, w Polsce **14,0%**.

Najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych w powiecie sokólskim stanowią osoby:

- z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym (ponad 67% zarejestrowanych),
- w wieku do 24 lat oraz pomiędzy 25 a 34 rokiem życia (ponad 57% zarejestrowanych),
- zamieszkałe na wsi (ponad 55% zarejestrowanych).

Bezrobotny to człowiek pomiędzy 25 a 35 rokiem życia (57% ogółu zarejestrowanych) z wykształceniem zasadniczym i niższym (67%), zamieszkały na terenach wiejskich - tak można opisać pozostającego na zasiłku.

Kroki w celu pobudzenia rynku zatrudnienia:

- rozwój zasobów ludzkich- edukacja, szkolenia, kursy, przekwalifikowania zawodowego,
- rozwój przedsiębiorczości- rozwój miejsc pracy poza rolnictwem,
- poprawa zdolności adaptacyjnej lokalnych przedsiębiorców i ich pracowników do warunków zmieniającego się rynku pracy (komputeryzacja, internet, przepływ danych i informacji),
- wzmocnienie polityki wyrównywania szans szczególnie młodzieży wiejskiej.

Złożoność i dynamika procesów politycznych i społeczno-gospodarczych zachodzących w Polsce rzutuje w znacznym stopniu na sytuację w powiecie sokólskim. Znacznym przeobrażeniem poddany został miejscowy rynek pracy, a wraz z nim liczba i struktura zatrudnionych. W 30.IX.1998r. zarejestrowano w powiecie ponad 33659 pracujących, tj. wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód. W tej liczbie 20,6% pracowało w gminie Sokółka. Ponad 67% znalazło zatrudnienie w rolnictwie i leśnictwie. W stosunku do sytuacji sprzed kilku lat, daje się zauważyć systematyczny spadek liczby zatrudnionych, rośnie natomiast liczba osób bez pracy. Niepokoi również tendencja utrwalania się stagnacji w strukturze zatrudnienia. Tylko w niewielkim stopniu nadwyżki siły roboczej kierowane są do sektorów usługowych (handel, transport). Wiele osób spośród poszukujących pracy zasila, i tak już przeludnione, rolnictwo. Mamy tu do czynienia z tzw. ukrytym bezrobociem osób, które utraciły pracę w mieście lub w uspołecznionych przedsiębiorstwach rolnych i teoretycznie utrzymują się z pracy na roli. W grudniu 1998 r. zarejestrowanych było 5366 bezrobotnych, co stanowiło 12,6% cywilnej ludności aktywnej zawodowo (VI.1999r.). Stopa bezrobocia kształtowała się nieco poniżej średniej krajowej.

W roku **2000** szkoły średnie ukończyło **867** absolwentów. Większość absolwentów szkół średnich kontynuuje edukację w szkolnictwie wyższym. Jednak średnio rocznie ok. 35% kończących szkoły absolwentów, w większości z wykształceniem zawodowym o specjalności rolnik, sprzedawca, krawiec rejestruje się jako osoby bezrobotne poszukując pracy za pośrednictwem urzędu.

E. Infrastruktura

Telekomunikacja

Rejon Telekomunikacji w Sokółce jest jednym z ośmiu Rejonów Telekomunikacji podległych Zakładowi Telekomunikacji w Białymstoku.

Od roku 1996 Telekomunikacja Polska S.A. wraz z samorządami gminnymi rozpoczęła inwestycje telekomunikacyjne; pozwoliły one na koniec roku 1998 podwoić liczbę abonentów RT Sokółka do **12 283 szt.** Wskaźnik gęstości abonentów na 100 mieszkańców wynosił **15,5**, z czego w miastach **25,35**, na wsi **9,8**. Wybudowano prawie 150 km linii światłowodowych. Zlikwidowano 12 central ręcznych. Nowoczesne urządzenia telekomunikacyjne umożliwiają również korzystanie z usług transmisji danych (błyskawiczny przepływ informacji), ISDN, Internet, Polpak.

Duży wpływ na rozwój firm działających na terenie 10 gmin, obsługiwanych przez RT Sokółka, ma dostępność oraz szeroki wachlarz usług telekomunikacyjnych o wysokiej jakości standardach europejskich.

Tabela nr 15. Stan gęstości telefonii stacjonarnej i liczby abonentów w powiecie.

Gmina	Stan na 01.01.99r. gęstość na 100 mieszkańców	Abonenci telefoniczni
Dąbrowa Białostocka	15,6	2 168
Janów	19,0	907
Korycin	21,0	773
Krynki	13,7	544
Kuźnica	5,6	287
Nowy Dwór	2,8	91
Sidra	4,1	176
Sokółka	20,5	5 833
Suchowola	17,1	1 369
Szudziałowo	3,5	135
Powiat ogółem	15,5	12 283

Określenie warunków rozwoju telekomunikacji na wsi

W 1996¹ i 1999² r. zostały przeprowadzone badania dotyczące zainteresowania instalacją telefonu stacjonarnego na terenach wiejskich. Celem badań było określenie preferencji potencjalnego użytkownika telefonu. Porównując ze sobą preferencje potencjalnych abonentów w 1996 i w 1999 r. można wyciągnąć następujące wnioski:

- szczególnie zainteresowane dostępem do usług transmisji danych na terenach wiejskich są osoby młode; są to osoby najbardziej aktywne, przejmujące bądź zakładające gospodarstwa rolne, zainteresowane usprawnieniem i unowocześnieniem swojego miejsca pracy,
- ludność wiejska jest przede wszystkim zainteresowana podstawowymi usługami telefonicznymi; ponad połowa ankietowanych przyjmuje telefon stacjonarny jako stały element wyposażenia,
- zdecydowana większość rozmów telefonicznych, jakie prowadzą mieszkańcy terenów wiejskich, korzystający z publicznych aparatów telefonicznych, to rozmowy lokalne (57%);

¹ W ramach programu PHARE firma PriceWaterhouse

² Firma Demoskop

rozmowy zamiejscowe - do 100 kilometrów - stanowią 29% wszystkich rozmów, natomiast rozmowy zamiejscowe - powyżej 100 km - 7%,

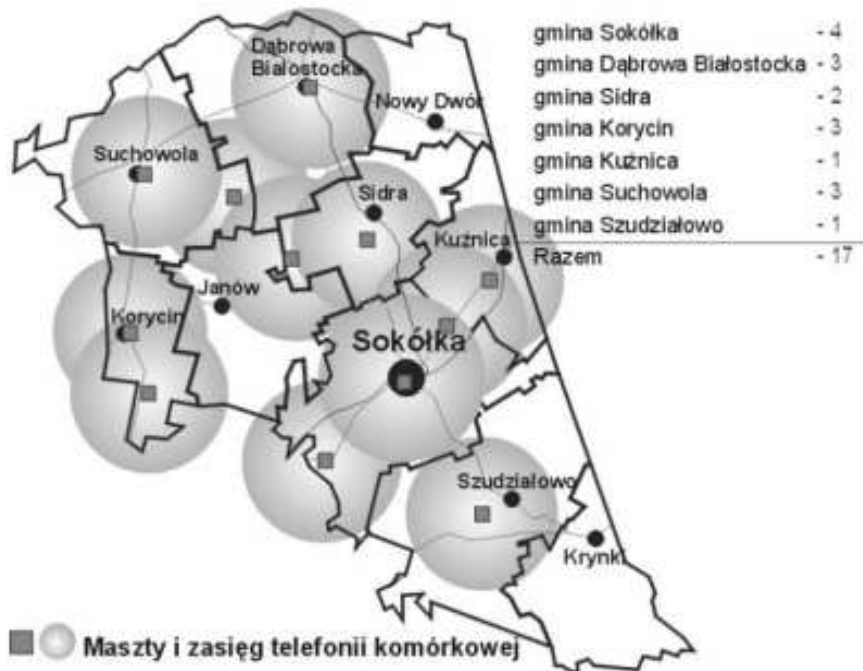
- znacznie wzrosła liczba osób zainteresowanych korzystaniem z usług telefonicznych w sprawach zawodowych (min. prowadzenie działalności gospodarczej),
- najważniejszą rolę przy podejmowaniu decyzji o instalacji telefonu odgrywa cena, nieco mniejszą, chociaż nadal istotną rolę, przypisano opłacie za minutę rozmowy,
- nieznacznie wzrósł akceptowany poziom opłat za założenie instalacji telefonicznej oraz opłat za użytkowanie telefonu, średnio 50% ankietowanych jest w stanie zapłacić opłatę instalacyjną na poziomie 500 zł oraz regulować rachunki telefoniczne w wysokości około 40 - 50 złotych,
- bardzo duża waga przywiązywana do ceny za instalację aparatu wynika przede wszystkim z faktu, że dochody ludności wiejskiej są stosunkowo niskie; poniesienie opłaty telefonicznej o kilkuset złotych może stanowić dla wielu badanych istotny wydatek,
- na obszarach wiejskich większość populacji stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność rolniczą,
- w placówkach oświatowych rośnie zainteresowanie usługami internetowymi, transmisją danych.

Telefonia komórkowa.

Rynek telefonii ruchomej w Polsce charakteryzuje się znacznie wyższą dynamiką wzrostu niż telefonia stacjonarna (z 230 tys. w 1996 roku do 3,85 mln w 1999 roku). Na tak szybki rozwój telefonii komórkowej wpływa niski poziom rozwoju telefonii stacjonarnej. Obecnie telefony komórkowe stanowią substytut stacjonarnej sieci telefonicznej zwłaszcza tam, gdzie jest ona niedostępna. W 1999 roku na 100 mieszkańców w Polsce przypadło 12 użytkowników sieci komórkowej. W latach 2000 - 2004 szacowany średni w ciągu roku przyrost abonentów ukształtuje się na poziomie 800 tys. Przewiduje się, że obecną przeciętną dla Unii Europejskiej (około 30 abonentów na 100 mieszkańców) Polska osiągnie pod koniec roku 2001. Dla porównania - liczba abonentów telefonii komórkowej na 100 mieszkańców w innych krajach na koniec 1999 roku wynosiła odpowiednio: Wielkiej Brytanii 22%, Szwecji - 46,4 %, Norwegii 47,4%, na Węgrzech 10,5% i Czechach 9,2%.

Wprowadzenie konkurencji na rynku telefonii komórkowej przyczyniło się do spadku cen. Na opłacenie abonamentu w 1992 roku trzeba było wydać około 12% przeciętnego wynagrodzenia, a obecnie najtańszy abonament to około 1,4%.

Mapka nr 6. Telefonia komórkowa.

Komunikacja drogowa

W powiecie sokólskim podstawową sieć dróg stanowią:

- **drogi krajowe o łącznej długości 68 km:**

-Nr 8 - Via Baltica Warszawa-Białystok-Korycin –Suchowola – Suwałki – Budzisko – Kaunas – Talin – Helsinki, która należy do Transeuropejskiej Sieci Transportowych

-Nr 19- Lublin-Białystok – Kuźnica – Granica Państwa.

- **drogi wojewódzkie o łącznej długości 157 km:**

- Nr 670 – Suchowola – Dąbrowa Białostocka – Nowy Dwór – Chworościany,

- Nr 671 – Knyszyn – Korycin – Sokolany,

- Nr 673 – Lipsk – Dąbrowa Białostocka – Sokółka,

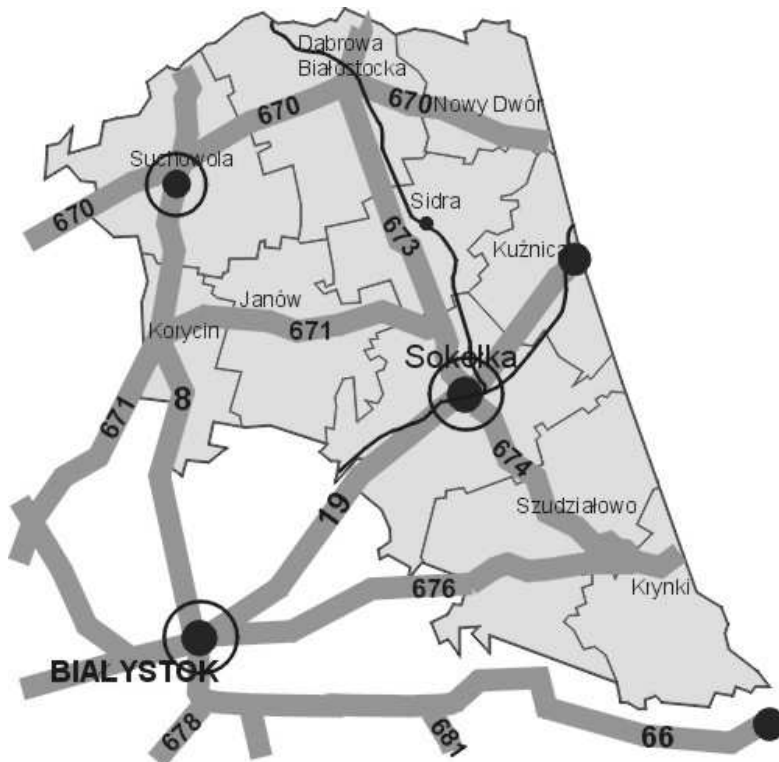
- Nr 674 – Sokółka – Krynki,

- Nr 676 – Białystok – Krynki.

- **drogi powiatowe o łącznej długości 900,3 km**

Z oceny rozmieszczenia sieci dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych wynika, że zaspokoją one potrzeby wzajemnych powiązań między jednostkami osadniczymi na szczeblu powiatu, gminy i większych wsi.

Mapka nr 7. Drogi.

oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego

Od kilku lat obserwujemy na naszych drogach gwałtowny przyrost natężenia ruchu. Na sieci dróg w powiecie sokólskim, przekracza on nawet średnią krajową z tendencją wzrostu wyższą od średniej w Polsce. Dynamiczny wzrost ruchu drogowego, a w szczególności rosnący w ostatnich latach ruch samochodów ciężarowych o dużej ładowności po drogach do tego nie przystosowanych, powoduje przyspieszoną degradację ich nawierzchni, co w połączeniu z niewielkimi nakładami finansowymi na ich utrzymanie i remonty, prowadzi do ciągle pogarszającego się stanu sieci dróg na terenie naszego powiatu.

Powiat sokólski plasuje się na drugim miejscu w województwie, po powiecie białostockim, pod względem długości sieci dróg powiatowych. Łącznie są to 123 odcinki dróg powiatowych o łącznej długości 900,3 km, z czego 31,3 km przypada na drogi miejskie.

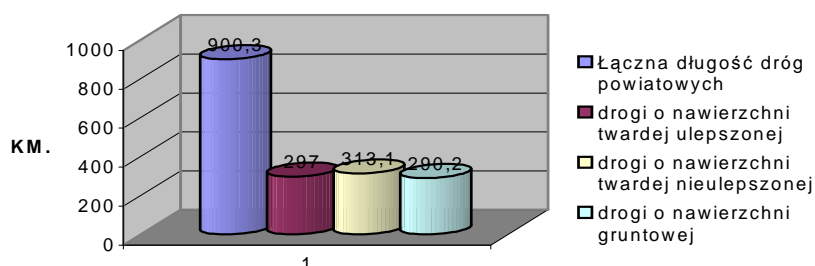
Średnia długość sieci dróg powiatowych w skali kraju wynosi 350km, a w województwie podlaskim - 550km.

Na drogach powiatowych powiatu sokólskiego zlokalizowanych jest 61 mostów, o łącznej długości 610m i 879 przepustów drogowych, których stan techniczny też nie jest zadowalający.

Udział poszczególnych rodzajów nawierzchni na sieci dróg powiatowych jest bardzo zróżnicowany i przedstawia się następująco:

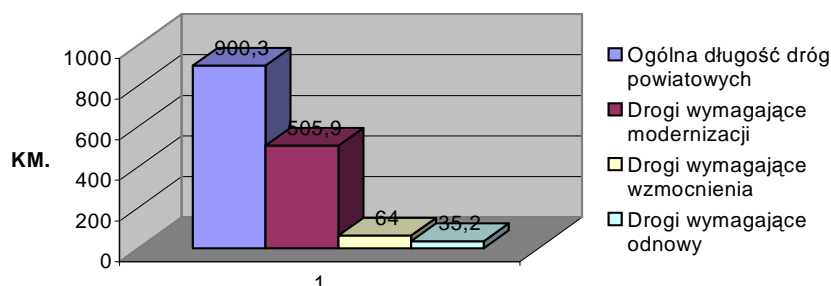
- nawierzchnie twarde ulepszone – 297km /33%/ ,
- nawierzchnie nie ulepszone - 313,1km /35%/
- nawierzchnie gruntowe - 290,2km /32%/

NAWIERZCHNIE DRÓG POWIATOWYCH

Długość sieci dróg powiatowych nie idzie w parze z ich stanem technicznym, który jest niestety fatalny. Z całej długości dróg, 505,9 km, /56%/ wymaga modernizacji, 64 km. /7%/ wzmocnienia, a 35,2 km./4%/ odnowy.

POTRZEBY REMONTOWE NA DROGACH POWIATOWYCH

Ocena stanu dróg powiatowych wskazuje na potrzebę pilnej modernizacji i odnowy w pierwszej kolejności dróg stanowiących sieć połączeń drogowych między siedzibą powiatu i siedzibami gmin oraz siedzib gmin między sobą.

Odpowiedzialność za stan dróg i mostów w powiecie sokólskim ponoszą następujący zarządcy dróg:

Kategoria drogi	Ustawowy zarządca drogi	Jednostka sprawująca zarząd na terenie powiatu sokólskiego.
Krajowa	Generalny Dyrektor Dróg Publicznych	Generalna Dyrekcja Dróg Publicznych w Warszawie Oddział Północno Wschodni w Białymstoku
Województwa	Zarząd Województwa	Podlaski Zarząd Dróg Wojewódzkich
Powiatowa	Zarząd Powiatu	Powiatowy Zarząd Dróg w Sokółce
Gmina	Zarząd Gminy	Wydziały Urzędów Gmin

Komunikacja kolejowa.

Przez obszar powiatu sokólskiego, przebiegają następujące linie kolejowe:

Linia: Zielonka – Białystok – Kuźnica – Granica Państwa

od km 204 + 00 do km 238 + 574 – 34,574 km (linia zelektryfikowana)

Linia: Sokółka – Suwałki

od km 0 + 00 do km 45 + 150 – 45,150 km

Linia: Wilno – Kuźnica – Gieniusze

od km 161 + 507 do km 188 + 260 – 26,756 km (szeroki tor)

Wykaz tras kolei pokazuje Mapka Nr 8.

Mapka nr 8. Kolej w powiecie sokólskim.

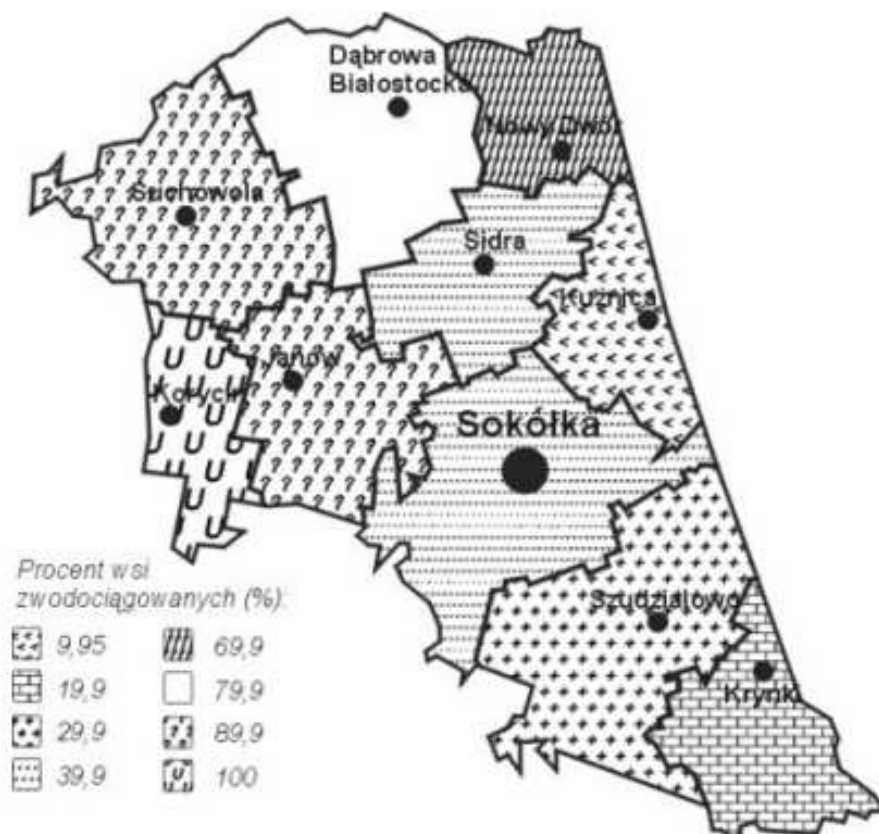
oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego

Zaopatrzenie w wodę.

Źródłem zaopatrywania w wodę komunalnych wodociągów są wody podziemne. Na terenach wiejskich, większość gmin powiatu posiada ujęcia wodne. Zatwierdzone zasoby eksploatowanych komunalnych ujęć wody oraz studni głębinowych, odwiercanych dla potrzeb wodociągów komunalnych i istniejących studni zakładowych, które są wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę, pokrywają zapotrzebowanie wodne powiatu i w oparciu o nie winny być rozbudowane scentralizowane systemy zaopatrzenia w wodę.

Wszystkie miasta i siedziby gmin w powiecie sokólskim posiadają sieć wodociagową. Zaopatrzenie w wodę terenów wiejskich jest bardzo zróżnicowane. W gminie Korycin zwodociagowane są wszystkie wsie (100%), a w gminie Kuźnica 5,7% ogółu gminy. Procent zwodociagowanych wsi nie jest zbieżny z zaopatrzeniem w wodę z sieci wodociagowej gospodarstw wiejskich. Średni poziom ich zwodociagowania wynosi około **57,2%** i jest niższy od wartości średniej w kraju – około **64,9%**. W gminach, w których wszystkie wsie są zwodociagowane, odsetek zwodociagowanych gospodarstw był mniejszy i wynosił od około 73,2% do 95,4%. Natomiast w gminach o niskim procencie zwodociagowanych wsi, wskaźnik zwodociagowanych gospodarstw jest od niego wyższy, gdyż zwodociagowane są największe wsie w gminie. Zagadnienie ilustruje Mapka Nr 9.

Mapka nr 9. Procent wsi zwodociagowanych.

oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego.

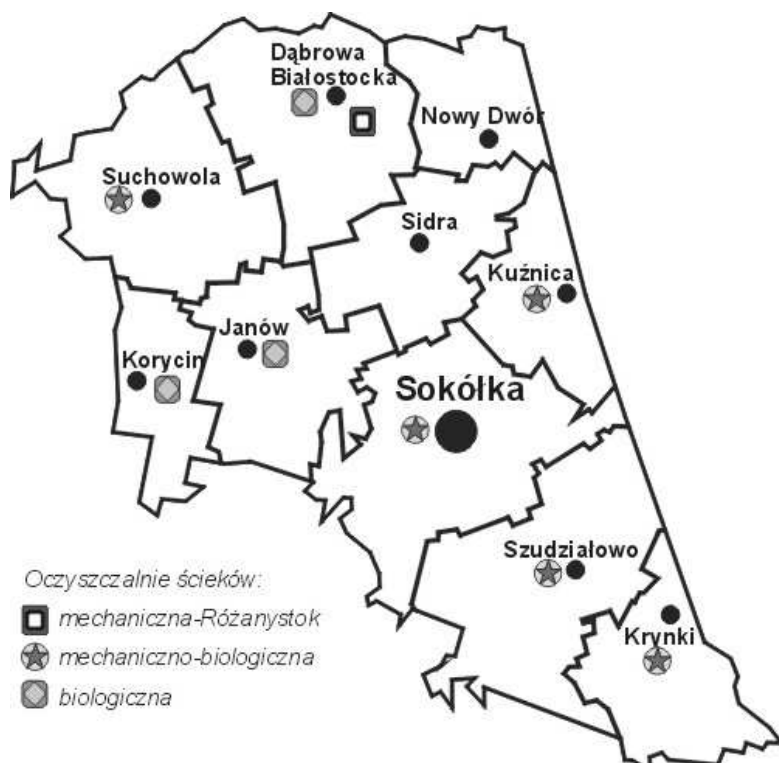
Należy dążyć do całkowitego zwodociagowania miast oraz wsi o zwartej zabudowie, przy równoczesnej poprawie, tam gdzie to jest konieczne, urządzeń zaopatrzenia w wodę. Istniejące dysproporcje w zaopatrzeniu w wodę między gminami winny być wyrównane.

Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.

Kanalizacja sanitarna w powiecie sokólskim (na rok 1998) stanowiła tylko 12% długości sieci wodociągowej, z tego w miastach było 75% ogółu sieci kanalizacyjnej i na terenach wiejskich 3,4% długości sieci wodociągowej na tych terenach.

Na terenie powiatu sokólskiego znajduje się 7 komunalnych oczyszczalni ścieków. W miastach i wsiach gminnych posiadających oczyszczalnie ścieków są stacje zlewne nieczystości płynnych. Porządkowanie gospodarki ściekowej w Korycinie, Janowie i Suchowoli oparto również o indywidualne oczyszczalnie ścieków. Rozmieszczenie komunalnych oczyszczalni ścieków obrazuje Mapa Nr 10.

Mapka nr 10. Oczyszczalnie ścieków.

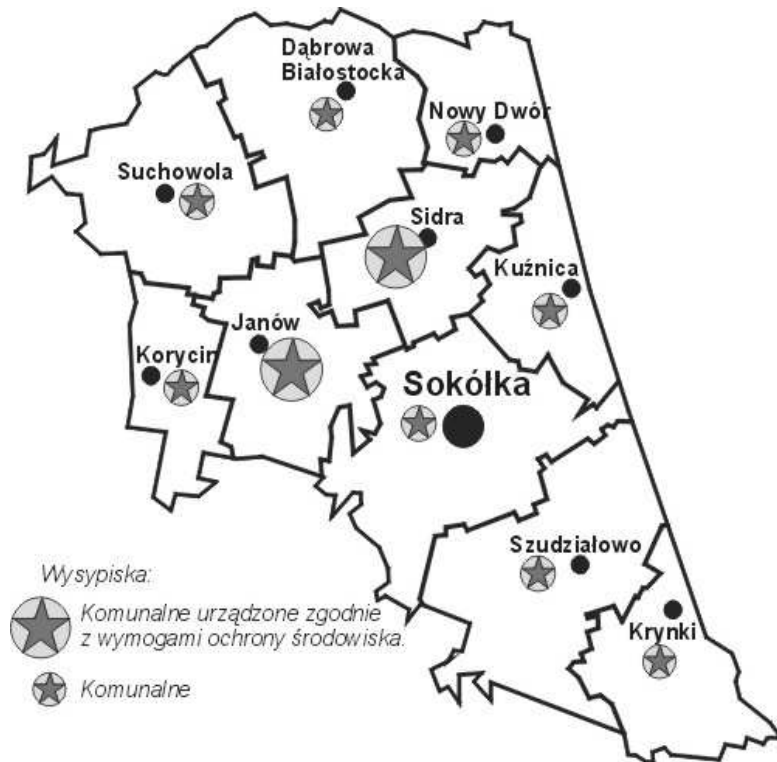
oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego

Kanalizacja deszczowa występuje przede wszystkim w miastach, ale szereg terenów, zwłaszcza zabudowy jednorodzinnej, jeszcze jej nie posiada. Największe zagrożenia sanitarne - nieczystości z wód opadowych - występuje na obszarach miast położonych w strefach ochrony pośredniej ujęć wód lub połączonych z nimi hydrograficznie cieków wodnych.

W wyniku działań człowieka i funkcjonowania gospodarki powstają odpady, które zalicza się do dwóch grup: odpady komunalne towarzyszące działalności bytowo-gospodarczej człowieka i przemysłowe powstałe w wyniku procesów technologicznych, na które w naszym powiecie nie ma składowisk.

Unieszkodliwianie odpadów komunalnych i innych niż niebezpieczne na terenie powiatu sokólskiego odbywa się przez składowanie ich na 10 wysypiskach komunalnych, z tego 4 spełniają wymogi ochrony środowiska (przedstawia Mapa Nr 11).

Mapka nr 11. Składowiska odpadów.

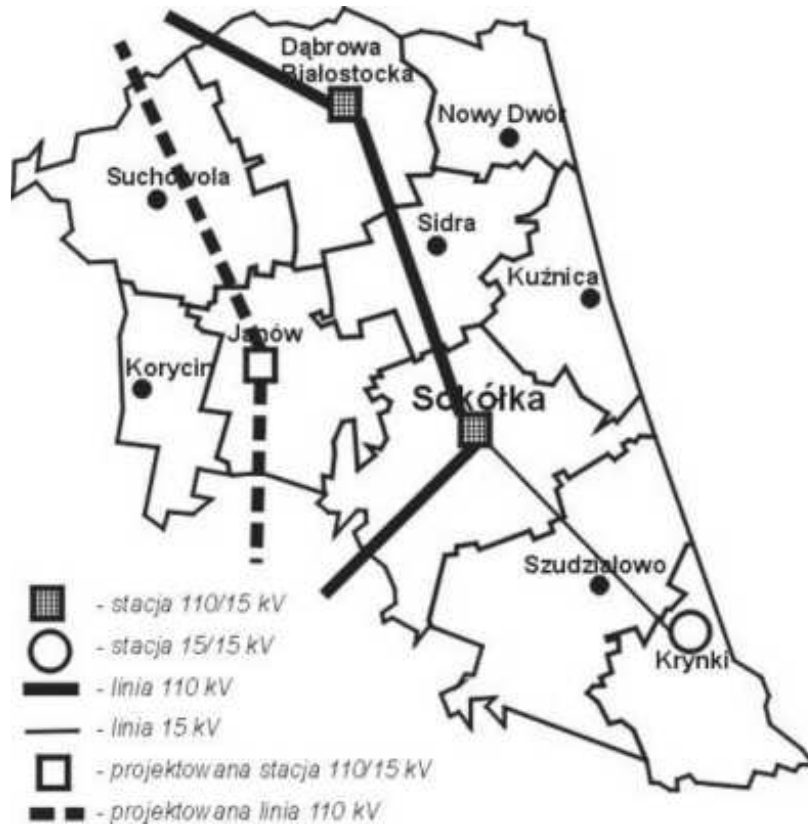
oprac. podlaskie biuro planowania przestrzennego

Na wysypiska trafiają odpady, które mogłyby być wykorzystane jako surowce wtórne, a także odpady niebezpieczne typu: zużyte świetlówki, lampy rtęciowe, baterie akumulatory, brakuje bowiem selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Pilotażowe programy selektywnej zbiórki odpadów prowadzone są w większych miejscowościach powiatu, np. Sokółce, Dąbrowie Białostockiej. Dotychczasowy sposób unieszkodliwiania odpadów stałych na terenach wiejskich, oparty o tradycyjne wysypiska wiejskie, ulega zmianom na rzecz gromadzenia odpadów w kontenerach przejściowych i ich okresowego wywożenia na pobliskie wysypisko komunalne.

Elektroenergetyka

Sieć energetyczną na terenie powiatu tworzy 60 km linii napowietrznej o napięciu 110 kV, dwie stacje transformatorowe o napięciu 110/15 kV, 1120 km linii średniego napięcia, dwie stacje rozdzielcze SN/SN, 981 stacji transformatorowych SN/nn oraz 1615 km linii niskiego napięcia.

Mapka nr 12. Schemat zasilania w energię elektryczną odbiorców powiatu sokólskiego.

oprac. własne

F. Analiza SWOT.

Przeprowadzona analiza dotychczasowych przemian społeczno– gospodarczych powiatu sokólskiego oraz uwarunkowań dalszego rozwoju w sferze demograficzno - społecznej, gospodarczej, naukowej, infrastrukturalnej, ekologicznej, przestrzennej i finansowo - organizacyjnej umożliwiła zidentyfikowanie:

- kluczowych szans i zagrożeń rozwojowych powiatu sokólskiego, tkwiących w otoczeniu, czyli zdarzeń, zjawisk, tendencji i procesów, mogących mieć pozytywny lub negatywny wpływ na dalszy rozwój,
- silnych i słabych stron powiatu sokólskiego, wynikających z obecnej sytuacji w sferze społeczno-gospodarczej i funkcjonalno-przestrzennej.

ANALIZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU

Do oceny oddziaływania uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych na rozwój zastosowano metodę analizy SWOT . Nazwa metody pochodzi od skrótu czterech pierwszych liter wyrazów z języka angielskiego (**Strengths** - siły, atuty; **Weaknesses** - słabości; **Opportunities** - szanse, okazuje **Threats** – zagrożenia). Przy zastosowaniu tej metody oceniono szanse i zagrożenia obecne, potencjalne oraz mocne i słabe strony istotne w działalności.

Przez **szansę** należy rozumieć taką „kombinację” różnych czynników, okoliczności, zjawisk i procesów występujących w otoczeniu powiatu w określonym miejscu i czasie, które mają korzystny (pozytywny) wpływ na jego funkcjonowanie i dalszy rozwój. Szanse mogą więc stać się bodźcami rozwoju powiatu.

Przez **zagrożenie** należy rozumieć uzasadnione zjawisko, okoliczność, zdarzenie lub proces występujący w otoczeniu powiatu w określonym miejscu i czasie, które mają niekorzystny (negatywny) wpływ na jego funkcjonowanie i dalszy rozwój. Zagrożenia stanowią więc bariery, utrudniające rozwój. Nie pozwalają one również na pełne wykorzystanie szans rozwojowych tkwiących w otoczeniu oraz silnych stron, a także mogą być przyczyną konieczności poniesienia dodatkowych kosztów związanych z jego funkcjonowaniem i dalszym rozwojem.

Przez **silne strony** należy rozumieć specjalne walory powiatu odróżniające go od innych. Mogą one być wynikiem położenia geograficznego, wielkości terytorium, potencjału społecznego, gospodarczego, infrastrukturalnego, stanu środowiska przyrodniczego, zasobów kulturowych i kondycji finansowej. Silne strony dotyczą więc szeroko rozumianych zasobów powiatu. Ponadto zaliczyć do nich można również umiejętności w zakresie zarządzania, tworzenia lokalnego klimatu dla przedsiębiorczości w celu rozwoju gospodarki, aktywność w pozyskiwaniu środków finansowych na realizację różnego rodzaju przedsięwzięć o charakterze publicznym.

Z kolei **słabe strony** są konsekwencją ograniczeń szeroko rozumianych zasobów i niedostatecznych umiejętności w stosowaniu aktywnych i kreatywnych metod zarządzania. Mogą one dotyczyć wszystkich lub tylko niektórych zasobów lub sfer działania. Duża liczba słabych stron powiatu osłabia jego zdolność do konkurencyjności z innymi i ogranicza możliwości oraz tempo jego dalszego rozwoju.

Warto w swej działalności mieć na uwadze dwa rodzaje postępowania, tzn. zorientowanego na świat zewnętrzny (otoczenie powiatu), poszukując w nim szans (sposobności) i unikając zagrożeń rozwojowych oraz zorientowanego na zasoby własne (ludzkie, finansowe, materialne, gospodarcze, infrastrukturalne, przestrzenne i ekologiczne), które determinują poziom atrakcyjności lokalizacyjnej dla ludności i podmiotów gospodarczych.

Taki sposób postępowania służy identyfikacji oraz optymalnemu wykorzystaniu wszystkich obecnych i potencjalnych podstaw rozwoju.

Tabela nr 16. SZANSE ZEWNĘTRZNE.

Kluczowe szanse (obecne, potencjalne)	Grupa problemów	Szansa	Siła	Trend
1. Zainteresowanie walorami środowiskowymi aglomeracji miejskich	1	O	5	→
2. Promocja zdrowej żywności – powstawanie nowych gospodarstw ekologicznych	1	P	5	↑
3. Pozyskanie rynków zbytu dla produkcji rolnej	1	P	5	↑
4. Zainteresowanie różnicowaniem przyrodniczym i kulturowym regionu	1	P	5	↑
5. Zapotrzebowanie na zdrową żywność i aktywny wypoczynek	1	P	5	↑
6. Demonopolizacja systemu łączności	3	O	4	↑
7. Rozwój międzynarodowych powiązań energetycznych (gazociągi, ropociągi, linie energetyczne)	3	P	4	↑
8. Obniżenie kosztów przesyłu energii elektrycznej przez włączenie w krajowy system do sieci 400 kV	3	P	4	↑
9. Uruchomienie oczyszczalni (poprawa czystości wód i cieków)	4	P	4	↑
10. Rozbudowa układów komunikacyjnych (drogi, koleje, transport wodny i lotniczy)	4	P	5	↑
11. Malejący wskaźnik inflacji.	5	O	3	→
12. Postęp prywatyzacji.	6	P	4	→
13. Rozwój gospodarczy wschodnich partnerów.	6	P	5	↑
14. Tworzenie warunków dla rozwoju małych i średnich firm.	6	P	5	↑
15. Stabilizacja gospodarcza i polityczna za wschodnią granicą	6	P	5	↑
16. Sąsiedztwo chłonnych rynków wschodnich (zwłaszcza art. rolno – spożywczych).	6	P	5	↑
17. Wpisanie regionu w programy pomocowe Unii Europejskiej związane z rozwojem regionalnym	7	P	5	↑
18. Możliwość pozyskania funduszy przedakcesyjnych	7	P	4	↑
19. Rozwój grup producenckich i zrzeszeń.	7	O	4	↑
20. Utrzymanie czystego środowiska – szansą rozwoju turystyki	8	P	5	↑
21. Występowanie obszarów chronionych w krajowej sieci ekologicznej	8	O	5	↑
22. Inwestycje związane z ochroną środowiska.	8	O	3	↑
23. Położenie na terenie Zielonych Płuc Polski	8	O	4	↑
24. Wykorzystanie walorów przyrodniczych o znaczeniu międzynarodowym dla rozwoju turystyki	8	P	4	→
25. Konkurencyjność walorów uzdrowiskowych w stosunku do obszarów w kraju	8	O	3	→
26. Transgraniczne obiekty przyrodnicze	8	O	5	↑
27. Trend do inwestowania na terenach ZPP	9	P	4	↑
28. Wzrost świadomości społecznej nt. ochrony środowiska i ekologii	10	O	3	↑
29. Bliskość ośrodków akademickich w Białymstoku, Warszawie i Lublinie	10	O	4	→
30. Szeroko pojęta współpraca przygraniczna	11	P	4	↑
31. Uczestnictwo we współpracy państw Morza Bałtyckiego	11	P	3	↑
32. Przygotowania Polski do przystąpienia do Unii Europejskiej	11	O	4	↑
33. Rozwijanie partnerskich kontaktów z samorządami krajów Unii Europejskiej i z partnerami wschodnimi.	11	O	3	↑
34. Możliwość skorzystania z funduszy przedakcesyjnych UE (PHARE, SAPARD, ISPA).	11	O	3	↑
35. Rozwój terenów przygranicznych w związku z przystąpieniem Polski do NATO i Unii Europejskiej	11	P	4	↑
36. Realizacja Europejskiego korytarza transportowego Via-Baltica: drogowego, kolejowego.	12	P	5	↑
37. Modernizacja linii kolejowych międzynarodowych	13	P	3	↑
38. Znaczne oddalenie od ośrodków przemysłowych degradujących środowisko przyrodnicze	16	O	4	→
39. Położenie województwa przy zewnętrznej granicy UE.	16	P	5	↑

40. Położenie w paśmie krajowych i międzyregionalnych szlaków komunikacyjnych	16	O	4	→
41. Położenie w paśmie krajowych i międzyregionalnych szlaków komunikacyjnych	16	P	4	↑
42. Położenie na trasie przesyłowej mediów płynnych energetycznych (gazociągi, ropociągi)	16	O	3	↑
43. Wzrost popytu na produkty turystyczne.	19	P	5	↑
44. Rozwój agroturystyki	19	P	4	↑
45. Wzrost popytu na produkty ekologiczne.	20	P	4	↑
46. Liberalizacja rynku pracy.	21	P	5	↑
47. Otwarcie rynku pracy w Unii Europejskiej	21	P	4	↑
48. Rozwój narodowej organizacji turystycznej	22	P	5	↑
49. Korzystanie ze środków pozarządowych	22	P	4	↑
50. Podjęcie przez władze centralne programu skutecznie wspierającego rozwój budownictwa mieszkaniowego	23	P	5	↑
51. Stabilność przepisów prawa.	23	P	5	↑
52. Wzrost lesistości za sprawą regulacji prawnych	23	P	3	↑

Tabela nr 17. SZANSE WEWNĘTRZNE.

Kluczowe szanse (obecne, potencjalne)	Grupa problemów	Szansa	Siła	Trend
1. Tworzenie sieci informacji turystycznej	1	P	5	↑
2. Promocja walorów środowiska naturalnego i turystyki	1	P	5	↑
3. Promocja i utrzymanie dziedzictwa Ziemi Sokólskiej, a szczególnie korzystnego obrazu Wzgórz Sokólskich i tradycji hodowlanych.	1	P	5	↑
4. Proekologiczna polityka samorządów lokalnych w zakresie gospodarki odpadami, zaopatrzenia w energię ciepłą, zaopatrzenie w wodę i odprowadzenie ścieków	2	O	4	↑
5. Wprowadzenie ekologicznych nośników energii (olej, gaz, biomasa)	3	P	5	↑
6. Tworzenie sieci szlaków turystycznych	3	P	4	↑
7. Wykorzystanie istniejącej bazy magazynowej i przeładunkowej.	3	P	4	↑
8. Rozwój infrastruktury technicznej – oczyszczalnie ścieków, wodociągi, telefonizacja, drogi).	3	P	5	↑
9. Duże tempo rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę	3	O	4	↑
10. Nowoczesna sieć telefoniczna (centrale)	3	O	4	↑
11. Rozwój systemu gazowniczego	3	P	5	↑
12. Wykorzystanie energii odnawialnej.	4	P	4	↑
13. Baza rekreacyjno- sportowa i jej rozbudowa	5	P	5	↑
14. Rozwój agroturystyki	6	P	4	↑
15. Produkcja atestowanej żywności metodami ekologicznymi	6	P	5	↑
16. Rozwój firm turystycznych z ofertą przyjazdową	6	P	4	↑
17. Podniesienie standardu obiektów turystycznych	6	P	4	↑
18. Rozwój przemysłu rolno-spożywczego, drzewnego i budownictwa na bazie rodzimych surowców.	6	P	5	↑
19. Umiejętności samorządów lokalnych i instytucji w pozyskiwaniu funduszy strukturalnych UE.	7	P	5	↑
20. Funkcjonowanie obszarów chronionych	8	O	4	↑
21. Potencjał przyrodniczy i krajobrazowy	8	O	4	→
22. Występowanie obszarów chronionych w krajowej i międzynarodowej sieci ekologicznej	8	O	5	↑
23. Wykorzystanie naturalnych zasobów surowcowych (lasy, użytki rolne, kruszywo naturalne).	8	O	4	↑
24. Niewielki stopień skażenia środowiska	8	O	5	↑
25. Warunki przyrodnicze umożliwiające rozwój hodowli bydła.	8	O	4	→

26. Unikatowe w skali europejskiej parki narodowe i krajobrazowe	8	O	5	↑
27. Dobrze warunki do uprawy ziemniaka – I stopień czystości gleb	8	O	5	↑
28. Możliwość adaptacji starych obiektów na cele turystyczne	9	O	3	↑
29. Wzrost lesistości przez zagospodarowanie gleb klas V i VI	9	O	4	↑
30. Posiadanie rezerw terenowych do rozwoju inwestycji	9	O	4	→
31. Edukacja ekologiczna	10	P	5	↑
32. Dobrze rozwinięte szkolnictwo średnie (licea ogólnokształcące, szkoły zawodowe: przetwórstwa rolno- spożywczego, drzewne mechaniczne, ekonomiczne)	10	O/P	5	↑
33. Szanse tkwiące w sporcie szkolnym	10	P	4	↑
34. Pozyskiwanie i racjonalne wykorzystanie środków pomocowych UE.	11	O	5	↑
35. Perspektywa wejścia Polski do Unii Europejskiej	11	P	4	↑
36. Stworzenie regionalnej sieci transportowej w oparciu o korytarz VIA BALTICA.	12	P	5	↑
37. Budowa obwodnic, modernizacja dróg	12	P	4	↑
38. Dogodne połączenia drogowe	12	O	3	→
39. Modernizacja sieci dróg lokalnych	12	P	4	↑
40. Modernizacja linii kolejowych	13	P	4	↑
41. Zapewnienie bezpieczeństwa turystom	14	O	2	↑
42. Wykorzystanie rezerw terenów pod budownictwa mieszkaniowe	15	P	4	↑
43. Korzystne położenie geograficzne (przygraniczne)	16	O	4	→
44. Rozwój aglomeracji miejskich zgodnie z zasadą ekorozwoju	17	O	5	↑
45. Utworzenie i modernizacja przejść granicznych w Kuźnicy, Chworościanach, Wojnowcach i Krynkach	18	O	5	↑
46. Kultura ludowa oraz zabytki i muzea jako czynniki rozwoju turystyki	19	P	4	→
47. Sprzyjające warunki do rozwoju agroturystyki i ekoturystyki	20	O	4	↑
48. Struktura gospodarstw rolnych – wielkość.	20	O	4	↑
49. Powstawanie stowarzyszeń lokalnych	21	P	5	↑
50. Duże zasoby taniej siły roboczej	21	O	5	↑
51. Integracja producentów z przetwórstwem artykułów rolnych	22	P	4	↑
52. Placówki naukowe, fundacje i stowarzyszenia pracujące na rzecz rozwoju regionu	22	O	4	↑
53. Powiązanie rynku producenta z rynkami hurtowymi i giełdami	22	P	4	↑
54. Dostosowanie naszych standardów do standardów Unii Europejskiej	23	P	5	↑
55. Rozwój rękodziela i rzemiosła artystycznego, opartego o tradycje lokalne	24	P	4	↑
56. Istniejące sanktuaria i obiekty kultu religijnego	24	O	4	↑
57. Wielokulturowość regionu	24	P	5	↑
58. Rozwój lecznictwa szpitalnego w Sokółce.	25	P	4	↑
59. Dobrze rozwinięte sieci placówek lecznictwa otwartego i szpitali	25	O	3	↓

Tabela nr 18. ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE.

Kluczowe zagrożenia (obecne, potencjalne)	Grupa problemów	Szansa	Siła	Trend
1. Brak jednolitego systemu informacji turystycznej i koordynacji działań promocyjnych	1	O	4	↑
2. Słaba promocja i ekspansja marketingowa produktów rolnych	1	O	4	↑
3. Brak zachęt do powrotu studiującej młodzieży z ośrodków akademickich	1	P	5	↑
4. Mała atrakcyjność inwestycyjna naszego powiatu.	1	O	5	→
5. Słabość ekonomiczna samorządów terytorialnych	2	O	4	↑
6. Brak wykorzystania odnawialnych źródeł energii	3	P	3	↑
7. Pogarszanie się stanu infrastruktury technicznej.	3	P	5	↑
8. Niezadowolający system utylizacji odpadów stałych i płynnych	3	O	4	↓
9. Niedostateczny rozwój infrastruktury technicznej	3	O	4	↓
10. Przestarzała technologia w kotłowniach lokalnych i zakładach pracy, brak odpowiednich urządzeń do oczyszczania spalin w istniejących kotłowniach	3	O	4	↓
11. Brak dostatecznej sieci kanalizacyjnej i urządzeń oczyszczających stwarza lokalne źródła zanieczyszczeń wód grunt.	3	O	4	↓
12. Brak programu unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych	3	O	4	↑
13. Słabe wyposażenie wsi w sieć kanalizacyjną, gaz, wodociągi i drogi	3	O	3	↓
14. Znacznie szybszy rozwój bazy surowcowej niż przetwórstwa	3	O	4	↑
15. Zły stan infrastruktury technicznej.	3	O	5	↑
16. Niski stopień gazyfikacji gmin	3	O	3	→
17. Zły stan techniczny linii wysokiego napięcia i brak wystarczającej ilości stacji transformatorowo - rozdzielczych	3	O	4	↑
18. Brak ścieżek rowerowych	3	O	4	↑
19. Brak miejsc parkingowych w miastach i przy drogach	3	O	4	↑
20. Brak zakładów utylizacji odpadów stałych	3	P	4	↑
21. Budowa wodociągów bez budowy kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków	3	P	4	↑
22. Brak lotnisk	4	O	2	→
23. Starzenie się ludności wiejskiej.	5	P	4	↑
24. Niekorzystna sytuacja demograficzna	5	O	4	↑
25. Niski poziom dochodów ludności	5	O	5	↑
26. Migracja ludności (ze wsi do miast, z mniejszych aglomeracji do większych)	5	O	4	↑
27. Brak mieszkań socjalnych i komunalnych	5	O	4	↑
28. Wzrost umieralności mężczyzn	5	O	4	↑
29. Brak odpowiedniej bazy do uprawiania większości dyscyplin sportowych	5	O	5	↑
30. Konserwatywne podejście części rolników do przemian cywilizacyjnych	5	P	2	↓
31. Mała aktywność i przedsiębiorczość mieszkańców.	5	O	4	→
32. Baza noclegowa niewystarczająca i o niskim standardzie	6	O	4	→
33. Niewystarczający potencjał wytwórczy przetwórstwa rolno-spożywczego	6	P	4	↑
34. Brak podmiotów gospodarczych na terenach wiejskich.	6	O	5	↑
35. Opóźnienie rozwojowe naszego regionu w stosunku do ogólnego rozwoju kraju.	6	O,P	4	↑
36. Brak wewnętrznego kapitału inwestycyjnego	6	O	4	↑
37. Słabo rozwinięta baza usług bytowych, szczególnie na wsi	6	O	4	→
38. Ograniczone możliwości finansowe budowy systemów infrastruktury technicznej	6 3	O	4	→
39. Mało sprawna obsługa w urzędach i instytucjach.	7	O	4	→
40. Zaniechanie realizacji opracowanej strategii.	7	P	5	↑
41. Wzrastająca ilość odpadów	8	P	4	↑
42. Niedostateczne zasoby wód powierzchniowych i podziemnych	8	O	2	→
43. Rabunkowa eksploatacja surowców mineralnych	9	O	3	↑

44. Nieprzygotowane tereny pod rozwój bazy turystycznej, szczególnie w zakresie infrastruktury technicznej	9	P	4	→
45. Rabunkowa gospodarka leśna.	9	O	3	→
46. Brak przygotowanej kadry do obsługi ruchu turystycznego	10	O	5	→
47. Bariera ekonomiczna w podnoszeniu kwalifikacji i edukacji.	10	O	4	↑
48. Niewystarczająca sieć dróg udostępniających obszary turystyczne i słaba jakość istniejących oraz likwidacja połączeń kolejowych	12	O	4	↑
49. Mało funkcjonalny układ drogowy, brak obwodnic miejskich	12	O	4	↑
50. Ograniczenie transportu kolejowego.	13	O	4	→
51. Mała ilość przejść granicznych	18	O	4	→
52. Brak dostatecznej bazy turystycznej.	19	O	5	→
53. Niska opłacalność działalności rolniczej	20		5	↑
54. Niedoinwestowanie rolnictwa i obszarów wiejskich	20	P	4	↑
55. Słabnąca kondycja finansowa gospodarstw rolnych	20	O	5	↑
56. Migracja ludzi przedsiębiorczych i lepiej wykształconych do miasta	21	O	4	↑
57. Brak dostępnego własnego kapitału	21	P	4	↑
58. Wysoka stopa bezrobocia i jego struktura.	21	O	5	↑
59. Zjawisko bezrobocia długotrwałego	21	O	5	↑
60. Mała liczba ofert pracy	21	O	5	↑
61. Brak systemu zachęt aktywizujących rozwój turystyki	22	P	4	↑
62. Niewystarczający potencjał przetwórczy, rozdrobniona baza surowcowa	22	O	4	↑
63. Ograniczony system informacji rynkowej	22	O	4	→
64. Nie rozwiązany problem gospodarki padliną	23	O	4	↑
65. Możliwość likwidacji niektórych instytucji kultury	24	P	4	↑
66. Niedostateczny stan wyposażenia służby zdrowia	25	O	4	→

Tabela nr 19. ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE.

Kluczowe zagrożenia (O- obecne, P- potencjalne)	Grupa problemów	Zagrożenia	Siła	Trend
1. Niska konkurencyjność naszego regionu w stosunku do regionów sąsiednich	1	O	2	→
2. Ograniczona problematyka rolnictwa w mediach	1	O	4	↑
3. Nieskuteczność reprezentacji politycznej obszarów wiejskich.	1	O	5	↑
4. Brak polityki regionalnej państwa	2	O	5	↑
5. Trudności w pozyskiwaniu środków poza budżetowych na rozwój infrastruktury technicznej	2	O	5	↑
6. Brak pasażerskiej komunikacji lotniczej	3	O	5	→
7. Niepełne pokrycie zasięgiem telefonii komórkowej	3	O	3	→
8. Niedobór parkingów obsługujących ruch tranzytowy dla samochodów ciężarowych w tym przewożących ładunki niebezpieczne	3	O	4	→
9. Trans graniczne zanieczyszczenie środowiska	4	O	4	↓
10. Zły stan techniczny dróg krajowych	4	O	4	↑
11. Przebieg tras tranzytowych przez teren powiatu przy niedostosowanym układzie komunikacyjnym	4	O	5	↑
12. Uzależnienie od zewnętrznych źródeł energii	4	P	4	→
13. Niedobór środków finansowych w budżecie państwa na budowę i modernizację układów transportowych w ruchu międzynarodowym: drogowym i kolejowym	4	O	5	↑
14. Brak osłon socjalnych dla rolników.	5	O	5	→
15. Niski poziom życia mieszkańców wsi (kultura, oświata, opieka zdrowotna).	5	O	4	↑
16. Niski stopień rozwoju infrastruktury społecznej na wsi	5	O	5	↑
17. Brak systemu wsparcia budownictwa mieszk. oraz tworzenia infrastruktury osiedlowej	5	O	5	↑

18. Niewystarczające środki na pomoc społeczną	5	O	4	→
19. Złe relacje cenowe płodów rolnych do środków produkcji i dóbr konsumpcyjnych.	6	O	4	↑
20. Brak kapitału zewnętrznego na rozwój przemysłu spożywczego	6	P	4	↑
21. Brak środków zewnętrznych na rozwój regionu	7	P	5	↑
22. Brak systemu wspomagania rozwoju bazy turystycznej	7	O	4	→
23. Brak okresów przejściowych w dostosowaniu rolnictwa do nowych norm jakościowych	7	P	4	→
24. Zmniejszanie się zasobów czystej wody ze wzrostem zanieczyszczenia	8	P	3	↑
25. Małe zainteresowanie inwestorów powiatem, jako miejscem lokalizacji inwestycji w infrastrukturze technicznej	9	P	4	↓
26. Niedostateczne środki subwencji oświatowej dla samorządów	10	O	5	↑
27. Niestabilność polityczna i gospodarcza na Wschodzie	11	P	5	↑
28. Przebieg międzynarodowych tras komunikacyjnych międzynarodowych przez zwarte jednostki osadnicze oraz obszary o bardzo dużych walorach przyrodniczo – krajobrazowych	12	O	4	↑
29. Brak środków na modernizację dróg i kolei.	12	O	5	↑
30. Ograniczone połączenia kolejowe z resztą kraju - barierą rozwoju turystyki	13	O	4	↑
31. Zagrożenie przestępczością zagraniczną	14	O	4	↑
32. Skomplikowane procedury prawne dotyczące budowy nowych mieszkań, domów	15	O	5	↑
33. Peryferyjne położenie województwa podlaskiego w stosunku do centrów administracyjnych i gospodarczych związanych z Unią Europejską	16	O	4	→
34. Brak dostatecznej ilości przejść granicznych turystycznych	18	O	5	→
35. Silna baza turystyczna w regionach sąsiednich.	19	P	5	↑
36. Brak nowoczesnego systemu obsługi rolnictwa	20	O	4	→
37. Brak wystarczających środków finansowych z budżetu centralnego, na skuteczną walkę z bezrobociem	21	O	5	↑
38. Malejące środki przeznaczone na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu	21	O	5	↑
39. Brak współpracy zagranicznej gospod. sprzyjającej zwiększeniu zatrudnienia	21	P	5	↑
40. Możliwość napływu siły roboczej szczególnie ze wschodu	21	P	4	↑
41. Mały napływ kapitału zewnętrznego	22	O	4	→
42. Utrata ważności planów miejscowych zagospodarowania przestrzennego	23	P	3	↑
43. Ograniczone środki na cele kultury i sportu	24	P	5	↑
44. Zmniejszanie nakładów na służbę zdrowia	25	O	5	↑

Szansa; O – obecne, P – potencjalne. **Trend;** wzrost ↑, stabilizacja →, regres ↓
Siła oddziaływania; 1- bardzo mała, 2- mała, 3- przeciętna, 4- duża, 5- bardzo duża

PROBLEMY

1. Lobbying i promocja	14. Bezpieczeństwo publiczne
2. Lokalne władze i instytucje	15. Budownictwo i tereny budowlane
3. Infrastruktura techniczna wojewódzka	16. Położenie geograficzne.
4. Infrastruktura techniczna krajowa	17. Regionalne centrum.
5. Społeczeństwo i usługi socjalne	18. Przejścia graniczne.
6. Gospodarka i usługi	19. Turystyka.
7. Administracja lokalna i zarządzanie	20. Rolnictwo
8. Środowisko naturalne	21. Praca i stosunki społeczne.
9. Tereny inwestycyjne i ład przestrzenny	22. Instytucje otoczenia biznesu i administracji
10. Oświata	23. Regulacje prawne.
11. Organizacje międzynarodowe	24. Kultura.
12. Drogi	25. Służba zdrowia.
13. Koleje	

II. MISJA ROZWOJU POWIATU SOKÓLSKIEGO I CELE

Misja stanowi zapis intencji tego, co władze samorządowe powiatu sokólskiego pragną uzyskać w wyniku realizacji opracowanej Strategii Zrównoważonego Rozwoju. Misja nie jest ograniczona w czasie, a realizacja to proces ciągły i nieskończony. Zjawiska zachodzące w sferze społeczno– gospodarczej charakteryzują się dużą dynamiką, stąd też przy zachowaniu uniwersalności zapisów dotyczących misji, mogą zmieniać się narzędzia prowadzące do jej urzeczywistnienia.

MISJA:

„Zapewnienie zrównoważonego rozwoju powiatu sokólskiego przez wspieranie przedsiębiorczości, z zachowaniem walorów przyrodniczych i kulturowych.”

Motto misji zostało stworzone w celach promocyjnych. Jego zadaniem jest upowszechnienie misji wśród mieszkańców powiatu. Przyczynić się ma ono również do pozytywnej identyfikacji powiatu na zewnątrz.

MOTTO:

„Powiat sokólski – obszarem zrównoważonego rozwoju, otwartym na współpracę”

W opracowanej strategii zrównoważonego rozwoju sformułowano trzy cele pierwszego rzędu.

Cele I rzędu

A.	Powiat sokólski obszarem tworzącym konkurencyjne warunki rozwoju przedsiębiorczości, terenów wiejskich, wykorzystującym położenie przygraniczne do rozwoju szerokiej współpracy transgranicznej i zagranicznej.
B.	Powiat sokólski obszarem rozwoju infrastruktury społecznej, stosownie do potrzeb i aspiracji mieszkańców oraz wielokierunkowej edukacji i rozwoju kultury z poszanowaniem odrębności narodowych, kulturowych i religijnych.
C.	Powiat sokólski obszarem rozwoju nowoczesnej infrastruktury technicznej, uwzględniającej racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz wspieranie rozwoju turystyki, kultury fizycznej i sportu.

Cel A wskazuje na znaczącą rolę rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości oraz potrzebę opracowania zadań realizacyjnych, nakierowanych na restrukturyzację rolnictwa, celem jego dostosowania do wymogów współczesności, w związku z przyjęciem Polski do Unii Europejskiej. Uwzględnia położenie geopolityczne naszego powiatu w kontekście wymiany międzynarodowej oraz wynikające z tego korzyści. Sąsiedztwo z innymi państwami (Rosja, Białoruś) w wymianie towarów i usług, a także nowoczesnej wymiany myśli technicznej i metod zarządzania, będących cenionym obecnie towarem na rynkach międzynarodowych jest jednym z priorytetowych celów. Ten kierunek ma, pomimo zawirowań gospodarczych i politycznych, dużą przyszłość, stąd też będzie się kłaść nacisk na utrzymanie więzi (przez organizowanie misji gospodarczych, inicjowanie i udział w targach i inne inicjatywy) we wzajemnej wymianie handlowej. Przeobrażenia społeczno-ekonomiczne, jakim podlegała Polska w mijającej dekadzie, a zatem i nasz powiat, będą wpływać stymulująco na partnerów zagranicznych po wschodniej i północnej stronie naszego regionu, przyczyniając się do wzmocnienia tam instytucji i mechanizmów demokratycznych i gospodarki rynkowej.

W **celu B** Problematyka odrębności narodowych, religijnych i kulturowych znajduje także swoje odbicie w kontekście zaspokojenia aspiracji wszystkich mieszkańców powiatu w sferze szeroko pojętej infrastruktury społecznej. Cel ten zakłada stworzenie dobrych warunków dla wszechstronnej edukacji w budowaniu społeczeństwa intelektualnie przedsiębiorczego, podnoszenia poziomu życia mieszkańców i dążenie do zrównania go z poziomem innych lepiej rozwiniętych obszarów. Należyte zaspokojenie aspiracji mieszkańców naszego regionu ma swoje

podłoże w realizowaniu podstawowej potrzeby, jaką dla każdego człowieka jest praca. Tworzenie nowych miejsc zatrudnienia jest zadaniem niezwykle pilnym w drodze do podniesienia ogólnego standardu życia w naszym powiecie, warunkującego zwiększenie jego konkurencyjności na tle innych regionów kraju. Cel ten kładzie też nacisk na kultywowanie tradycji i kultury w sferze materialnej i duchowej. Wskazuje na potrzebę stworzenia warunków dla powszechnej dostępności do dóbr kultury, kształcenia, opieki medycznej i społecznej.

Cel C to budowa i modernizacja sieci dróg, wodociągów i kanalizacji, sieci telefonicznej, energetycznej i dostępność innych mediów, warunkuje także wzrost atrakcyjności inwestycyjnej względem innych powiatów w kraju, a przez to tworzenie dobrego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości. Postęp ten nie może się odbywać kosztem środowiska przyrodniczego, dlatego też będzie się promować technologie przyjazne środowisku, w ślad za czym pójda środki pomocowe.

Przedstawione powyżej kwestie dotyczące budowy i modernizacji infrastruktury technicznej w szczególności sposób będą oddziaływać na rozwój turystyki pobytowej i aktywnej, a także sportu masowego i wycieczkowego oraz rekreacji wśród mieszkańców naszego powiatu.

	Cele I rzędu		Cele II rzędu
A	Powiat sokólski obszarem tworzącym konkurencyjne warunki rozwoju przedsiębiorczości, terenów wiejskich, wykorzystującym położenie przygraniczne do rozwoju szerokiej współpracy transgranicznej i zagranicznej.	A.1.	<i>Rozwój instytucji samorządu gospodarczego i zawodowego.</i>
		A.2.	<i>Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz wspieranie rozwoju nowoczesnych gałęzi przemysłu, wdrażających innowacyjne technologie.</i>
		A.3.	<i>Kształtowanie pozytywnego wizerunku powiatu. Tworzenie warunków do rozwoju współpracy transgranicznej.</i>
		A.4.	<i>Rozwój produkcji i przetwórstwa oraz marketingu produktów rolnych.</i>
B	Powiat sokólski obszarem rozwoju infrastruktury społecznej, stosownie do potrzeb i aspiracji mieszkańców oraz wielokierunkowej edukacji i rozwoju kultury z poszanowaniem odrębności narodowych, kulturowych i religijnych.	B.5.	<i>Rozwój edukacji i innych placówek oświaty.</i>
		B.6.	<i>Przeciwdziałanie bezrobociu.</i>
		B.7.	<i>Stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej.</i>
		B.8.	<i>Wspieranie rozwoju opieki zdrowotnej.</i>
C	Powiat sokólski obszarem rozwoju nowoczesnej infrastruktury technicznej uwzględniającej racjonalne wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz wspierania rozwoju turystyki, kultury fizycznej i sportu.	C.9.	<i>Ochrona i kształtowanie środowiska kulturowego z zachowaniem jego tożsamości.</i>
		C.10.	<i>Wspieranie rozwoju kultury fizycznej i sportu oraz bazy sportowo-rekreacyjnej.</i>
		C.11.	<i>Tworzenie warunków do rozwoju edukacji ekologicznej turystyki i rekreacji.</i>
		C.12.	<i>Rozwój infrastruktury technicznej ośrodków miejskich i wiejskich, w tym szczególnie poprawa infrastruktury transportowej</i>

Cele II rzędu

W opracowanej strategii zrównoważonego rozwoju sformułowano trzy cele I rzędu. Cele II rzędu stanowią uszczegółowienie i problemowe rozwinięcie celów I rzędu. Należy podkreślić, że cele II rzędu podlegają hierarchizacji ze względu na swoje znaczenie, bowiem dotyczą spraw fundamentalnych dla rozwoju regionu w różnych płaszczyznach życia społecznego i gospodarczego. Dlatego należy rozumieć gradację przedstawionych poniżej celów II rzędu względem równorzędnych sobie celów I rzędu, aby osiągnąć w przyszłości ustabilizowany konsensus społeczny z jasno określonymi priorytetami rozwoju.

A1. Rozwój instytucji samorządu gospodarczego i zawodowego.

Powstawanie i umacnianie wszelkich instytucji zrodzonych z zapotrzebowania społecznego i realizujących swoje statutowe zadania sprzyja rozwojowi mechanizmów demokratycznych. Stwarza też dobrą płaszczyznę współpracy, a także artykułowania problemów środowisk zarówno gospodarczych, jak i zawodowych. Są one i będą w przyszłości cennym partnerem do współpracy przy programowaniu i wdrażaniu strategii, a także programów wspierających ukierunkowanych na małe i średnie przedsiębiorstwa. Konsultowanie zamierzeń samorządu z tymi instytucjami w sferze problemów, którymi się one zajmują, przyczyni się do przekazywania dla tych samorządów niezbędnej wiedzy o procesach zachodzących w regionie, a przez to niwelowanie ewentualnych nieporozumień i mogących powstawać na ich podstawie sytuacji konfliktowych.

A2. Wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz wspieranie rozwoju nowoczesnych gałęzi przemysłu, wdrażających innowacyjne technologie.

Jest przejawem troski o ten segment przedsiębiorczości regionu, który stanowi największy procent udziału na rynku. Będzie on w perspektywie najbliższych kilkunastu lat umacniał wiodącą rolę. Biorąc pod uwagę potrzebę restrukturyzacji zatrudnienia na wsi i w małych ośrodkach miejskich, a także trendy występujące w Europie Zachodniej, wspieranie instytucjonalne, a także know-how dla małych i średnich przedsiębiorstw, daje rękojmię powstawania nowych i umacniania istniejących miejsc pracy. Mała przedsiębiorczość jest też szansą dla małych przedsięwzięć rodzinnych. W urzeczywistnianiu funkcji stymulacyjnych kluczowa rola przypadnie z pewnością agencjom rozwoju regionalnego i fundacjom, jako ośrodkom kształcenia kadry menedżerskiej, doradztwu marketingowemu i technologicznemu, a także kojarzenia partnerów w kraju i zagranicą. Wykształcenie nowoczesnej kadry menedżerów, biegle posługującej się narzędziami wspomagania zarządzania, w tym informatycznymi, w procesie programowania i realizacji swoich strategii marketingowych, pozwoli uzyskać przewagę na rynkach wewnętrznych i zewnętrznych. Przemysł budowlany, elektromaszynowy, spożywczy, to niektóre z gałęzi mających szansę na rozwój w naszym powiecie, oprócz tradycyjnego pozyskiwania i przeróbki drewna. Ze względu na przekwalifikowanie części gruntów rolnych o najsłabszej klasie pod zalesienie, należy zwrócić uwagę na pomoc w rozwoju wysokokwalifikowanego przemysłu drzewnego.

A3. Kształtowanie pozytywnego wizerunku powiatu. Tworzenie warunków do rozwoju współpracy transgranicznej.

Cel ten w znaczącej mierze będzie osiągany za pośrednictwem przemysłanej i wielokierunkowej promocji. Nie bez znaczenia dla wykreowania i ugruntowania w kraju i na świecie dobrego image'u powiatu jest działalność wielu instytucji i służb na różnych płaszczyznach społecznej i gospodarczej aktywności. Bezpieczeństwo obywateli, stabilność społeczna i gospodarcza, zgodne współżycie mniejszości narodowych i wyznaniowych, dostępność komunikacyjna, stworzenie przyjaznego klimatu dla inwestorów i turystów to kilka z najważniejszych czynników rzutujących na oblicze naszego powiatu z punktu widzenia kształtowania pozytywnego wizerunku. Rozwój kontaktów i współpracy transgranicznej jest pochodną nie tylko potencjału ludzkiego i gospodarczego regionu ale również ustawicznej pracy promocyjnej. Sprzyja to ugruntowaniu przekonania inwestorów o trafności lokowania swoich przedsięwzięć, a także wpływa na dokonywanie ważnych decyzji prorozwojowych ze strony inwestorów zewnętrznych, jak i lokalnych.

A4. Rozwój produkcji i przetwórstwa oraz marketingu produktów rolnych.

Jest to działanie, z którym mamy do czynienia już w chwili obecnej. Z punktu widzenia opracowywanej strategii cel ten nabiera wszelako nowego wyrazu w aspekcie włączenia się do konkurencji na rynku produktów rolnych z innymi krajami Unii Europejskiej, a także na rynku wewnętrznym. Jakkolwiek produkcja mleczarska jest już dzisiaj wizytówką naszego powiatu na skalę krajową, to działania podejmowane w ramach wspomnianego celu będą nakierowane na wsparcie innych obszarów produkcji i przetwórstwa gwarantujących ugruntowanie pozycji produktów pochodzących z naszego powiatu. Niepoślednią rolę w odniesieniu sukcesu na tym polu jest prowadzenie rozważnej polityki marketingowej, będącej jednym z elementów składających się na osiągnięcie powodzenia w tym obszarze działalności. Producenci rolni będą jednostkami niezależnymi, prowadzącymi działalność na własny rachunek. Ich pomyślność zależeć będzie od dostępu do informacji o trendach w produkcji na rynkach międzynarodowych, kształtowaniu się cen, a także popytu i podaży na dane produkty i ich przetwory, przez co można będzie planować opłacalność produkcji. Organizacje produkcji rolnej będą jednostkami niezależnymi, prowadzącymi działalność na własny rachunek. Ich pomyślność zależeć będzie od dostępu do informacji o trendach w produkcji na rynkach międzynarodowych, kształtowaniu się cen, a także popytu i podaży na dane produkty i ich przetwory, przez co można będzie planować opłacalność produkcji.

B5. Rozwój edukacji i innych placówek oświaty.

Pomyślność i dobrobyt buduje się w oparciu o wyedukowane i światłe społeczeństwo. Praktyka dowodzi, że ludzie z wykształceniem łatwiej radzą sobie w życiu – łatwiej znajdują pracę, są bardziej zaradni i mobilni w dążeniu do osiągania życiowych celów. Dalszy rozwój szkolnictwa w naszym powiecie jest wyjściem naprzeciw zapotrzebowaniu na wysokokwalifikowaną kadrę fachowców z różnych dziedzin. Monitorowanie trendów na rynku pracy i przewidywanie długoterminowych zmian w sferze zatrudnienia specjalistów w danej dziedzinie pozwoli na elastyczne reagowanie na zmiany. Warto też wskazać, że szanse jakie niesie ze sobą wolność osiedlania się i pracy w ramach Unii Europejskiej, do której Polska aplikuje, zostanie wykorzystana za sprawą dobrego przygotowania merytorycznego i językowego do twardych warunków konkurencji na wewnętrznym i zewnętrznym rynku pracy. Należy na koniec rozważyć istotny problem podnoszenia jakości kształcenia i prestiżu szkół z naszego powiatu, jako element wyrównania szans startu abiturientów, w przyszłości może absolwentów, w dorosłe życie. W dobie społeczeństwa informacyjnego należy w szczególny sposób dążyć do wzmocnienia roli kierunków informatycznych. Tworzenie nowoczesnej bazy dydaktycznej w aspekcie materialnym, sprzyjającej kształtowaniu należytej atmosfery dla zdobywania wiedzy przez dzieci i młodzież w oparciu o wykwalifikowaną kadrę pedagogiczną to klucz do sukcesu w edukacji i wychowaniu.

B6. Przeciwdziałanie bezrobociu, a także wzrostowi uzależnień i patologiom społecznym.

Grupa tych osób stanowi bezpośredni potencjał osobowy dzięki posiadanym umiejętnościom teoretycznym i praktycznym. Dążenie do aktywnego zarządzania posiadanymi zasobami ludzkimi w celu łagodzenia skutków bezrobocia w różnych miejscach powiatu, a także stwarzanie szans na przekwalifikowanie i podtrzymanie aktywności zawodowej jest jednym z najważniejszych celów w kontekście restrukturyzacji i modernizacji rolnictwa. Dzięki tym przemianom uwolnione zostaną nowe zasoby ludzkie wymagające racjonalnego wykorzystania w sferze produkcji i usług na rzecz rolnictwa i małych społeczności wiejskich i miasteczkowych. Wiązać się to będzie z długotrwałym procesem przekwalifikowywania osób odchodzących bezpośrednio z rolnictwa i stworzeniem mechanizmów wspierających rozwój drobnej przedsiębiorczości wiejskiej za sprawą szkoleń i doradztwa, preferencyjnych kredytów, poręczeń kredytowych, a także inkubatorów przedsiębiorczości wiejskiej i powiązania całego systemu ze środkami przedakcesyjnymi i akcesyjnymi w przypadku przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Realizacja projektów na rzecz społeczeństwa informacyjnego otworzy szanse na tworzenie nowych miejsc pracy na terenach wiejskich. Należy wskazać na wielką rolę, jaka przypada samorządom lokalnym w tworzeniu warunków do budowy społeczeństwa informacyjnego, jako strategicznego kierunku ich myślenia o przyszłości.

Przeciwdziałanie patologiom i uzależnieniom jest wyzwaniem bardzo trudnym, bowiem nasza cywilizacja niesie ze sobą, oprócz niezaprzeczalnych pozytywnych wartości, wiele zagrożeń dla funkcjonowania jednostki oraz całych grup społecznych. Przecistawianie się tym zjawiskom w momencie ich zidentyfikowania jest o wiele trudniejsze i kosztowniejsze niż poświęcenie sił i środków na działalność zapobiegawczą. Znaczącą rolę w tej dziedzinie odegra środowisko rodzinne, placówki oświatowe oraz organizacje pozarządowe najbardziej wpływają na ukształtowanie się postaw moralnych i respektowania zasad obowiązujących w społeczeństwie.

B7. Stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej.

Podstawowym celem szeroko pojętej pomocy społecznej jest zapewnienie opieki osobom w podeszłym wieku, niepełnosprawnym, bezradnych w sprawach życiowych (z powodu różnych uwarunkowań psychospołecznych) oraz dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.

Idealnym rozwiązaniem jest podniesienie aktywności zawodowej społeczeństwa, pełna rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych i eliminacja patologii w rodzinie. Biorąc pod uwagę sytuację wyjściową, nawet przy intensywnych, połączonych działaniach w tym kierunku wszystkich powołanych do owych zadań instytucji i organizacji, efektów należy oczekiwać w odległej perspektywie czasowej. Do czasu osiągnięcia powyższych efektów założone cele należy realizować przez:

- zapewnienie opieki instytucjonalnej osobom w podeszłym wieku oraz niesprawnym, pozbawionym opieki lub objętych nią w niewystarczającym zakresie,
- przystosowanie środowiska fizycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- propagowanie wszelkich form rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, dostępnych dla społeczności powiatu,
- zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.

Z uwagi na ograniczone w stosunku do rzeczywistych potrzeb, środki finansowe należy aktywnie poszukiwać możliwości dofinansowania z innych źródeł (fundacje, udział w programach rządowych). Również podjęcie szerokiej współpracy ze wszystkimi podmiotami, które w swych programach działania koncentrują się na pomocy socjalnej, pozwoli na większe wykorzystanie posiadanych w środowisku lokalnym zasobów finansowych, rzeczowych i ludzkich.

B8. Wspieranie rozwoju opieki zdrowotnej.

Rozwój opieki zdrowotnej jest ściśle powiązany z przekształceniami wynikającymi z reformy systemu ochrony zdrowia oraz reformy administracyjnej państwa. Nadrzędnym celem działań na rzecz ochrony zdrowia jest dążenie do poprawy stanu zdrowia społeczeństwa oraz jakości życia. Cel ten można osiągnąć realizując szeroko pojętą profilaktykę i promocję zdrowia (zmiana stylu życia, kształtowanie środowiska sprzyjającego zdrowiu) oraz zwiększając kontrolę i odpowiedzialność za własne zdrowie. Działania w tym zakresie muszą być inicjowane przez pracowników służby zdrowia, ale do realizacji należy pozyskiwać całe społeczeństwo. Ważnym kierunkiem rozwoju opieki zdrowotnej jest dążenie do zapewnienia równego dostępu do świadczeń zdrowotnych wszystkim mieszkańcom powiatu zgodnie z ich potrzebami (dzieci, młodzież, kobiety w ciąży, osoby starsze, niepełnosprawne). W tym celu należy:

- utrzymać obecną bazę szpitali i jednostek opieki ambulatoryjnej - wzbogacić wyposażenie w aparaturę i sprzęt medyczny,
- dokształcać personel w zakresie poprawy jakości usług medycznych (docelowo akredytacja szpitali).

W związku ze zmniejszającymi się funduszami na ochronę zdrowia wskazane jest prywatyzowanie usług zdrowotnych oraz pozyskiwanie funduszy z innych źródeł – stowarzyszenia, fundacje czy organizacje pozarządowe.

C9. Ochrona i kształtowanie środowiska kulturowego z zachowaniem jego tożsamości.

Jest to bezsprzecznie troska o zachowanie tradycji, a przez to tożsamości narodowej i kulturowej mieszkańców naszego powiatu. Ochrona dziedzictwa kulturowego to nie tylko delegacja ustawowa, ale również moralny obowiązek pielęgnowania tradycji narodowej i jej niematerialnego jak i materialnego dorobku, a także przekazanie go w jak najlepszym stanie przyszłym pokoleniom. Powiat sokólski jest bogatym pejzażem kultury, cechującym się różnorodnością narodową, wyznaniową, bogactwem obrzędowości, tradycji i obyczajów. Ta bogata mozaika

wielokulturowości ma znaczący wpływ na promocję powiatu jako obszaru atrakcyjnego turystycznie.

C10. Wspieranie rozwoju kultury fizycznej i sportu oraz bazy sportowo-rekreacyjnej.

Jest to wyraz roli, jaka przypada tym dziedzinom w przygotowaniu do aktywnego, zdrowego stylu życia i zdobywania tęczy fizycznej młodych pokoleń. Rozwój podstawowej bazy sportowej oraz wspieranie realizacji strategicznych obiektów sportowych na naszym terenie, stanowią podstawę do rozwoju kultury fizycznej i sportu. Dzięki tym działaniom istniejące i nowo powstające kluby, stowarzyszenia i inne organizacje sportowe będą mogły udoskonalać swoją działalność szkoleniową i wychowawczą. Takie podejście stwarza również podstawy do aktywnego wspierania sportu wyczynowego, przysparzającego powiatowi prestiżu i wypełniającego funkcje promocyjne i wychowawcze względem młodzieży.

C11. Tworzenie warunków do rozwoju edukacji ekologicznej, turystyki i rekreacji.

Niezaprzeczalnym atutem naszego powiatu, należącego do "Zielonych Płuc Polski", jest czyste środowisko przyrodnicze. Obszary chronione wymagają należytej pielęgnacji. Działaniom tym przysłużą się z pewnością, wspierające wysiłki ekologów, nowoczesne technologie i rozwiązania organizacyjno-prawne. Warto podkreślić w tym miejscu rolę edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży, a także działania na rzecz rozbudowy i modernizacji infrastruktury technicznej, w tym również takiej, która przyczynia się do zmniejszenia emisji pyłów i gazów do atmosfery, ścieków, a także odpadów stałych. Jednym z najważniejszych działań będzie tu skorelowanie aspektów wychowawczych i uświadamiających z budową nowoczesnych urządzeń sprzyjających ochronie środowiska. Szansą rozwojową naszego regionu jest szeroko pojęta turystyka. Stworzenie właściwych warunków rozwoju tej dziedziny gospodarki przez rozbudowę infrastruktury rekreacyjnej, doprowadzi do powstawania nowych produktów turystycznych. W ślad za tym, będą generowane dodatkowe dochody tej branży. Infrastruktura na potrzeby turystyki to nie tylko obiekty bezpośrednio ukierunkowane na przyjmowanie gości. Stanowi ona konglomerat, który w całości rzutuje na stworzenie, oczekiwanego przez turystów przyjaznego klimatu. Należy zadbać o tworzenie nowych i ulepszanie istniejących szlaków pieszych, rowerowych, a także wodnych. Renowacji wymagają również pola biwakowe i campingowe. Wszystkie te prace przyczyniłyby się do stworzenia atrakcyjnej bazy turystycznej.

C12. Rozwój infrastruktury technicznej ośrodków miejskich i wiejskich, w tym szczególnie poprawa infrastruktury transportowej.

Rozwój infrastruktury technicznej jest procesem ciągłym i podlega ciągłym modyfikacjom. Powstawanie i wdrażanie nowych technologii w celu sprostania coraz bardziej zaostżanym normom w dziedzinie ochrony środowiska, zaopatrzenia ludności w wodę, a także potrzeba racjonalnego gospodarowania nośnikami energii oraz poszukiwanie nowych rozwiązań, stawia przed powiatem kolejne wyzwanie. Opracowana strategia wpłynie też na kształtowanie przestrzeni pewnych obszarów, przesądzając częstokroć o zasadności budowy, czy modernizacji istniejącej infrastruktury technicznej w kontekście zmian demograficznych i przeznaczenia tych obszarów pod konkretne cele. Bardzo ważnym zadaniem będzie położenie szczególnego nacisku na rozbudowę nowoczesnej sieci telekomunikacyjnej, pozwalającej na wzmacnianie rozwijającego się lawinowo społeczeństwa informacyjnego. Wpłynie to na podniesienie poziomu edukacji i zapewnienia możliwości kształcenia ustawicznego przez osoby pracujące. Poprawa infrastruktury transportowej jest jednym z naczelných celów, bowiem determinować będzie rozwój ruchu kołowego, kolejowego, wzmacniając położenie powiatu w kontaktach gospodarczych z Białorusią. Wraz z rozbudową infrastruktury drogowej postępować będzie tworzenie sieci Miejsc Obsługi Podróżnych. MOP-y są ważnym elementem stymulowania ruchu turystycznego, przyczyniającym się również do poprawy bezpieczeństwa na drogach, przez stworzenie warunków do odpoczynku i relaksu dla podróżnych.

III. KLUCZOWE KIERUNKI ROZWOJU POWIATU W UKŁADZIE SFEROWYM

A. Sfera infrastruktury technicznej

C.12. Kierunki rozwoju systemu transportowego powiatu.

1. Modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych zgodnie ze stosowanymi programami zapewniająca prawidłowe funkcjonowanie międzynarodowego, krajowego, regionalnego i lokalnego ruchu kołowego.
2. Rozbudowa i modernizacja istniejących, oraz budowa nowych miejsc obsługi podróży (MOP), stosownie do potrzeb ruchu turystycznego i towarowego przy drogach krajowych i wojewódzkich na terenie powiatu.
3. Modernizacja linii i urządzeń kolejowych w dostosowaniu do międzynarodowych i krajowych potrzeb przewozowych oraz wymogów ekonomiki.
4. Poprawa warunków funkcjonowania komunikacji zbiorowej.
5. Wspieranie sukcesywnej modernizacji i rozbudowy miejskich układów komunikacyjnych i pozamiejskich ciągów drogowych stosownie do potrzeb: transportowych, rozwoju inwestycji, aktywizacji gospodarczej i minimalizacji kolizji z innymi rodzajami ruchu.

Zadania realizujące kierunki rozwoju:

- 1.1. drogi krajowej Nr 8 Białystok–Suwałki–Budzisko w I europejskim korytarzu transportowym "Via Baltica" do parametrów drogi ekspresowej docelowo z obwodnicami Wysokiego, Skindzierza, Chodorówki Nowej, Poświętnego, Krzywej i Suchowoli,
- 1.2. drogi krajowej Nr 19 Białystok-Kuźnica do parametrów drogi ekspresowej docelowo z obwodnicą Sokółki,
- 1.3. granicznego przejścia drogowego w Kuźnicy, Krynkach, Chworościanach i Wojnowcach,
- 1.4. dróg wojewódzkich, stosownie do największych istniejących i prognozowanych natężeń ruchu i znaczenia w obsłudze obszarów rozwoju społeczno – gospodarczego,
- 1.5. dróg powiatowych, stosownie do największych istniejących natężeń ruchu i potrzeb oraz zapewnienia dogodnych połączeń siedziby powiatu z siedzibami gmin i siedzibami gmin między sobą,
- 1.6. dróg gminnych stosownie do największych istniejących natężeń ruchu i lokalnych potrzeb.

B. Sfera gospodarcza

Województwo podlaskie, jak również powiat sokólski, należy do regionów najmniej zanieczyszczających środowisko naturalne, jednakże dla zachowania jego unikatowych walorów przyrodniczych konieczne są inwestycje w zakresie małej infrastruktury ochrony środowiska.

Pomimo, iż długość linii wodociągowej wynosi 671,8km, a kanalizacyjnej 78,5km, co stawia powiat sokólski na górze tabeli w odniesieniu do województwa, to stopień wyposażenia gospodarstw domowych w wodociągi i kanalizację jest o wiele za mały. Dotyczy to zwłaszcza wyposażenia w infrastrukturę techniczną obszarów wiejskich. Ponadto niski jest stopień zmeliorowania wsi. Na terenie powiatu nie występuje rozdzielcza sieć gazowa.

W ostatnich latach powiat sokólski charakteryzuje szybki rozwój telekomunikacji, zarówno pod względem ilościowym i jakościowym. Mieszkańcy sukcesywnie uzyskują dostęp do automatycznych połączeń międzymiastowych i międzynarodowych, z jednoczesną poprawą ich jakości przez wprowadzanie techniki cyfrowej.

C.12. Systemy przepływu informacji, informatyczne i łączności.

Kierunki rozwoju systemów telekomunikacji stacjonarnej.

1. Dostosowanie systemu telekomunikacyjnego do potrzeb rozwoju powiatu

Zadania realizacyjne:

1. Opracowanie planów rozwoju sieci telekomunikacyjnej.

2. Budowa nowych linii i modernizacji istniejących z uwzględnieniem nowoczesnych rozwiązań technicznych.
3. Redukowanie różnic stanu technicznego urządzeń przez rozbudowę sieci.
4. Zwiększenie liczby abonentów.
5. Wprowadzanie nowych technologii w celu podniesienia jakości usług.

C.12. Rozwój łączności w systemach telefonii komórkowej.

1. Poprawa skuteczności i sprawności funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa przez wykorzystanie technologii informatycznych.
2. Rozbudowa nowoczesnej struktury informacyjnej o znaczeniu ponad instytucjonalnym, tworzenie i wspieranie działalności centrów informacji, szkolenia i transferu technologii w zakresie technologii informacyjnych, zwłaszcza dla wspierania szerokiego wykorzystania tych technologii w małych i średnich przedsiębiorstwach, szczególnie na obszarach wiejskich.

Zadania realizacyjne

1. Wsparcie dla innowacyjnych projektów MŚP, mających na celu wykorzystanie środków technologii informacyjnych w produktach.
2. Tworzenie społeczeństwa informacyjnego przez szerokie wykorzystywanie technik informacyjnych w procesie kształcenia i edukacji, zarządzaniu przedsiębiorstwami, usługach, w tym rozwoju usług elektronicznych i handlu elektronicznego, itp.
3. Upowszechnianie wiedzy o korzyściach wynikających z innowacyjnego zastosowania środków technologii informacyjnych w produktach, procesach i usługach, przez organizowanie wystaw, targów, sympozjów i konferencji, promowanie lokalnej myśli naukowo-technicznej.

C.12. Systemy ciepłownicze.

Kierunki rozwoju systemów ciepłowniczych

1. Dostosowanie systemów ciepłowniczych do wymagań ochrony środowiska.
2. Wykorzystanie istniejących i zmodernizowanych źródeł ciepła, działających na paliwie ekologicznym.
3. Rozbudowa systemu do potrzeb odbiorców miast i gmin z zastosowaniem najnowszych technologii i rozwiązań.
4. Prowadzenie polityki kontrolno-restrykcyjnej w stosunku do źródeł i emitorów zanieczyszczeń środowiska.

Zadania inwestycyjne i modernizacyjne źródeł ciepła.

- 1.1 Ograniczenie zużycia energii cieplnej przez termo renowację budynków, wymianę stolarki budowlanej, montaż liczników ciepła i zaworów termoizolacyjnych.
- 1.2 Modernizacja kotłowni i budowa ciepłociągów.
- 1.3 Modernizacja i remont istniejących źródeł ciepła ze szczególnym uwzględnieniem obszarów chronionych.
- 1.4 Zmiana systemu ogrzewania z tradycyjnego na olejowe lub gazowe.

C.12. Systemy energetyczne

Kierunki rozwoju systemów energetycznych.

- 1 Opracowanie planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe,
- 2 Budowa nowych źródeł ciepła i modernizacji istniejących z wykorzystaniem proekologicznych nośników energetycznych oraz urządzeń technicznych ograniczających emisję zanieczyszczeń,
- 3 Rozbudowa sieci i urządzeń ciepłowniczych w oparciu o najnowsze technologie i rozwiązania techniczne,
- 4 Redukowanie różnic stanu technicznego urządzeń przez rozbudowę sieci,
- 5 Dostosowanie systemu elektroenergetycznego do potrzeb rozwoju powiatu,
- 6 Wspieranie budowy niekonwencjonalnych proekologicznych źródeł energii elektrycznej dla ochrony wysokich walorów środowiska przyrodniczego.

Zadania realizacji w zakresie sieci elektroenergetycznych.

1. Modernizacja linii SN i nn, budowa nowych i modernizacja istniejących stacji transformatorowych SN/nn zgodnie z planami rozwoju uzgodnionych z gminami,
2. Budowa nowych stacji 110/15kV celem zasilania planowanych inwestycji związanych z:
 - elektryfikacją kolei Sokółka – Augustów – Suwałki,
 - zwiększeniem zapotrzebowania na energię elektryczną mieszkańców powiatu.
3. Budowa nowych linii 110kV celem powiązania stacji 110/15kV z istniejącą siecią elektroenergetyczną.

C.12. Systemy gazownicze.

Kierunki rozwoju gazownictwa.

1. Dostosowanie systemu gazowniczego do potrzeb rozwoju powiatu

Zadania realizacyjne

1. Budowa gazociągów wysokiego ciśnienia w miastach i gminach powiatu sokólskiego.
2. Budowa baz zaplecza technicznego.

A.4. Rozwój rolnictwa.

Kierunki rozwoju rolnictwa.

1. Wspieranie poprawy produkcji rolniczej i życia na wsi, w zakresie wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną.
2. Racjonalne wykorzystanie najwartościowszej rolniczej przestrzeni produkcyjnej dla intensyfikacji produkcji, zgodnie z jej predyspozycjami naturalnymi, tradycjami lokalnymi oraz potrzebami rynku żywnościowego z przetwórstwa rolno – spożywczego.
3. Wspieranie przekształceń struktury obszarowej indywidualnych gospodarstw rolnych w kierunku zwiększenia ich powierzchni i poprawy ich rozłogów.
4. Rozwój otoczenia rolnictwa w sferze: zaopatrzenia i zbytu produkcji rolniczej, mechanizacji rolnictwa i doradztwa, obsługi finansowej i przetwórstwa rolno-spożywczego.
5. Ochrona i poprawa rolniczej jakości przestrzeni produkcyjnej w zakresie przeciwdziałania erozji gleb ich nieuzasadnionemu przeznaczeniu na cele nierolnicze oraz zwiększenie udziału nawożenia organicznego, utrzymania dobrego stanu sanitarnego i właściwych stosunków wodnych.
6. Powstrzymanie regresu demograficznego przez tworzenie pozarolniczych miejsc pracy w sferze usług dla ludności i rolnictwa, rzemiosła produkcyjnego, gospodarstw farmerskich (rodzinnych), zalesianie gruntów marginalnych oraz rozwój agroturystyki i obsługi międzynarodowego ruchu drogowego w rejonach przejść granicznych.
7. Stworzenie prawnych i finansowych możliwości wspierania postępu biologicznego w hodowli zwierząt gospodarskich.

Zadania do realizacji kierunków działań.

- 1.1 Eliminacja zanieczyszczeń rolniczej przestrzeni produkcyjnej przez rozwój zbiorowych i indywidualnych systemów kanalizacji sanitarnych we wsiach zwodociągowanych oraz ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych ze źródeł ciepła stosowania paliw proekologicznych.
- 1.2 Realizacja melioracji odwadniająco - nawadniających użytków zielonych w tym także modernizacyjno - odtworzeniowych oraz drenowaniu gruntów ornych. (Tabela Nr 19).
- 1.3 Rozwój zalesień i zadrzewień śródpolnych z wykorzystaniem gruntów marginalnych oraz ochrona istniejących zadrzewień i zalesień, oczek wodnych i zatorfień w oparciu o środki finansowe UE.
- 1.4 Rozwój małej retencji poprawiającej bilans wodny i mikroklimat- budowa zbiorników wodnych w gminach: Krynki, Kuźnica, Korycin, Suchowola, Nowy Dwór.
- 1.5 Wspieranie organizacyjne i finansowe sprawnego przepływu ziemi z gospodarstw upadających do rozwojowych przez:
 - system tanich kredytów,
 - zwiększenie ilości miejsc pracy w sektorze pozarolniczym w celu przejęcia nadwyżek siły roboczej (zalesiania i usług),

- rozwój systemu emerytur rolniczych,
 - rozwój obiektów opieki społecznej (socjalnej nad ludźmi starymi i niepełnymi),
 - karencja podatkowa,
- 1.6 Prowadzenie szerokiej akcji szkoleń i wymiany gruntów w celu poprawy rozłogów gospodarstw i wyodrębnienie zwartych kompleksów gruntów skarbu państwa do przejęcia przez Lasy Państwowe w celu zalesień; dotyczy to w szczególności wschodniej części powiatu sokólskiego.
 - 1.7 Wspieranie rozwoju lokalnego przetwórstwa rolno-spożywczego i przechowalnictwa, w tym realizowanego na zasadach zrzeczeń, producentów i spółdzielczości rolniczej, głównie w postaci małych zakładów dostosowanych do możliwości surowcowych i zbytu produkcji, np. projektowane zakłady przetwórstwa owocowo-warzywnego w Dąbrowie Białostockiej i Korycinie.
 - 1.8 Propagowanie wspólnych zakupów i użytkowania drogich maszyn rolniczych przez zespoły rolników-producentów.
 - 1.9 Wspieranie promocji i organizacji eksportu żywności, zwłaszcza na rynek wschodni.
 - 1.10 Rozwój i wspieranie prac instytucji zapewniających obsługę finansową rolnictwa i doradztwo rolnicze.
 - 1.11 Rozwój na terenach wiejskich infrastruktury technicznej: wodno-kanalizacyjnej, telekomunikacji, gazociągów oraz poprawy nawierzchni dróg.
 - 1.12 Propagowanie rozwoju rolnictwa ekologicznego.
 - 1.13 Wspieranie rozwoju skupu przetwórstwa i zbytu zdrowej żywności produkowanej metodami ekologicznymi.
 - 1.14 Wspieranie tworzenia gospodarstw agroturystycznych, przeznaczonych na potrzeby wypoczynku bytowego oraz codziennego i świątecznego mieszkańców większych miast.
 - 1.15 Wykorzystanie nie użytkowanych zagród wiejskich i działek we wsiach o atrakcyjnym położeniu do celów letniskowych. Działania takie pozwalają aktywizować życie wsi.
 - 1.16 Wspieranie hodowli koni rasy zimnokrwistej, w tym konia sokólskiego.

C. Sfera ekologiczna

B.9. Ochrona środowiska przyrodniczego.

Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego.

1. Zachowanie podstawowych elementów systemu przyrodniczego.
2. Zachowanie obszarów i obiektów prawnie chronionych.
3. Ochrona przed degradacją sanitarną i przeznaczenie na cele inne niż ekologiczne i rekreacyjne, w tym pod zabudowę terenów tworzących tereny przyrodnicze miast, w tym: zieleni parkowej, dolin rzecznych, zalesień i zadrzewień, skwerów, cmentarzy, ogrodów działkowych, zrehabilitowanych.
4. Ochrona przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na cele nierolnicze i nieleśne elementów lokalnych systemów ekologicznych, dolin cieków i oczek wodnych, stawów, zatorień i zabagnień oraz zadrzewień śródpolnych.
5. Ochrona warunków zdrowia i życia ludzi przed hałasem, wibracjami i promieniowaniem niejonizującym w zakresie określonym w ustawie o ochronie i kształtowaniu środowiska z 31/01/1980 i jej przepisach wykonawczych.
6. Wzbogacenie warunków środowiska naturalnego przez: urządzenie terenów zieleni w jednostkach osadniczych oraz zalesianie gruntów marginalnych, rekultywacja wyrobisk ukierunkowana na rekreację i małą retencję.
7. Ochrona wartościowej rolniczej przestrzeni produkcyjnej i złóż surowców mineralnych przed nieuzasadnionym przeznaczeniem na inne cele.

Zadania realizujące kierunki działań.

- 1.1 Racjonalna eksploatacja złóż udokumentowanych surowców mineralnych- kruszywa naturalnego w Kundzinie, Zadworzanach, Gliniszczach, Jurowlanach, Kamionce, Drahlach i innych z zachowaniem wymogów określonych w przepisach prawa, tym także miejscowego oraz rekultywacja wyrobisk poeksploatacyjnych w kierunkach ekologicznych i rekreacyjnych.

- 1.2 Poprawa bilansu wodnego i wzbogacenie systemu przyrodniczego, zwłaszcza w sąsiedztwie miast i siedzib gmin wiejskich oraz kompleksów terenów rekreacyjnych, przez sukcesywne powstawanie zbiorników wodnych małej retencji zgodnie z programem.
- 1.3 Uwzględnienie wymogów sanitarnych w zakresie hałasu wibracji i promieniowania niejonizującego elektromagnetycznego, w trakcie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego dla zabudowy położonej w sąsiedztwie głównych ciągów komunikacyjnych i infrastruktury technicznej oraz zastosowanie zabezpieczeń technicznych w sytuacji nieuniknionych kolizji sanitarnych.

C.12. Zapotrzebowanie w wodę.

Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w wodę.

1. Dostosowanie systemów zaopatrzenia w wodę do potrzeb wynikających ze zwiększonej ilości mieszkańców korzystających z wodociągów i zapewnienie wody odbiorcom w sposób ciągły, o jakości zgodnej z normami sanitarnymi, w ilości pokrywającej pełne ich potrzeby.

Zadania realizujące kierunki

- 1.1. Wykonanie nowej stacji wodociągowej w Sokółce oraz grupowych wodociągów wiejskich: Tółcze i Łosośna Wlk. (gm. Kuźnica), Białusy (gm. Janów), Krukowszczyzna (gm. Korycin), Ostrów Południowy, Górazy, Kruszyniany (gm. Krynki), Koniuszki (gm. Nowy Dwór), wodociągi wiejskie (gm. Sidra), Szczęsnowicze, Suchenicze, Ostrów Płn. (gm. Szudziałowo), Kolonia Grabowo Osmołowszczyzna, Kolonia Miedzianowo, Sadek, Łozowo (gm. Dąbrowa Białostocka), wodociągi wiejskie (gm. Suchowola i Sokółka).
- 1.2. Modernizacja istniejących oraz budowa nowych ujęć wody i stacji uzdatniania.
- 1.3. Rozbudowa sieci wodociągowych.

C.12. Odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.

Kierunki rozwoju systemu odprowadzania ścieków.

1. Zapewnienie normatywnych standardów w zakresie odprowadzania ścieków.
2. Ograniczenie wielkości odprowadzanych zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i dążenie do uzyskania projektowanych klas czystości.

Zadania na rzecz realizacji kierunków.

- 1.1. Modernizacja oczyszczalni ścieków w Dąbrowie Biał.
- 2.2. Budowa systemów kanalizacji sanitarnej – przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków we wsiach: Dzięciółówka, Szaciółka, Ostra Góra, Bombła, Brody (gm. Korycin), budowa kanalizacji w gminach: Sokółka, Krynki, Nowy Dwór; budowa kolektora sanitarnego Chodorówka Str. i Nowa, Poświętne, Krzywa, Karpowicze, Jatwież Mała i Duża, Suchowola.
- 3.3. Budowa oczyszczalni ścieków z punktami zlewnymi nieczystości płynnych i kanalizacji sanitarnej w miejscowościach gminnych: Nowy Dwór, Sidra, Szudziałowo.
- 4.4. Budowa z perspektywami kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków dla urządzeń przejść granicznych w Kuźnicy, Chworościanach i Wojnowcach.

C.12. Składowanie i utylizacja odpadów.

Kierunki rozwoju gospodarki odpadami stałymi.

1. Działanie organizacyjne ograniczające ilość odpadów trafiających na wysypiska.
2. Wprowadzenie nowoczesnych technologii utylizacji na wysypiskach odpadów.
3. Rozwiązanie problemów unieszkodliwiania odpadów szpitalnych, weterynaryjnych oraz niebezpiecznych.

Zadania na rzecz realizacji kierunków.

- 1.1. Określenie zasad składowania odbioru, utylizacji i recyklingu odpadów w stosunku do różnych miejsc ich wytwarzania – regulamin gospodarki odpadami w mieście i gminie.
- 1.2. Wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów pozwalającej na pozyskanie surowców wtórnych.
- 1.3. Budowa gminnych wysypisk odpadów stałych, z zastosowaniem nowoczesnych technologii dla Suchowoli i Korycina.

- 1.4. Modernizacja i przebudowa wysypisk z zastosowaniem nowoczesnych technologii: Janów, Nowy Dwór, Sidra, Szudziałowo, Sokółka.
- 1.5. Stworzenie stabilnych mechanizmów finansowych dla podmiotów gospodarczych prowadzących recykling odpadów i surowców wtórnych.
- 1.6. Rekultywacja składowisk odpadów oraz dzikich wysypisk.

D. Sfera społeczna

B.5. Edukacja

B.5. Kierunki rozwoju edukacji.

1. Utworzenie nowoczesnej bazy dydaktycznej.
 - 1.1. Modernizacja, rozbudowa oraz budowa nowych obiektów szkolnych,
 - 1.2. Budowa kotłowni olejowych w zespołach szkół.
2. Dostosowanie profili kształcenia do potrzeb rynku pracy.
 - 2.1. utworzenie Centrum Kształcenia Praktycznego,
 - 2.2. wprowadzenie nowych, atrakcyjnych kierunków kształcenia,
 - 2.3. zapewnienie wykwalifikowanej kadry pedagogicznej.
3. Wspieranie oświaty niepublicznej.
 - 3.1. dotowanie szkół niepublicznych z części oświatowej subwencji ogólnej.
4. Rozwój kształcenia na poziomie średnim i wyższym.
 - 4.1. utworzenie Wyższej Szkoły Zawodowej,
 - 4.2. stworzenie uczniom szkół średnich optymalnych warunków umożliwiających im kontynuowanie nauki w szkole wyższej.

C.9. Kultura i ochrona dziedzictwa kulturowego.

C.9 Kierunki rozwoju kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego.

1. Wspieranie działań i inicjatyw kulturalnych.
 - 1.1. utworzenie Powiatowego Centrum Kultury,
 - 1.2. utworzenie Muzeum Powiatowego,
 - 1.3. utworzenie Powiatowej Biblioteki Publicznej,
 - 1.4. rozszerzenie i realizacja kalendarza cyklicznych imprez kulturalnych,.
 - 1.5. upowszechnienie i poniesienie poziomu działalności placówek i instytucji kultury .
2. Wspieranie i promocja twórczości, edukacji i oświaty kulturalnej.
 - 2.1. rozwój amatorskiego ruchu artystycznego,
 - 2.2. inspirowanie i wspieranie rozwoju kultury ludowej z uwzględnieniem zróżnicowania etnicznego, narodowościowego i religijnego ludności powiatu,
 - 2.3. prowadzenie wielostronnej edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży.

C.10. Sport, turystyka i rekreacja.

Kierunki rozwoju sportu i rekreacji.

1. Utrzymanie, rozbudowa istniejących i budowa nowych obiektów sportowych przy zespołach szkół.
2. Wspieranie działań zmierzających do rozwoju kultury fizycznej i sportu dzieci i młodzieży.
 - 2.1. rozwój działalności klubów i stowarzyszeń sportowych,
 - 2.2. zorganizowanie imprez sportowo – rekreacyjnych o zasięgu regionalnym, krajowym i międzynarodowym,
 - 2.3. utrzymywanie rezerw terenowych pod realizację nowych obiektów i urządzeń sportowych,
 - 2.4. promowanie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu.

Tabela nr 20. PROGNOZA LICZEBNOŚCI UCZNIÓW W SZKOŁACH PONADGIMNAZJALNYCH W LATACH 2000 – 2007.

L.P	NAZWA SZKOŁY	Liczba ucz. w roku szk. 2000/2001	Liczba ucz. kl. I w roku szk. 2000/2001	Liczba oddz. kl. I w roku szk. 2000/2001	Liczba ucz. w roku szk. 2001/2002	Liczba ucz. w roku szk. 2002/2003	Liczba ucz. kl. I w roku szk. 2002/2003	Liczba oddz. kl. I w roku szk. 2002/2003	Liczba ucz. w roku szk. 2003/2004	Liczba ucz. kl. I w roku szk. 2003/2004	Liczba oddz. kl. I w roku szk. 2003/2004
1.	Zespół Szkół w Dąbrowie Białostockiej	751	262	8	587	674	247	8	685	238	8
2.	Zespół Szkół w Sokółce	736	210	7	591	637	212	7	632	210	7
3.	Zespół Szkół Rolniczych w Sokółce	342	120	4	283	298	110	4	282	82	3
4.	Zespół Szkół w Suchowoli	443	120	4	351	332	95	3	315	100	3
5.	Zespół Szkół Rolniczych w Janowie	185	60	2	151	181	66	2	191	65	2
6.	Zespół Szkół Rolniczych w Różanymstoku	405	90	3	308	334	137	4	407	154	5
7.	Zespół Szkół Zawodowych w Sokółce (bez zasadniczej szkoły zawodowej specjalnej)	772	180	6	541	529	200	7	482	190	6
RAZEM		3634	1042	34	2812	2985	1067	35	2994	1039	34

L.P	NAZWA SZKOŁY	Liczba ucz. w roku szk. 2004/2005	Liczba ucz. kl. I w roku szk. 2004/2005	Liczba oddz. kl. I w roku szk. 2004/2005	Liczba ucz. w roku szk. 2005/2006	Liczba ucz. kl. I w roku szk. 2005/2006	Liczba oddz. kl. I w roku szk. 2005/2006	Liczba ucz. w roku szk. 2006/2007	Liczba ucz. kl. I w roku szk. 2006/2007	Liczba oddz. kl. I w roku szk. 2006/2007
1.	Zespół Szkół w Dąbrowie Białostockiej	708	223	7	673	212	7	669	234	8
2.	<i>Zespół Szkół w Sokółce</i>	632	210	7	630	210	7	620	200	7
3.	Zespół Szkół Rolniczych w Sokółce	289	97	3	272	93	3	265	75	3
4.	Zespół Szkół w Suchowoli	289	94	3	268	74	2	263	95	3
5.	Zespół Szkół Rolniczych w Janowie	189	58	2	187	64	2	178	56	2
6.	Zespół Szkół Rolniczych w Różanymstoku	437	146	5	430	130	4	408	132	4
7.	Zespół Szkół Zawodowych w Sokółce (bez Zasadniczej Szkoły Zawodowej Specjalnej)	580	190	6	780	200	7	770	190	6
RAZEM		3124	1018	33	3240	983	32	3173	982	33

Po przeprowadzeniu dokładnej analizy danych zawartych w powyższej tabeli wynika, iż w kolejnych latach liczba uczniów ulega zmniejszeniu. Fakt ten spowodowany jest niżem demograficznym. Zbliżający się niż umożliwi likwidację zmianowości występującej w szkołach prowadzonych przez powiat sokólski i nie spowoduje konieczności zmniejszania liczby placówek. Aby zachęcić uczniów do podjęcia nauki w szkołach powiatu sokólskiego wprowadzone zostaną nowe, atrakcyjne kierunki kształcenia, zgodnie z wymogami rynku pracy i zainteresowaniami naszej młodzieży.

B.7. Stworzenie sprawnego systemu pomocy społecznej.

1. Zapewnienie godziwej egzystencji osobom nie będącym w stanie samodzielnie lub przy pomocy najbliższej rodziny właściwie funkcjonować w środowisku społecznym.

Problem dotyczy przede wszystkim osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych oraz dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.

Idealnym rozwiązaniem jest podniesienie aktywności zawodowej społeczeństwa, pełna rehabilitacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych i eliminacja patologii w rodzinie. Biorąc pod uwagę sytuację wyjściową, nawet przy intensywnych, połączonych działaniach w tym kierunku wszystkich powołanych do owych zadań instytucji i organizacji, efektów należy oczekiwać w odległej perspektywie czasowej. Do uwidocznienia się tych efektów, założone cele należy realizować przez:

1. zapewnienie opieki instytucjonalnej osobom w podeszłym wieku oraz niesprawnym, pozbawionym opieki lub posiadającym ją w niewystarczającym zakresie,
2. przystosowanie środowiska fizycznego do potrzeb osób niepełnosprawnych,
3. propagowanie wszelkich form rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych dostępnych dla społeczności powiatu,
4. zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych.

Z uwagi na ograniczone w stosunku do rzeczywistych potrzeb środki finansowe, należy aktywnie poszukiwać możliwości dofinansowania z innych źródeł (fundacje, udział w programach rządowych). Również podjęcie szerokiej współpracy ze wszystkimi podmiotami, które w swych programach działania koncentrują się na pomocy socjalnej, pozwoli na większe wykorzystanie posiadanych w środowisku lokalnym zasobów finansowych, rzeczowych i ludzkich.

B7. Kierunki rozwoju pomocy społecznej

1. Poprawa warunków życia osób w podeszłym wieku.

Planowane działanie ma na celu eliminację podstawowego problemu ludzi w podeszłym wieku, czyli braku opieki niezbędnej dla egzystencji, przez zapewnienie form opieki instytucjonalnej, dostosowanych do sytuacji danej osoby.

Instytucjonalne formy opieki mają stanowić dla osób samotnych ekwiwalent opieki sprawowanej powszechnie w społeczeństwie przez rodzinę nad jej starszymi członkami, bądź uzupełniać tę opiekę do niezbędnego poziomu.

Zadania rozwoju pomocy społecznej.

1. utworzenie domu pomocy społecznej dla osób starych (opiekę całodobową osobom przewlekle chorym powinien zapewnić uruchamiany na terenie powiatu sokólskiego zakład pielęgnacyjno – opiekuńczy)
2. usprawnienie opieki nad ludźmi starszymi i przewlekle chorymi w środowisku przez:
 - 1) koordynację działań wszystkich podmiotów udzielających pomocy („Caritas”, publiczna służba zdrowia, PKPS, pomoc społeczna),
 - 2) zapewnienie środków transportu dla osób świadczących usługi opiekuńcze i pielęgnacyjne w środowisku,
 - 3) rozważenie możliwości utworzenia Dziennego Domu Pomocy, w celu odciążenia aktywnych zawodowo rodzin opiekujących się osobami starszymi.

Poza celem głównym przewidywane rozwiązania mogą przynieść skutek dodatkowy w postaci stworzenia nowych miejsc pracy, zmniejszenia zapotrzebowania na hospitalizację na oddziałach przewlekłych, utrzymania więzi rodzinnych i towarzyskich, najczęściej zerwanych wskutek wyjazdu członka społeczności do odległego domu pomocy społecznej.

2. Poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych.

1. Osiągnięcie celu możliwe jest przez rehabilitację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych. Przewidywane działania w tym zakresie dotyczą:
 1. prawidłowego dysponowania środkami PFRON w zakresie przewidzianym ustawą o rehabilitacji osób niepełnosprawnych (kontynuacja),
 2. propagowanie wszelkich form rehabilitacji społecznej i zawodowej a także leczniczej w ramach oferty Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, we współpracy z innymi zainteresowanymi podmiotami (powiatowy urząd pracy, potencjalni pracodawcy, ośrodki pomocy społecznej, organizacje pozarządowe, placówki służby zdrowia),
 3. likwidacji barier funkcjonalnych w instytucjach publicznych,
 4. rozwijanie systemu edukacji integracyjnej,
 5. współpraca z organizacjami i instytucjami na rzecz integracji środowiska osób niepełnosprawnych .

3. Poprawa sytuacji dzieci z rodzin dysfunkcyjnych i sierot.

1. Osiągnięcie celu możliwe jest przez zapewnienie dzieciom pozbawionym całkowicie opieki oraz posiadającym niewystarczającą opiekę, warunków do prawidłowego rozwoju psychofizycznego, przez:
 1. zapewnienie opieki w placówkach opiekuńczo – wychowawczych (w ramach współpracy z powiatami będącymi organami prowadzącymi takie placówki),
 2. pełniejsze wykorzystanie Specjalnego Ośrodka Opiekuńczo – Wychowawczego, jako placówki zapewniającej opiekę całodobową dla dzieci z upośledzeniem umysłowym, obecnie przebywających poza terenem naszego powiatu w podobnych placówkach,
 3. realizację postanowień sądu o umieszczeniu dziecka w rodzinie zastępczej (kontynuacja),
 4. przygotowanie, tj. wyselekcjonowanie i przeszkolenie kandydatów do pełnienia roli rodzin zastępczych w ramach umowy o pracę, w tym na zasadzie pogotowia opiekuńczego,
 5. pracę z rodzinami dysfunkcyjnymi w kierunku przywrócenia im zdolności opiekuńczych i wychowawczych,
 6. współpraca z instytucjami powołanymi do opieki nad dzieckiem i rodziną (poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, pedagogami szkolnymi, ośrodkami pomocy społecznej, sądem rodzinnym, ośrodkami terapii uzależnień) w kierunku przywrócenia właściwej atmosfery w rodzinach dysfunkcyjnych, o ile istnieje taka szansa,
 7. rozwijanie uzupełniających form opieki nad dzieckiem, typu świetlice socjoterapeutyczne, we współpracy z innymi podmiotami.

W obliczu trudności związanych z umieszczeniem dzieci pozbawionych właściwej opieki (lub opieki w ogóle) w placówkach opiekuńczo- wychowawczych poza terenem powiatu sokólskiego, należy poważnie rozważyć inne, w tym również częściowe możliwości rozwiązania problemu opieki nad dzieckiem, których optymalnym rozwiązaniem jest przywrócenie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzinie biologicznej.

B.8. Opieka zdrowotna.

Kierunki rozwoju opieki zdrowotnej.

1. Realizacja założeń reformy w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej.

Realizacja tego zadania ma poprawić warunki udzielania świadczeń zdrowotnych, podnieść ich jakość oraz zapewnić dostępność usług zdrowotnych jak najbliżej miejsca zamieszkania.

Wymaga to kontynuacji następujących działań:

- 1.1. utrzymanie kondycji obiektów przychodni rejonowych i ośrodków zdrowia zgodnie z wymogami Ministra Zdrowia,
- 1.2. przekształcenia w zakresie przejmowania usług przez podmioty niepubliczne, a zwłaszcza rozwój instytucji lekarza rodzinnego,
- 1.3. wyposażenie w sprzęt medyczny zakładów podstawowej opieki zdrowotnej,
- 1.4. zabezpieczenie środka transportu w każdym zakładzie, zwłaszcza do realizacji świadczeń w środowisku domowym – lekarz rodzinny,
- 1.5. współpraca środowiska lokalnego w zakresie podejmowania działań mających wpływ na zdrowie.

2. Restrukturyzacja zakładów opieki zdrowotnej i modernizacja istniejącej bazy szpitalnej.

Istniejącą bazę szpitalną należy dostosować do potrzeb mieszkańców, tak aby w 2005r. osiągnąć wskaźnik wykorzystania łóżek powyżej 85% na wszystkich oddziałach.

Zadanie to wymaga:

- 1.1. wsparcia organizacyjnego dla Zakładu Pielęgnacyjno-Opiekuńczego w Krynkach,
- 1.2. utrzymania łóżek opieki długoterminowej w obu szpitalach,
- 1.3. poszerzenia oferty usług w zakresie rehabilitacji leczniczej oraz pozyskanie sprzętu rehabilitacyjnego,
- 1.4. kontynuacji zadań w zakresie realizacji programu zintegrowanego ratownictwa medycznego,
- 1.5. rozwinięcia działań w zakresie programu ochrony zdrowia psychicznego w miejscu zamieszkania (dienne ośrodki, grupy wsparcia itp.),
- 1.6. wspierania rozwoju poradni zajmującej się leczeniem osób z problemami alkoholowymi oraz innymi uzależnieniami.

3. Rozwój profilaktyki i promocji zdrowia wynikający z założeń Narodowego Programu Zdrowia na lata 2000-2005.

Celem strategicznym tych założeń jest:

„Poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności.”

W realizację tych zadań należy włączyć wszystkie podmioty życia publicznego. Realizacja polityki zdrowotnej w powiecie wymaga:

- 1.1. rozszerzania działań edukacyjnych wśród młodzieży szkolnej (przygotowanie nauczycieli oraz liderów młodzieżowych),
- 1.2. angażowania zakładów pracy do działań prozdrowotnych,
- 1.3. realizacji programów profilaktycznych dotyczących chorób cywilizacyjnych,
- 1.4. organizacji masowych imprez o charakterze zdrowotnym (Dzień Serca, Dzień bez Papierosa, Dzień Walki z Gruźlicą),
- 1.5. włączenia się do Narodowej Koalicji do Walki z Rakiem, co też powiat sokólski uczynił w listopadzie 2000 roku.

E. Sfera ładu przestrzennego

Przestrzeń na obszarze powiatu sokólskiego kształtowana jest przez obowiązujące miejscowe i gminne plany zagospodarowania przestrzennego uchwalone i realizowane przez samorządy gmin.

W tej sytuacji samorząd powiatowy nie może bezpośrednio kształtować sfery ładu przestrzennego na własnym terenie.

Przestrzenna lokalizacja zadań celu publicznie – powiatowego oraz tworzenie podstaw prawnych jej realizacji, wymagać będzie sporządzenia planów zagospodarowania przestrzennego oraz ciągłej ich aktualizacji, wynikającej z prowadzonego monitoringu.

A.3. Ład przestrzenny

Kierunki rozwoju ładu przestrzennego.

1. Współpraca samorządów powiatowego i gminnych w celu rozwoju i promocji powiatu.
2. Racjonalne wykorzystanie unikalnych walorów turystycznych i kulturowych.

Zadania realizacyjne.

- 1.1 Powołanie wspólnej profesjonalnej służby planistycznej, opracowującej i wnioskującej wprowadzanie zmian w planach zagospodarowania przestrzennego.
Promowanie architektury regionalnej, wywodzącej się z tradycji historycznej.

IV. FINANSE POWIATU

Powiat sokólski liczy **78.968** mieszkańców, czyli 6,45% populacji województwa podlaskiego. Zajmuje on 10,17% powierzchni województwa. Gęstość zaludnienia 39 osób na km², (Polska – 124 osoby na km²). Ponad **62,99% (Polska - 38,1%)** ludności mieszka na terenach wiejskich.

Liczba firm (w 1997r. – 2.318; 2000 – 3.170) oraz tempo ich tworzenia nie odbiegają znacząco od średniej krajowej.

Ważnymi czynnikami przyjętymi do prognozy budżetu (do oceny sytuacji obecnej) są:

- ilość jednostek zarejestrowanych w systemie REGON,
- rodzaj gminy,
- stan ludności według faktycznego miejsca zamieszkania.

Udział rolnictwa w tworzeniu PKB jest wyjątkowo duży w porównaniu do czołówki powiatów w kraju, a efektywność lepsza od średniej, biorąc przy tym pod uwagę jakość gleb.

Udział w PKB (produkt krajowy brutto) jest najniższy ze wszystkich województw i wynosi 2,3%, podobnie sytuacja kształtuje się w powiecie sokólskim. W przeliczeniu na jednego mieszkańca wartość PKB wynosi 72% średniej krajowej.

Wejście w życie Strategii Zrównoważonego Rozwoju Powiatu pozwoli lepiej wykorzystać tkwiący w nim potencjał, zwiększyć inwestycje, co umożliwi podniesienie jego atrakcyjności.

Wskaźniki obrazujące potencjał rozwojowy powiatu świadczą o tym, że potrzebna jest tu kompleksowa strategia wsparta odpowiednimi środkami z zewnątrz.

Jednostką podstawową dokonanych analiz jest gmina i ona w rozważaniach dotyczących finansów powiatu występuje jako podmiot analiz. Analiza finansowa wykonana na poziomie powiatu dotyczy wyłącznie finansów gmin wchodzących w jego skład. Podyktowane to było brakiem danych dotyczących budżetów powiatu za lata 1994-1999. Powiaty przed rokiem 1999 nie funkcjonowały i stąd brak porównywalności.

A. Struktura dochodów powiatu

Dochody powiatów zależą pośrednio od kondycji gospodarczej kraju, rentowności podmiotów prowadzących działalność gospodarczą oraz od dochodów jego mieszkańców. Od tych czynników zależy wysokość wpływów finansowych z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych i prawnych. Udział gmin w podatku od osób fizycznych kształtował się odpowiednio w 1997 roku na poziomie 15%, a w 1998 roku na poziomie 17%.

Tabela nr 21. Dochody gmin powiatu sokólskiego lata 1994- 1999 (PLN).

Gminy	Ludność ogółem	Dochody ogółem				Dochód ogółem na 1 mieszkańca powiatu				
	1999	1994	1999	1998	1994- 1999	1994	1999	Dynamika 99- 94 %	1998	Dynamika 99- 98 %
Nowy Dwór	3217	791 148	3 315 212	2 958 820	12 969 816	246	1 031	319	920	12
Janów	4767	1 014 584	7 075 992	4 502 836	21 974 664	213	1 484	597	945	57
Kuźnica	4802	10 339 000	10 070 000	6 388 000	54 319 000	2 153	2 097	-3	1 330	58
Korycin	3677	1 260 300	4 304 576	3 918 480	17 722 648	343	1 171	242	1 066	10
Krynki	3951	980 752	6 380 924	3 631 008	19 287 124	248	1 615	551	919	76
Dąbrowa B.	13853	3 118 220	19 670 820	12 630 620	58 061 700	225	1 420	531	912	56
Szudziałowo	3911	9 361 184	6 163 864	3 833 508	26 774 188	2 394	1 576	-34	980	61
Sokółka	28499	1 009 440	41 686 616	21 695 872	101 411 788	35	1 463	4030	761	92
Sidra	4296	785 400	4 257 216	3 615 400	16 012 748	183	991	442	842	18
Suchowola	7995	1 942 648	6 859 864	6 651 716	30 207 552	243	858	253	832	3
Powiat	78968	30 602 672	109 785 084	69 826 252	358 741 224	388	1 390	259	884	57

W roku 1999 gminy powiatu sokólskiego osiągnęły ogółem 109.785.084 PLN dochodu, który był wyższy w porównaniu do roku 1998 o 39.958.832 PLN. W gminach powiatu sokólskiego mieszkały w 1999r. 78.968 osoby. Dochód na 1 mieszkańca wynosił wtedy 1.390 PLN, a w 1998 – 388 PLN, co stanowi wzrost– 57%. W porównaniu z rokiem 1994 dochód na mieszkańca wzrósł o 259%.

Największą dynamiką odznacza się gmina Sokółka, gdzie wzrost ten wynosi 4030%. Sokółka znajduje się powyżej średniej krajowej pod względem przypadających dochodów na mieszkańca w latach 1998 i 1999, gdzie progresja 92% była dwukrotnie wyższa.

Średnia wielkość dochodu ogółem na 1 mieszkańca w powiecie sokólskim w 1998 r. wynosiła 884 PLN i była o 496 PLN wyższa niż w roku 1994 (388 PLN). Dla powiatu średnia kształtowała się poniżej średniej krajowej w latach 1994- 1998, która wyniosła w 1998– 1.022 PLN. W roku 1999 osiągnęliśmy znaczny wzrost i dochody kształtowały się na poziomie zbliżonym dla średniej dochodów Polski. Wyższe dochody niż średnia osiągnęło 6 gmin w powiecie.

Tabela nr 22. Dochody gmin powiatu w roku 1994 ze skumulowanymi 1994- 1999 PLN.

Gminy	Ludność ogółem	Dochody ogółem				Dochód ogółem na 1 mieszkańca powiatu			
	1999	1994	1994- 1999	Średniorocznie	1994-99	1994	Dynamika (94-99)- 94 %	Udział % do ogółu	
Nowy Dwór	3 217	791 148	12 969 816	2 161 636	4 032	246	1 539		
Janów	4 767	1 014 584	21 974 664	3 662 444	4 610	213	2 066		
Kuźnica	4 802	10 339 000	54 319 000	9 053 168	11 312	2 153	425		
Korycin	3 677	1 260 300	17 722 648	2 953 776	4 820	343	1 306		
Krynki	3 951	980 752	19 287 124	3 214 520	4 882	248	1 867		
Dąbrowa B.	13 853	3 118 220	58 061 700	9 676 952	4 191	225	1 762		
Szudziałowo	3 911	9 361 184	26 774 188	4 462 364	6 846	2 394	186		
Sokółka	28 499	1 009 440	101 411 788	16 901 964	3 558	35	9 946		
Sidra	4 296	785 400	16 012 748	2 668 792	3 727	183	1 939		
Suchowola	7 995	1 942 648	30 207 552	5 034 592	3 778	243	1 455		
Powiat	78 968	30 602 672	358 741 228	59 790 208	4 543	388	1 071		

Najniższą dynamiką akumulacji kapitału w latach 1994- 99 odznaczały się, kolejno gminy Kuźnica i Szudziałowo. Przy średniej powiatu na poziomie 1072%, wskaźnik ten dla Kuźnicy wynosił 425%, a Szudziałowa 186%. Obie gminy znaczne wpływy do swoich budżetów osiągnęły w 1994 roku, dlatego absorpcja środków w latach następnych charakteryzowała się znacznie mniejszą dynamiką. Sytuacja przedstawia się inaczej, kiedy porównujemy skumulowane dochody w przeliczeniu na mieszkańca. Obie gminy w tych porównaniach przodują, a wpływy odpowiednio wynoszą 11.312 PLN dla Kuźnicy i 6.846 PLN Szudziałowa. Średnia powiatu jest na poziomie 4.543 PLN. Powyżej średniej są Krynki (4.882), Korycin (4.820) i Janów (4.610). Gminy mogą zasilać swój budżet przychodami takimi jak: kredyty bankowe, pożyczki, dochody z emisji i sprzedaży papierów wartościowych. Są one instrumentami pozwalającymi na utrzymanie równowagi budżetowej i bieżącej płynności finansowej.

Tabela nr 23. Dochody powiatu (PLN).

DOCHODY	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994- 1999	ŚREDNIO ROCZNIE
Nowy Dwór	791 147	881 576	2 200 792	2 822 270	2 958 818	3 315 212	12 969 816	2 161 636
Janów	1 014 582	1 701 514	3 284 396	4 395 342	4 502 837	7 075 992	21 974 664	3 662 444
Kuźnica	10 339 000	18 242 000	4 157 000	5 123 000	6 388 000	10 070 000	54 319 000	9 053 168
Korycin	1 260 300	1 409 144	2 911 664	3 918 481	3 918 481	4 304 577	17 722 648	2 953 776
Krynki	980 751	1 293 034	3 882 270	3 119 138	3 631 008	6 380 922	19 287 124	3 214 520
Dąbrowa B.	3 118 220	4 058 135	8 267 169	10 316 739	12 630 618	19 670 819	58 061 700	9 676 952
Szudziałowo	9 361 183	1 265 449	2 721 199	3 428 990	3 833 506	6 163 862	26 774 188	4 462 364
Sokółka	1 009 440	1 052 076	15 887 785	20 080 000	21 695 871	41 686 616	101 411 788	16 901 964
Sidra	785 400	1 077 905	2 936 541	3 340 285	3 615 398	4 257 217	16 012 748	2 668 792
Suchowola	1 942 648	2 406 256	5 538 350	6 808 716	6 651 716	6 859 865	64 050 992	5 034 592
Powiat	30 602 671	33 387 089	51 787 166	63 352 961	69 826 253	109 785 082	358 741 224	59 790 204

B. Struktura wydatków gmin powiatu

Tabela nr 24. Wydatki gmin powiatu sokólskiego lata 1994- 1999 (PLN).

Gminy	Ludność ogółem	Wydatki ogółem			Wydatki ogółem na 1mieszkańca powiatu				
	1999	1994	1999	1998	1994	1999	Dynamika 99- 94 %	1998	Dynamika 99- 98 %
Nowy Dwór	3217	769 404	3 101 500	2 953 612	239	964	303	918	5
Janów	4767	9 794 256	6 852 324	5 104 892	2 055	1 437	-30	1 071	34
Kuźnica	4802	10 164 000	9 676 000	6 124 000	2 117	2 015	-5	1 275	58
Korycin	3677	1 250 400	4 212 652	3 805 728	340	1 146	237	1 035	11
Krynki	3951	951 468	6 375 188	3 459 836	241	1 614	570	876	84
Dąbrowa B.	13853	3 050 356	17 646 592	12 451 948	220	1 274	479	899	42
Szudziałowo	3911	9 002 392	6 408 456	3 929 564	2 302	1 639	-29	1 005	63
Sokółka	28499	7 434 000	28 248 456	17 405 380	261	991	280	611	62
Sidra	4296	792 024	4 315 924	3 568 860	184	1 005	445	831	21
Suchowola	7995	2 085 520	6 992 864	6 510 584	261	875	235	814	7
Powiat	78968	45 293 812	93 829 956	65 314 396	574	1 188	107	827	44

W roku 1999 gminy powiatu sokólskiego wydały ogółem kwotę równą 93.829.956 PLN, która była wyższa w porównaniu do roku 1998 o 28.515.560 PLN. Wydatki na 1 mieszkańca w 1999 wyniosł 1.188 PLN, w 1998– 827 PLN, co stanowi wzrost– 44%. W porównaniu z rokiem 1994 wydatki na mieszkańca wzrosły o 107%.

Największą dynamiką odznacza się gmina Krynki, gdzie wzrost ten wyniósł 570%. W latach 1998 i 1999 Krynki znajdowały się powyżej średniej krajowej pod względem przypadających wydatków na mieszkańca powiatu, gdzie progresja 84% była prawie dwukrotnie wyższa.

Średnia wielkość wydatków ogółem na 1 mieszkańca w powiecie sokólskim w 1999r. wynosiła 1.188 PLN i była o 361 PLN wyższa niż w roku 1998. W roku 1999 osiągnęliśmy znaczny wzrost i dochody kształtowały się na poziomie zbliżonym dla średniej wydatków Polski. Wyższe dochody niż średnia powiatu osiągnęło 6 gmin w powiecie.

Wydatki obejmują m.in.: wynagrodzenia, świadczenia społeczne, materiały i usługi, opłaty i składki, dotacje na wydatki bieżące, wydatki majątkowe, inwestycje, udziały w spółkach.

Tabela nr 25. Porównanie wydatków i dochodów powiatu w latach 1994- 1999 (PLN).

Rok	1994	1995	1996	1997	1998	1999	Dynamika 1994- 99
Wydatki ogółem	45 293 812	70 432 928	53 858 028	63 827 164	65 314 396	93 829 956	107%
Dochód ogółem	30 602 672	33 387 088	51 787 168	63 352 960	69 826 252	109 785 084	259%

W roku 1998 i 1999 wydatki ogółem na 1 mieszkańca były wyższe niż osiągane w tym samym czasie dochody. Różnica między dochodami a wydatkami wzrosła, i tak w 1994 wyniosła - 14.691.140, a w 1999- 15.955.128 PLN.

Najwyższe wydatki na 1 mieszkańca odnotowano w gminie Krynki (dynamika kumulacji lata 94-99/94) 2058%, z uwagi na niskie wydatki w roku 1994, a najniższe - w gminach Szudziałowo i Janów odpowiednio 197% i 390%. Średni wzrost wydatków w powiecie wyniósł 767%.

Tabela nr 26. Wydatki gmin powiatu w roku 1994 ze skumulowanymi 1994-99 PLN.

Gminy	Ludność ogółem	Wydatki ogółem			Wydatki ogółem na 1 mieszkańca powiatu			
	1999	1994	1994- 1999	Średniorocznie	1994-99	1994	Dynamika (94-99)- 94 %	Udział % do ogółu
Nowy Dwór	3217	192 351	3 179 854	529 976	988	60	1 553	3
Janów	4767	2 448 564	12 000 099	2 000 016	2 517	514	390	12
Kuźnica	4802	2 541 000	16 478 750	2 746 458	3 432	529	549	17
Korycin	3677	312 600	4 473 309	745 551	1 217	85	1 331	5
Krynki	3951	237 867	5 133 132	855 522	1 299	60	2 058	5
Dąbrowa B.	13853	762 589	13 792 168	2 298 695	996	55	1 709	14
Szudziałowo	3911	2 250 598	6 684 421	1 114 070	1 709	575	197	7
Sokółka	28499	1 858 500	24 822 088	4 137 015	871	65	1 236	25
Sidra	4296	198 006	3 987 353	664 559	928	46	1 914	4
Suchowola	7995	521 380	7 587 899	1 264 650	949	65	1 355	8
Powiat	78968	11 323 453	98 139 071	16 356 512	1 243	143	767	100

Najniższą dynamiką rozchodów kapitału w latach 1994 - 99 odznaczały się, kolejno gminy Krynki i Sidra. Przy średniej powiatu na poziomie 767%, wskaźnik ten dla Krynek wynosi w roku 1999 - 2058% a Sidry 1914%. Obie gminy znaczne wydatki ze swoich budżetów osiągnęły w 1999 roku, dlatego dysypacja środków w latach następnych charakteryzowała się znacznie mniejszą dynamiką. Sytuacja przedstawia się inaczej kiedy porównujemy skumulowane dochody w przeliczeniu na mieszkańca. Obie gminy w tych porównaniach przodują, a ich wpływy odpowiednio wynoszą 11.453 PLN dla Kuźnicy i 6.844 PLN Szudziałowa. Średnia powiatu jest na poziomie 4.544 PLN. Powyżej średniej są 4 gminy.

Tabela nr 27. Wydatki w powiecie (PLN).

WYDATKI	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994- 1999	ŚREDNIO ROCZNIE
Nowy Dwór	769 402	877 274	2 200 645	2 816 984	2 953 612	3 101 499	12 719 416	2 119 904
Janów	9 794 257	17 960 949	3 348 065	4 939 910	5 104 891	6 852 323	48 000 396	8 000 064
Kuźnica	10 164 000	30 937 000	4 064 000	4 950 000	6 124 000	9 676 000	65 915 000	10 985 832
Korycin	1 250 400	1 347 777	2 833 020	4 443 658	3 805 726	4 212 653	17 893 236	2 982 204
Krynki	951 467	1 432 494	5 044 842	3 268 698	3 459 836	6 375 189	20 532 528	3 422 088
Dąbrowa B.	3 050 355	3 908 864	8 180 349	9 930 563	12 451 947	17 646 592	55 168 672	9 194 780
Szudziałowo	9 002 391	1 253 974	2 521 495	3 621 803	3 929 565	6 408 456	26 737 684	4 456 280
Sokółka	7 434 000	9 009 000	17 151 519	20 040 000	17 405 378	28 248 454	99 288 352	16 548 060
Sidra	792 022	1 110 176	3 142 313	3 020 119	3 568 859	4 315 924	15 949 412	2 658 236
Suchowola	2 085 519	2 595 420	5 371 781	6 795 428	6 510 582	6 992 865	30 351 596	5 058 600
Powiat	45 293 813	70 432 928	53 858 029	63 827 163	65 314 396	93 829 955	392 556 284	65 426 048

C. Struktura wydatków inwestycyjnych powiatu

Istotnym dla rozwoju powiatu jest stały wzrost inwestycji, które są motorem napędowym gospodarki, wpływającym na ogólny dobrobyt.

W latach 1994-1998, w powiecie tempo wzrostu wydatków inwestycyjnych spadło, rozwój gospodarczy został wyhamowany.

Tabela nr 28. Wydatki inwestycyjne powiatu w latach 1994- 1999 PLN.

Gminy	Ludność ogółem	Inwestycje ogółem				Inwestycje ogółem na 1 mieszkańca powiatu			
	1999	1994	1999	1998	1994	1999	Dynamika 99- 94 %	1998	Dynamika 99- 98 %
Nowy Dwór	12 868	230 000	198 368	337 788	71,48	61,68	-14%	105	-41%
Janów	19 068	3 128 796	1 276 544	1 588 484	656,36	267,8	-59%	333	-20%
Kuźnica	19 208	2 260 000	2 315 000	1 638 000	470,64	482,08	2%	341	41%
Korycin	14 708	400 000	736 204	848 468	108,8	200,2	84%	231	-13%
Krynki	15 804	61 280	1 345 456	490 860	15,52	340,52	2096%	124	174%
Dąbrowa B.	55 412	648 668	2 616 900	2 426 572	46,84	188,92	303%	175	8%
Szudziałowo	15 644	560 000	1 396 600	789 360	143,2	357,08	149%	202	77%
Sokółka	113 996	2 625 320	4 350 312	2 263 788	92,12	152,64	66%	79	92%
Sidra	17 184	60 000	774 300	613 560	13,96	180,24	1191%	143	26%
Suchowola	31 980	973 288	580 000	974 808	121,72	72,56	-40%	122	-41%
Powiat	315 872	10947 352	15589 684	11971 688	138,64	197,4	42%	152	30%

W przeliczeniu na 1 mieszkańca największe wydatki inwestycyjne odnotowano w gminach: Kuźnica, Krynki, Szudziałowo, i Janów i Korycin. Ujemna dynamika wzrostu i najniższe wydatki na 1 mieszkańca były w gminach: Janów, Suchowola, Nowy Dwór oraz w ostatnich latach w Korycinie.

Tabela nr 29. Udział procentowy wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w powiecie.

INWESTYCJE	1994	1995	1996	1997	1998	1999	średniorocznie
Nowy Dwór	120	68	60	92	44	24	60
Janów	128	16	152	168	124	76	84
Kuźnica	88	260	120	120	108	96	176
Korycin	128	112	132	64	88	68	88
Krynki	24	68	220	88	56	84	112
Dąbrowa B.	84	76	76	72	76	60	72
Szudziałowo	24	88	24	68	80	88	56
Sokółka	140	56	28	48	52	60	56
Sidra	32	80	148	56	68	72	80
Suchowola	188	172	148	140	60	32	104
Powiat	96	144	92	84	72	68	92

Średnio udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem budżetów gmin w powiecie w 1999 r. wyniósł 16,6% (dla 1997r. średnia krajowa – 23,5%, a województwa 23,7%), w 1998 r. – spadł jednak w stosunku do 1997 r. (wtedy to odnotowano rekordowe nakłady na inwestycje – 20,6%) do 18,3%. Udział inwestycji w wydatkach ogółem spadł w 6 gminach – największy spadek nastąpił w gminie Suchowola (z 47% do 8%, a więc różnica 39 punktów) i Nowy Dwór (z 30% do 6%). Wzrost odnotowano w 4 gminach – największy w Szudziałowie i Krynkach, nie rekompensując jednak spadku wielkości inwestycji w całym powiecie.

Tabela nr 30. Wydatki inwestycyjne w powiecie na mieszkańca (PLN).

Wydatki gmin na mieszkańca	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994-1999	średniorocznie
Nowy Dwór	16	10	24	46	24	14	135	23
Janów	156	39	64	103	79	64	506	84
Kuźnica	118	1 045	64	78	85	121	1 510	252
Korycin	27	26	64	47	58	50	272	45
Krynki	4	15	169	44	30	81	343	57
Dąbrowa B	11	13	27	32	43	46	173	29
Szudziałowo	34	17	9	37	48	85	230	38
Sokółka	23	12	10	21	20	39	125	21
Sidra	3	13	67	24	36	45	188	31
Suchowola	29	34	60	70	29	17	240	40
Powiat	42	122	56	50	45	56	372	62

Wydatki inwestycyjne na 1 mieszkańca w powiecie w 1999 r. wyniosły średnio 197,4 PLN (średnio dla województwa 206,8 PLN), a w 1998 – 151,6 PLN do 215 PLN, trend spadkowy do inwestowania. W 1997 r. powyżej średniej znalazło się pięć gmin (największe wydatki odnotowano w gminie Kuźnica 484 PLN i Szudziałowo 180 PLN, przy udziale ponad 20% ogółu wydatków) ponadto cztery gminy posiadały wydatki na poziomie średniej i cztery poniżej średniej (najniższe nakłady odnotowano w Nowym Dworze – 68 PLN przy udziale tylko 6 % wydatkach ogółem).

W 1998 r. pięć gmin odnotowało wydatki powyżej **180 PLN** na mieszkańca (na pierwszym miejscu znalazła się podobnie gmina Kuźnica z 340 PLN na osobę, przy jednoczesnym spadku tendencji do inwestowania w porównaniu z 1997r.). Inne pięć gmin znalazło się poniżej średniej. Najlepszą sytuację miały przez mijające lata gminy Kuźnica i Szudziałowo. Największe dysproporcje były w gminach Janów – z **624 PLN** (1994r) do 256 PLN (1999r.), Suchowola – z 184 PLN (1994r.) do 32 PLN (1999r.), oraz Nowy Dwór – z **120** do 24 PLN (Tabela nr 29).

Tabela nr 31. Wydatki inwestycyjne w powiecie PLN.

INWESTYCJE	1994	1995	1996	1997	1998	1999	1994- 1999	ŚREDNIO ROCZNIE
Nowy Dwór	230 000	145 461	335 555	649 223	337 787	198 369	1 896 396	316 064
Janów	3 128 796	783 342	1 278 960	2 067 564	1 588 484	1 276 543	10 123 688	1 687 280
Kuźnica	2 260 000	20 065 000	1 224 000	1 495 000	1 638 000	2 315 000	28 997 000	4 832 832
Korycin	400 000	379 570	933 253	689 998	848 469	736 204	3 987 496	664 584
Krynki	61 281	245 125	2 795 221	727 508	490 860	1 345 454	5 665 448	944 240
Dąbrowa B.	648 666	725 042	1 541 842	1 809 675	2 426 573	2 616 900	9 768 700	1 628 116
Szudziałowo	560 000	271 670	153 500	604 580	789 360	1 396 600	3 775 712	629 284
Sokółka	2 625 320	1 296 612	1 136 545	2 356 369	2 263 787	4 350 311	14 028 944	2 338 156
Sidra	60 000	217 654	1 153 024	411 973	613 558	774 301	3 230 512	538 420
Suchowola	973 288	1 124 557	2 010 445	2 352 643	974 809	580 000	8 015 744	1 335 956
Powiat	10 947 351	25 254 033	12 562 345	13 164 533	11 971 687	15 589 682	89 489 632	14 914 940

D. Prognoza dochodów i wydatków powiatu

Metodologia opracowania prognozy.

Głównym czynnikiem mającym wpływ na wielkość budżetów gmin w powiecie jest sytuacja gospodarcza Polski. Gospodarka kraju, w tym również gospodarka województwa podlaskiego, od dziesięciu lat przechodzi głębokie przemiany. W rezultacie tego zmieniają się podstawowe wielkości ekonomiczne: produkcja, wydajność pracy, zatrudnienie, wyniki finansowe, inwestycje, itp. W tych warunkach szybkich i wielokierunkowych przeobrażeń trudno jest przewidzieć, jak będą kształtować się relacje ekonomiczne w dłuższym okresie. W takiej sytuacji, gdy nie dysponuje się pełną wiedzą o prawidłowościach rozwojowych analizowanych procesów i zjawisk do przewidywania przyszłego ich przebiegu stosuje się metodę scenariuszową.

Prognozowanie rozwoju za pomocą scenariuszy wymaga rozpatrzenia wieloelementowego zbioru czynników i występujących zależności. Prognozowanie budżetów przy wykorzystaniu funkcji trendu liniowego i wykładniczego, wykonano w oparciu o wskaźnik, na który składają się prognozy kilku wskaźników ekonomicznych. Są to: PKB, dochody realne ludności, indeks cen towarów i usług, kurs EURO. Dodatkowo rozpatrywano inflację i bezrobocie, nakłady inwestycyjne. Przy prognozowaniu uwzględniono liczbę ludności i przyrost naturalny. Nie uwzględniono możliwości finansowania wydatków za pomocą innych niż środki własne i pomocowe płynące z Unii Europejskiej, czyli instrumenty finansowe oraz papiery wartościowe.

Tabela nr 32. Prognoza zmian wskaźników ekonomicznych w latach 2000- 2010.

Wyszczególnienie	Jednostka	Rok 1999	Szacunek 2000	Założenia budżetu na 2001	Prognoza rok 2010 wariant optymistyczny	Prognoza rok 2010 wariant umiarkowany	Prognoza rok 2010 wariant ostrzegawczy
PKB	Dynamika w %	4,1	5,5	5,6	7	5	3,7
Dochody realne ludności	Wzrost	3,1	3,2	1,8	1,5	2	2,8
Indeks cen towarów i usług	Dynamika w %	7,3	9,6	7,6	3,7	6	10
Kurs EURO (średni)	Złoty	4,2	4,0	4,04	4,5	6	10
Inflacja	Dynamika w %	5,6	9,8	5,6	4	7	11
Nakłady inwestycyjne	Dynamika w %	6,0	10,0	16,2	22,4	14	6

opracowanie własne

Tabela przedstawia trzy możliwe warianty rozwoju sytuacji gospodarczej. Wariant **optymistyczny** zakłada wysoki rozwój gospodarczy. Wariant **umiarkowany** zakłada sytuację ekonomiczną określoną zbliżonymi do sytuacji obecnej wskaźnikami makroekonomicznymi. Wariant **ostrzegawczy** określa gospodarkę w stanie stagnacji.

Wartości w tabeli zostały wykorzystane do kształtowania wskaźnika syntetycznego, który posłużył do stworzenia prognozy finansów do 2010 r.

Prognoza dochodów w powiecie.

Analizując scenariusze rozwoju powiatu uwzględnia się uwarunkowania finansowe, które stanowią decydujący czynnik przy wyznaczaniu potencjalnych kierunków rozwoju. Przygotowana prognoza koncentruje się na tych dochodach, które będzie można przeznaczyć prawdopodobnie na wsparcie rozwoju jako wkład własny do realizowanych projektów.

Prognozując dochody założono, że realizowana będzie polityka w kierunku zmniejszania obciążeń dochodów ludności, jak i podmiotów gospodarczych. Następtwem będzie spadek stóp podatkowych, a co za tym idzie, wielkości uzyskiwanych przez powiat dochodów (z tytułu udziału w dochodach stanowiących dochód budżetu państwa).

W myśl obecnie obowiązujących uregulowań, samorząd powiatu posiada **1,0% udziału w dochodach budżetu** państwa od osób fizycznych. Poziom dochodów własnych z tych dwóch źródeł jest niewystarczający do realizacji zadań samorządu związanych ze stymulowaniem rozwoju.

Przyjmując opracowane wielkości jako wyjściowe do prognozowania rozwoju powiatu i wkładu środków własnych do realizowanych projektów, można stwierdzić, że w pierwszych latach realizowania Strategii Zrównoważonego Rozwoju wielkość dochodów własnych będzie tak mała, że samodzielne wykonanie projektów w ramach otrzymywanych przez powiat środków (Phare) będzie niemożliwy. Dla wykorzystania przydzielonych środków konieczne jest przygotowanie scenariusza finansowego łączącego środki powiatu i innych szczebli samorządów oraz podmiotów spoza sektora samorządowego.

Tabela nr 33. Prognoza dochodów w powiecie 2000- 2010 (PLN).

Rok	wariant optymistyczny	wariant umiarkowany	wariant zachowawczy
2000	139 634 112	136 679 252	133 937 804
2001	144 220 576	141 187 468	142 494 984
2002	150 442 860	147 566 932	151 817 180
2003	158 499 492	156 076 068	161 914 592
2004	168 965 724	167 191 664	173 525 428
2005	182 311 796	181 330 000	186 230 392
2006	199 396 176	199 047 740	199 905 264
2007	220 904 700	220 808 816	214 326 828
2008	247 956 308	247 187 508	229 511 464
2009	281 825 296	278 913 788	245 623 248
2010	324 656 664	317 361 760	263 395 408

Dochody w 2010r. w całym powiecie, - w wariantcie optymistycznym - kształtują się na poziomie około 324.656.664,-PLN. W wariantcie umiarkowanym dochody ogółem są prawie o 8 milionów PLN niższe niż w wariantcie optymistycznym. Wzrost dochodów następuje wolniej. Dochody w wariantcie zachowawczo-ostrzegawczym stanowią już tylko około 80% dochodów wariantu optymistycznego.

Prognoza wydatków w powiecie.

W wariantcie optymistycznym wydatki przewyższają dochody o około **30.007.972,- PLN**, co stanowi około 10% wartości dochodów. Wydatki zachowują podobną tendencję wzrostu jak dochody. W wariantcie umiarkowanym tempo wzrostu wydatków jest niższe niż w wariantcie optymistycznym. Wariant zachowawczo-ostrzegawczy odzwierciedla w wydatkach niekorzystną sytuację gospodarczą, wydatki ogółem (w porównaniu z wariantem optymistycznym) są niższe o 67.387.136,-PLN, co stanowi 23% kwoty wydatków w wariantcie zachowawczo-ostrzegawczym. Wydatki spadły o około 20% w porównaniu do wydatków w wariantcie optymistycznym.

Tabela nr 34. Prognoza wydatków w powiecie 2000 - 2010 (PLN).

Rok	wariant optymistyczny	wariant umiarkowany	wariant zachowawczy
2000	153 597 696	150 346 972	147 331 584
2001	158 642 896	155 305 908	156 744 532
2002	165 487 660	162 323 276	166 998 900
2003	174 350 140	171 683 196	178 106 140
2004	185 863 044	183 910 680	190 878 252
2005	200 543 748	199 462 824	204 853 592
2006	219 335 796	218 952 432	219 896 076
2007	242 995 064	242 889 824	235 759 648
2008	272 751 612	271 906 508	252 462 640
2009	310 007 728	306 804 972	270 185 464
2010	357 122 252	349 097 580	289 735 116

Prognoza wydatków inwestycyjnych w powiecie.

Wydatki inwestycyjne rozpatrzone zostaną w dwóch sytuacjach, a każda z nich - w trzech wariantach. W pierwszej – wydatki inwestycyjne determinowane będą przez dochody krajowe, w drugiej na kształt wydatków inwestycyjnych wpłynie przynależność Polski do Unii Europejskiej i związane z nią środki z funduszy strukturalnych.

Możliwości sfinansowania potrzeb inwestycyjnych zależą od poziomu dochodów oraz niezbędnych wydatków na zaspokojenie bieżących potrzeb publicznych. Im wyższe dochody i niższe podatki, tym większe możliwości finansowania potrzeb rozwojowych.

Racjonalna polityka finansowa władz gmin wytycza długookresową maksymalizację dochodów i oszczędności wydatków bieżących oraz poprawy efektywności wykorzystania środków inwestycyjnych.

Podstawowymi źródłami finansowania potrzeb rozwojowych są budżety gmin, powiatów, województwa, budżet państwa oraz zyski przedsiębiorstw. Inwestycje są finansowane z budżetów gmin, powiatów, województwa, budżetu państwa i prywatnych środków finansowych.

Uzupełnieniem źródeł inwestycji są również kredyty i pożyczki. Efektywnym źródłem finansowania są preferencyjne kredyty i pożyczki z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Banku Ochrony Środowiska. Istotnym źródłem finansowania w tej grupie mogą być również obligacje, które nie są jeszcze wykorzystywane przez jednostki samorządowe w województwie podlaskim.

Wytyczając trendy w prognozie finansów województwa wzięto pod uwagę tylko budżety gmin, pomijając kwestię przychodów zwrotnych z ukończonych inwestycji w latach 2000- 2010.

Dobry stan gospodarki i wysoka skłonność do inwestowania charakteryzują wariant optymistyczny w którym nastąpi dwukrotny wzrost wydatków inwestycyjnych w województwie. Krzywa wydatków inwestycyjnych dynamicznie pnie się w górę.

Tabela nr 35. Prognoza wydatków inwestycyjnych w powiecie 2000- 2010 (PLN).

Rok	wariant optymistyczny	wariant umiarkowany	wariant zachowawczy
2000	24 866 640	24 340 424	23 852 216
2001	25 683 416	25 143 268	25 376 116
2002	26 791 508	26 279 352	27 036 252
2003	28 226 268	27 794 692	28 834 444
2004	30 090 140	29 774 208	30 902 152
2005	32 466 864	32 292 020	33 164 704
2006	35 509 324	35 447 272	35 599 984
2007	39 339 652	39 322 576	38 168 236
2008	44 157 120	44 020 208	40 872 384
2009	50 188 652	49 670 160	43 741 640
2010	57 816 248	56 517 140	46 906 580

Nieco wolniej rosną wydatki inwestycyjne w wariantcie umiarkowanym.

Wydatki na inwestycje w ciągu dekady w powiecie wzrastają ponad dwukrotnie.

W wariantcie zachowawczo-ostrzegawczym w roku 2010 wydatki inwestycyjne są o 20% niższe niż wydatki inwestycyjne w wariantcie optymistycznym. Sytuacja nie sprzyja inwestycjom, wzrastają wydatki na konsumpcję bezpośrednią. Różnica między całkowitymi wydatkami inwestycyjnymi w wariantcie umiarkowanym a zachowawczo – ostrzegawczym wynosi 9.610.560,-PLN, natomiast różnica między wydatkami w wariantcie optymistycznym a ostrzegawczo – zachowawczym 10.909.668,-PLN.

V. SCENARIUSZE ROZWOJU

Wydatki inwestycyjne w powiecie sokólskim po wejściu Polski do Unii Europejskiej.

Dokonując poniższego opracowania przyjęto założenie zgodne z polityką rządu, że Polska będzie gotowa do wejścia do Unii Europejskiej i korzystania z funduszy strukturalnych w 2003 roku. Należy jednak zauważyć, że opóźnianie reform strukturalnych zwiększa ryzyko znacznego przedłużenia się negocjacji członkowskich. Ryzyko takie występuje już w wariantach umiarkowanym, a jeszcze silniej w pesymistycznym. W przypadku opóźnienia wejścia naszego kraju do UE, wzrost gospodarczy może ulec dalszemu spowolnieniu, po części z powodu ograniczonego dostępu do unijnych środków rozwojowych, ale w głównej mierze z powodu zmniejszenia się atrakcyjności Polski jako miejsca lokowania inwestycji zagranicznych.

Na podstawie wskaźników statystycznych (tj. powierzchni zaludnienia) oraz ekonomicznych, Unia Europejska określi pomoc dla naszego kraju, której wysokość będzie uzależniona od postępu na drodze do członkostwa w UE oraz stopnia wykorzystania środków pomocowych.

Do momentu przystąpienia Polski do UE ważną formą pomocy mogą być fundusze przedakcesyjne. Od roku 2000 Polska będzie otrzymywała taką pomoc finansową w ramach trzech programów przedakcesyjnych: **PHARE 2000** (Spójność społeczno-gospodarcza), **ISPA** (Przedakcesyjny Instrument Strukturalny), **SAPARD** (Przedakcesyjny Instrument Wsparcia dla Rolnictwa i Obszarów Wiejskich).

W ramach programu PHARE II środki będą przeznaczone: w 30% na wsparcie rozwoju instytucjonalnego oraz w 70% na wsparcie inwestycyjne.

Priorytetem programu ISPA są:

a) ochrona środowiska:

- zwalczanie problemów spowodowanych zanieczyszczeniem wód i powietrza,
- pomoc w zakresie utylizacji odpadów,
- wsparcie wdrażania praw i przepisów unijnych w zakresie ochrony środowiska.

b) transport:

- rozwój infrastruktury transportowej,
- połączenie systemów komunikacyjnych z infrastrukturą krajów członkowskich,
- budowa transeuropejskiej sieci transportowej.

Program SAPARD ma wesprzeć modernizację rolnictwa i rozwój obszarów wiejskich, a w szczególności:

- inwestycje w gospodarstwach rolnych,
- rozwój i poprawa infrastruktury wiejskiej,
- zróżnicowanie działalności gospodarczej, które zapewni mieszkańcom alternatywne źródło dochodu,
- poprawę przetwórstwa i marketingu produktu rolnego,
- doskonalenie struktur jakości, nadzoru weterynaryjnego.

Kryteriami przyznawania środków w ramach wyżej wymienionego programu są: liczba ludności rolniczej, powierzchnia użytków rolnych, wysokość PKB na osobę, specyfika sytuacji terytorialnej.

Po przystąpieniu do UE Polska straci dostęp do funduszy przedakcesyjnych i automatycznie zostanie objęta pomocą z funduszy strukturalnych. Pomoc finansowa UE w postaci funduszy strukturalnych może wydatnie zwiększyć możliwości inwestycyjne.

Poniżej przedstawione są możliwe warianty wysokości wydatków inwestycyjnych po wstąpieniu Polski do UE około 2003 roku. Rozpatrywane są warianty wykorzystania środków unijnych w 75% i 50% i 25%. Oprócz funduszy strukturalnych, inwestowanie mogą wspomóc środki z budżetu państwa zarezerwowane na ten cel (wymóg UE).

Tabela nr 36. Prognoza wydatków inwestycyjnych gmin powiatu porównanie (PLN).

Lata	Wydatki inwestycyjne gmin powiatu (PLN)					
	Wariant optymistyczny		Wariant umiarkowany		Wariant pesymistyczny	
	Własne	Własne + pomocowe	Własne	Własne + pomocowe	Własne	Własne + pomocowe
2000	5 195 296	24 866 640	3 896 472	24 340 424	2 597 648	23 852 216
2001	5 195 296	25 683 416	3 896 472	25 143 268	2 597 648	25 376 116
2002	5 195 296	26 791 508	3 896 472	26 279 352	2 597 648	27 036 252
2003	20 329 412	28 226 268	15 247 060	27 794 692	10 164 704	28 834 444
2004	27 105 884	30 090 140	20 329 412	29 774 208	13 552 940	30 902 152
2005	34 447 060	32 466 864	25 835 296	32 292 020	17 223 528	33 164 704
2006	41 788 236	35 509 324	31 341 176	35 447 272	20 894 116	35 599 984
2007	52 235 296	39 339 652	39 176 472	39 322 576	26 117 648	38 168 236
2008	65 294 116	44 157 120	48 970 588	44 020 208	32 647 060	40 872 384
2009	81 617 648	50 188 652	61 213 236	49 670 160	40 808 824	43 741 640
2010	102 022 060	57 816 248	76 516 544	56 517 140	51 011 028	46 906 580
Razem	440 425 588	395 135 832	330 319 200	390 601 320	220 212 792	374 454 708

oprac. własne

Wariant optymistyczny zakłada wykorzystanie środków UE w około 75%. Rocznie mogłyby być to suma około 172 mln PLN. W przeliczeniu na jednego mieszkańca dawałoby to średnio 2.480,- PLN. w skali roku.

W wariantcie umiarkowanym zakłada się zdolność zagospodarowania środków europejskich w 50%. Średnio w analizowanym dziesięcioleciu w skali roku mogłyby one wynieść około 128 mln PLN, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca dawałoby średnio w skali roku 1.860,-PLN. Różnice w wysokościach wydatków inwestycyjnych w poszczególnych obszarach są mniejsze.

W wariantcie pesymistycznym zakłada się możliwość wsparcia środkami UE w 25%, co w przeliczeniu na jednego mieszkańca dawałoby średnio w skali roku 124,-PLN.

Tabela nr 37. Porównanie prognozy wydatków inwestycyjnych powiatu sokólskiego w dwóch wariantach, przy założeniu zasilania i nie zasilania środkami z funduszy pomocowych UE i nie zasilanych (w przeliczeniu na 1 mieszkańca PLN).

Rok	Wariant optymistyczny		Wariant umiarkowany		Wariant pesymistyczny	
	Prognoza wydatków inwestycyjnych	Prognoza wydatków inwestycyjnych zasilonych funduszami strukturalnymi	Prognoza wydatków inwestycyjnych	Prognoza wydatków inwestycyjnych zasilonych funduszami strukturalnymi	Prognoza wydatków inwestycyjnych	Prognoza wydatków inwestycyjnych zasilonych funduszami strukturalnymi
2000	72	320	52	240	36	160
2001	72	320	52	240	36	160
2002	72	320	52	240	36	160
2003	288	1 256	216	940	144	628
2004	384	1 676	288	1 256	192	836
2005	492	2 132	368	1 596	244	1 064
2006	596	2 584	444	1 940	296	1 292
2007	744	3 232	556	2 424	372	1 616
2008	932	4 040	696	3 028	464	2 020
2009	1 164	5 052	872	3 788	580	2 524
2010	1 456	6 312	1 092	4 736	728	3 156
Średnio	572	2 480	428	1 860	284	1 240

Tabela nr 38. Potrzeby finansowe powiatu na inwestycje w latach 2000- 2010 (mln PLN.).

WYSZCZEGÓLNIENIE	ŚREDNIOROCZNIE	2000- 2010	2000- 2002	2003- 2006	2007- 2010
infrastruktura	420 944	4 630 384	299 700	1 023 300	3 307 384
Środowisko	10 320	113 518	79 978	25 710	7 830
Oświata	30 905	339 954	320 939	9 737	9 278
Promocja	1 451	15 957	11 972	3 015	970
Drogi	22 908	251 984	73 645	14 761	163 592
Razem	486 527	5 351 797	786 234	1 076 523	3 489 054
infrastruktura	323 803	3 561 834	230 538	787 154	2 544 142
Środowisko	7 938	87 322	61 522	19 777	6 023
Oświata	23 773	261 503	246 876	7 490	7 137
Promocja	1 116	12 274	9 209	2 319	746
Drogi	16 601	182 614	56 650	11 355	114 609
Pomoc	373 232	4 105 547	604 795	828 095	2 672 657
infrastruktura	97 141	1 068 550	69 162	236 146	763 243
Środowisko	2 381	26 196	18 456	5 933	1 807
Oświata	7 132	78 451	74 063	2 247	2 141
Promocja	335	3 682	2 763	696	224
Drogi	4 980	54 784	16 995	3 406	34 383
Własne	111 969	1 231 664	181 439	248 428	801 797

Zapotrzebowanie na środki inwestycyjne w powiecie sokólskim w latach 2000 – 2010 szacuje się na poziomie 5.352 mln PLN.

W wariacie optymistycznym możliwe jest zapewnienie finansowania kapitałowego w granicach 1.908 mln PLN. Zgodnie z takimi wyliczeniami potrzeby ponad trzykrotnie przewyższają możliwe wpływy do budżetów, ze środków pomocowych Unii Europejskiej. Wynika z tego, że możliwości inwestycyjne są ograniczone. W najbliższym dziesięcioleciu, przy ograniczonym wsparciu z UE na poziomie 1.468 mln PLN zrealizowana zostanie co trzecia planowana inwestycja. Tak wygląda wariant optymistyczny przepływu wsparcia europejskiego dla powiatu. Jeśli chodzi o wariant umiarkowany i pesymistyczny to odpowiednio, zrealizowane mogło być co czwarte i co szóste przedsięwzięcie. Pomoc w pierwszym przypadku wynosiłaby 1.100 mln PLN, w kolejnym 734 mln PLN.

Potrzeby dla szacowanych zadań są wielkie, a realizacja w oparciu o jedynie środki własne mało możliwa lub odległa w czasie.

W ciągu ostatnich 6 lat wykonano w całym powiecie inwestycje na kwotę 89,6 mln PLN. Większość z nich opierało się o środki własne, a tylko w nielicznych przypadkach posiłkowano się innymi instrumentami finansowymi. Wyraźnie kontrastuje z tą wartością suma, jaką należy zaangażować przy realizacji zadań wytypowanych przez samorządy powiatu. Jest to 1231,6 mln PLN. Średniorocznie w latach 2000- 2010 wydatek na przedsięwzięcia wyniósłby 122,8 mln PLN. Odnosząc się do poniesionych nakładów w latach 1994- 1999 na poziomie 14,9 mln PLN średniorocznie, zasadne jest przypuszczenie, że czeka nas ponad dziesięciokrotny wzrost finansowania.

Tabela nr 39. Prognoza dochodów powiatu- zaangażowane środki pomocowe (tys. PLN).

DOCHODY	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2000-2010	ŚREDNIO ROCZNIE
Nowy Dwór	3 316	3 316	3 316	12 972	17 296	21 980	26 664	33 332	41 664	52 080	65 104	281 044	25 548
Janów	7 076	7 076	7 076	27 688	36 920	46 916	56 916	71 144	88 932	111 164	138 956	599 860	54 532
Kuźnica	10 072	10 072	10 072	39 404	52 540	66 768	80 996	101 248	126 560	158 200	197 748	853 672	77 608
Korycin	4 304	4 304	4 304	16 844	22 460	28 540	34 624	43 280	54 100	67 624	84 532	364 916	33 176
Krynki	6 380	6 380	6 380	24 968	33 292	42 308	51 324	64 156	80 196	100 244	125 304	540 936	49 176
Dąbrowa B	19 672	19 672	19 672	76 972	102 632	130 428	158 220	197 776	247 220	309 028	386 284	1 667 572	151 596
Szudziałowo	6 164	6 164	6 164	24 120	32 160	40 868	49 580	61 972	77 468	96 832	121 044	522 536	47 504
Sokółka	41 688	41 688	41 688	163 120	217 496	276 400	335 304	419 132	523 916	654 892	818 616	3 533 940	321 268
Sidra	4 256	4 256	4 256	16 660	22 212	28 228	34 244	42 804	53 504	66 880	83 600	360 900	32 808
Suchowola	6 860	6 860	6 860	26 844	35 792	45 484	55 176	68 972	86 216	107 768	134 708	581 536	52 868
Powiat	109 784	109 784	109 784	429 592	572 792	727 924	883 052	1 103 816	1 379 772	1 724 716	2 155 892	9 306 916	846 084

Tabela nr 40. Prognoza wydatków powiatu- zaangażowane środki pomocowe (tys. PLN).

Wydatki	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2000-2010	ŚREDNIO ROCZNIE
Nowy Dwór	3 100	3 100	3 100	12 136	16 180	20 564	24 948	31 184	38 980	48 724	60 904	262 928	23 904
Janów	6 852	6 852	6 852	26 812	35 752	45 432	55 116	68 896	86 120	107 648	134 560	580 900	52 808
Kuźnica	9 676	9 676	9 676	37 864	50 484	64 156	77 828	97 284	121 608	152 008	190 012	820 272	74 572
Korycin	4 212	4 212	4 212	16 484	21 980	27 932	33 884	42 356	52 944	66 180	82 724	357 124	32 464
Krynki	6 376	6 376	6 376	24 948	33 260	42 272	51 280	64 100	80 124	100 152	125 192	540 448	49 132
Dąbrowa B	17 648	17 648	17 648	69 052	92 068	117 004	141 940	177 424	221 780	277 228	346 532	1 495 972	135 996
Szudziałowo	6 408	6 408	6 408	25 076	33 436	42 492	51 548	64 432	80 540	100 676	125 844	543 272	49 388
Sokółka	28 248	28 248	28 248	110 536	147 384	187 300	227 216	284 020	355 024	443 780	554 728	2 394 732	217 704
Sidra	4 316	4 316	4 316	16 888	22 516	28 616	34 716	43 392	54 244	67 804	84 752	365 876	33 260
Suchowola	6 992	6 992	6 992	27 364	36 484	46 364	56 248	70 308	87 884	109 856	137 320	592 812	53 892
Powiat	93 828	93 828	93 828	367 160	489 548	622 132	754 720	943 400	1 179 248	1 474 060	1 842 576	7 954 336	723 120

Tabela nr 41. Prognoza wydatków inwestycyjnych powiatu - zaangażowane środki pomocowe (tys. PLN).

wydatki inwestycyjne	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2000-2010	ŚREDNIO ROCZNIE
Nowy Dwór	200	200	200	776	1 036	1 316	1 596	1 996	2 492	3 116	3 896	16 816	1 528
Janów	1 276	1 276	1 276	4 996	6 660	8 464	10 268	12 836	16 044	20 056	25 068	108 216	9 836
Kuźnica	2 316	2 316	2 316	9 060	12 080	15 348	18 620	23 276	29 096	36 368	45 460	196 252	17 840
Korycin	736	736	736	2 880	3 840	4 880	5 920	7 404	9 252	11 564	14 456	62 412	5 672
Krynki	1 344	1 344	1 344	5 264	7 020	8 920	10 824	13 528	16 908	21 136	26 420	114 060	10 368
Dąbrowa B	2 616	2 616	2 616	10 240	13 652	17 352	21 048	26 312	32 888	41 112	51 388	221 844	20 168
Szudziałowo	1 396	1 396	1 396	5 464	7 288	9 260	11 232	14 040	17 552	21 940	27 424	118 396	10 764
Sokółka	4 352	4 352	4 352	17 024	22 696	28 844	34 992	43 740	54 676	68 344	85 428	368 792	33 528
Sidra	776	776	776	3 028	4 040	5 132	6 228	7 784	9 732	12 164	15 204	65 640	5 968
Suchowola	580	580	580	2 268	3 028	3 844	4 664	5 832	7 288	9 112	11 388	49 168	4 468
Powiat	15 588	15 588	15 588	61 004	81 336	103 368	125 396	156 744	195 932	244 912	306 140	1 321 600	120 144

Scenariusze rozwoju

Możliwość wystąpienia trzech scenariuszy rozwoju:

A. Scenariusz optymistyczny (I)

B. Scenariusz umiarkowany (II)

C. Scenariusz zachowawczo – ostrzegawczy (III)

Tabela nr 42. Scenariusze rozwoju wraz z założeniami.

Scenariusze rozwoju oraz przyjęte założenia		
Scenariusz optymistyczny (I)	Scenariusz umiarkowany (II)	Scenariusz zachowawczo-ostrzegawczy (III)
Zmniejszenie ujemnego oddziaływania człowieka na środowisko przyrodnicze przez stosowanie mało uciążliwych technologii produkcji i ograniczenie zanieczyszczenia środowiska przyrodniczego odpadami bytowymi	Zostanie częściowo rozwiązany problem zagospodarowania odpadów na wysypiskach śmieci i powstających oczyszczalniach ścieków	Brak nowoczesnych technologii w zakresie zagospodarowania odpadów i oczyszczania ścieków spowoduje degradację środowiska przyrodniczego wokół skupisk ludności
Wybudowanie drogi szybkiego ruchu z Białegostoku do Kuźnicy, która będzie odcinkiem trasy łączącej Europę Zachodnią ze Wschodnią. Rozbudowa drogi nr 19 do granicy Polski z Litwą, która połączy Litwę, Łotwę, Estonię i Finlandię z Europą Środkową przez obszar powiatu sokólskiego	Drogi o znaczeniu strategicznym dla funkcjonowania powiatu osiągną stan techniczny tras szybkiego ruchu	Pogorszenie stanu technicznego dróg i wzrost ilości samochodów ciężarowych poruszających się po nich odbije się wzrostem wypadków drogowych. Kolej w tym scenariuszu będzie traciła znaczenie jako środek transportu. Może też wystąpić problem likwidacji niektórych linii kolejowych obsługujących ruch pasażerski
Polska około roku 2003 może stać się członkiem Unii Europejskiej	Polska po roku 2006 może stać się członkiem Unii Europejskiej	Nie przewiduje się przystąpienia Polski do Unii Europejskiej
Wzrost gospodarczy powiatu będzie oscylował wokół 6-7%, co wiąże się z koniecznością akumulacji wewnętrznej na poziomie około 30%PKB (potaniecie kredytów)	Wzrost gospodarczy będzie oscylował wokół 4,1-6%, a udział w produkcji krajowym brutto na poziomie 3,5%PKB	Rozwój gospodarczy na poziomie 3,5% w skali roku
Rozwój przemysłu opierającego się na know-how i szkolnictwa	Rozwój sektora małych i średnich firm z umiarkowanym zaangażowaniem nowych technologii	Zastopowanie rozwoju szkolnictwa spowodowane powstawaniem miejsc pracy charakteryzujących się zapotrzebowaniem na nisko wykwalifikowanych pracowników
Stworzenie około 5 tys. miejsc pracy na terenie powiatu	Bezrobocie na terenie powiatu utrzyma się na poziomie 10%	Ukryte bezrobocie na wsiach. Spadek ilości zatrudnionych w przemyśle, bez powstania miejsc pracy w innych działach gospodarki. Niska opłacalność działalności gospodarczej i duże koszty pracy będą powodować rozwój gospodarki drugiego obiegu.
Wzrost przeciętnego gospodarstwa rolnego do 25 ha, zalesianie gruntów wypadających z produkcji rolnej	Wzrost przeciętnego gospodarstwa rolnego do 18 ha, zalesianie gruntów wypadających z produkcji rolnej	Rozdrobnione gospodarstwa rolne
W rolnictwie i leśnictwie pozostaje zatrudnionych około 15% zasobów siły roboczej	W rolnictwie i leśnictwie pozostaje zatrudnionych około 22% zasobów siły roboczej	Utrzymanie zatrudnienia na poziomie około 45% siły roboczej w rolnictwie i leśnictwie
Dopływ środków finansowych na inwestycje w ramach rozwoju regionalnego w proporcji	Wzrost udziału samorządnych powiatów w podziale dochodów budżetu państwa	Brak zabezpieczenia środków finansowych na realizację zadań nałożonych na samorząd powiatu i na jednostki jemu podległe

VI. PODSUMOWANIE

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sokólskiego jest dokumentem, który powstał w wyniku długotrwałych prac w komisjach Rady Powiatu, Wydziałach Starostwa, Jednostkach Organizacyjnych i Służbach Powiatowych oraz uwag nadsyłanych przez przedstawicieli gmin. Wzorcem i dokumentem bazowym stała się „Strategia Rozwoju Województwa Podlaskiego”, przy której pracach uczestniczyli przedstawiciele gmin naszego powiatu. Radni Powiatu przez kilkumiesięczną pracę w komisjach nad tym dokumentem wnieśli do niego szereg uwag i propozycji zmian wychodzących naprzeciw oczekiwaniom społeczeństwa.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju wytycza kierunki działań władz samorządowych do 2010 roku, nakreślając płaszczyzny rozwiązań globalnych. Azymuty działań wyrażone w formie celów strategicznych pierwszego i drugiego rzędu oraz kierunków strategicznych do realizacji w poszczególnych obszarach funkcjonalnych i sferach, określają ramy możliwej do realizacji polityki gospodarczej.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju zawiera konkretne zadania określone miejscem, czasem i wartością co do realizacji w najbliższym dziesięcioleciu. Przy bardzo ograniczonych środkach finansowych należy wspierać w pierwszej kolejności te zadania, które dadzą efekt. Strategia przez cały okres jej realizacji będzie podlegała monitorowaniu. Już teraz władze powiatowe na bieżąco podejmują decyzje kierując się wskazaniem dokumentu. Strategia i kierunki działań w obszarach rozwojowych wytyczają optymalny kierunek rozwoju. Wyzwania niesione przez przyszłość i skala problemów do rozwiązania zmuszają do poszukiwania rozwiązań niekonwencjonalnych, innowacyjnych, ukierunkowanych na osiągnięcie sukcesu.

Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Sokólskiego jest wielką szansą i wyzwaniem dla całej społeczności i współpracujących z nią podmiotów. Tworzenie wizji zmian, wyznaczenie celów i dróg ich osiągnięcia otwiera nas na braki i słabości, jednak ukazuje też nowe perspektywy i możliwości. Warto je zrozumieć, ująć w słowa i zestawić - to pierwszy krok do rozwiązywania problemów, nawet tych na początku nierozwiązywalnych.

Edukacja i zdrowie, opieka społeczna, bezpieczeństwo publiczne, a także rozwój infrastruktury, to tylko niektóre z dziedzin, jakie będą łatwiejsze do realizowania dzięki lepszej współpracy mieszkańców powiatu. Uświadamiając ten fakt zyskujemy sojuszników gotowych do współpracy. Ugruntowując jednolite stanowisko co do kierunków polityki gospodarczej w głównych ośrodkach decyzyjnych, ułatwiamy i przyśpieszamy powstawanie uchwał.

Wokół nas funkcjonują rodziny, organizacje i instytucje, które chcą i mogą przyczynić się do powodzenia realizacji naszych przedsięwzięć. Jest to związane z przyrostem nowych miejsc pracy. Pomagając sobie nawzajem, stajemy się inwestorami w budowaniu przyszłości, a nie petentami przeszłości. Nasze otoczenie to wizytówka dobrobytu mieszkańców, troski i mądrości gospodarzy.

Tylko wyrazista wizja rozwoju i wola działania poprowadzą do sukcesu. Łącząc wysiłki w realizacji przedsięwzięć wspólnie wykorzystamy środki i fundusze pomocowe.

Tabela nr 43. ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – OŚWIATA.

Gmina	nazwa zadania	Czas realizacji Szacowane nakłady finansowe (w tys. zł)		
		2000-2002	2003-2006	2007-2010
Dąbrowa Białostocka	Budowa boiska sportowego przy Zespole Szkół		280	
	Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół		5 000	
	Budowa kotłowni olejowej w Zespole Szkół	400		
Suchowola	Budowa boiska sportowego przy Zespole Szkół		250	
	Modernizacja budynku szkolnego	130		
Janów	Zespół Szkół Rolniczych w Janowie • budowa hali sportowej • budowa obiektów dydaktycznych – II etap	3373 2784		
Różanystok	Budowa kotłowni olejowej w Zespole Szkół Rolniczych	700		
Sokółka	Adaptacja budynków przy ul. Torowej na potrzeby ZSR	1360		
	Budowa hali sportowej przy Zespole Szkół Rolniczych		4400	
	Budowa dwóch boisk przy ZSR	650		
	Budowa kotłowni olejowej w Zespole Szkół Zawodowych	400		
	Budowa boiska sportowego przy Zespole Szkół Zawodowych		300	
	Modernizacja budynku Zespołu Szkół Zawodowych	120		
	Zespół Szkół w Sokółce – budowa hali sportowej	5000		
	Modernizacja budynku szkolnego Zespołu Szkół w Sokółce		1100	
	Budowa boiska sportowego przy Zespole Szkół		400	
	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy- budowa sali gimnastycznej	1289		
	Modernizacja budynku szkolnego Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego	800		
	Budowa kotłowni olejowej w Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym	80		
	Razem	17086	11730	
	Razem	28816		

Tabela nr 44. ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – PROMOCJA.

gmina	nazwa zadania	Czas realizacji zadania Szacowane nakłady finansowe (w tys.- zł)			
		2000-2002	2003-2006	2007-2010	
Korycin	Remonty szkół, ich adaptacja i wyposażenie dla utworzenia schronisk młodzieżowych	1,5			
	Ogólnopolskie dni truskawki w Korycinie	300	400	400	
	Budowa infrastruktury szlaków turystycznych pieszych i rowerowych	550			
	Odbudowa parku plebańskiego przy kościele w Korycinie	200			
	Prace archeologiczne, renowacja i odbudowa zabytków, informatory, przewodniki	2 500			
Kuźnica	Dożynki Kresowe w Kuźnicy	300			
Suchowola	Budowa sieci schronisk turystycznych na terenie gm. Suchowola	400			
	Organizacja corocznej imprezy pn. "OGÓLNOPOLSKIE TARGI EKOTURYSTYKI"	60	80	80	
	Budowa SYSTEMU informacji turystycznej	20	40	40	
	Budowa kąpieliska miejskiego w Suchowoli		1 000		
Sidra	Urządzenie szlaku turystycznego – budowa ścieżek rowerowych na terenie gminy Sidra	200			
Dąbrowa Białostocka	Odbudowa zabytkowego wiatraka z 1928r. i urządzenie kawiarni z pokojami gościnnymi		500		
	Wytczenie ścieżek rowerowych (szlaki w parku z wypożyczalnią rowerów)	500			
	Budowa zbiornika małej retencji na rzece Siderka – wspólnie z Gminą Nowy Dwór	2 000			
	Budowa kąpieliska w okolicach miasta	1 000			
	Urządzenie pola namiotowego w Kamiennej Nowej (wspólnie z harcerzami)	1 000			
Janów	Budowa pól biwakowych i campingowych wraz z zapleczem i infrastrukturą przy zbiorniku wodnym „Sitawka”	350			
	Budowa tras szlaków turystycznych na terenie gminy wraz z infrastrukturą	650			
	Modernizacja wraz z komputeryzacją Izby Tkactwa	100			
	Odbudowa zespołu parkowego w m. Janów	210			
Krynki	Budowa zbiornika wodnego Kruszyniany – lustro wody 20ha	1 600			
	Stworzenie gospodarstw agroturystycznych (5 – 10)	30			
	Modernizacja i przystosowanie do turystyki rowerowej: Szlak Tatarski Szlak Traktu Napoleońskiego		80		
	Remont zabytkowej synagogi przy ul. Piłsudskiego w Krynkach		400		
	Zabezpieczenie murów i ruin synagogi przy ul. Czystej i Garbarskiej		500		
	Gospodarstwa agroturystyczne – 5 szt.		15		
	Uzbrojenie terenu przy zalewie w Kruszynianach			400	
	Gospodarstwa agroturystyczne (10 – 20)			50	
		Razem	11 971,5	3 015	970
		Razem 2000- 2010	15976,5		

Tabela nr 45. ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – DROGI.

Gmina	nazwa zadania	Czas realizacji zadania (Szacowane nakłady finansowe w tys. zł)		
		2000-2002	2003-2006	2007-2010
Suchowola	Modernizacja części ul. Augustowskiej i Fabrycznej w Suchowoli	100		
	Modernizacja drogi Grodzisk	360		
	Modernizacja drogi Ciemne			72
	Modernizacja drogi Zakale			50
	Budowa sieci parkingów w Suchowoli	100		
	Modernizacja drogi 03192 Zgierszczańskie- Kopciówka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej Odcinek długości 7,7 km			2 500
	Modernizacja drogi 03197Karpowicze- Czerwonka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej Odcinek długości 8,4 km			3 000
	Modernizacja drogi 03198 Suchowola- Janów Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej, standardu komunikacji na terenach wiejskich Odcinek długości 6 km			2 000
	Modernizacja drogi 03200 Domuraty- Zwierzyniec Wielki Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej, Odcinek długości 2 km			600
	Modernizacja drogi 03201Domuraty- Chmielniki Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej Odcinek długości 6,5 km			2 500
	Modernizacja drogi 03202 Kiersnówka- Olsza Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej, Odcinek długości 4,6 km			2 000
	Modernizacja drogi 03203 Chmielniki- Chmielówka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej, Odcinek długości 5,4 km			2 000
	Modernizacja drogi Nr 03198 Od drogi Nr 03197 – Okopy – Laudańszczyzna – do drogi Nr 670 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 2,2 km			800

Modernizacja drogi Nr 03208 Od drogi Nr 19 – Horodnianka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 2,2 km		880	
Modernizacja drogi Nr 03212 Dr.nr670 – Jatwież – Mikicin Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 5,5 km	1 600		
Modernizacja drogi Nr 03192 Wólka – Olszanka – Kopciówka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 3,5 km	1 400		
Modernizacja drogi Nr 03210 Ostrówek – Podostrówek – Ciemne Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 3,7 km		1 600	
Modernizacja drogi Nr 03181 Bagny - Jałówka - Kopciówka – Krasne Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 9 km			3 600
Modernizacja drogi Nr 03194 Chodorówka Str. - do dr. nr 03186 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 2 km			800
Modernizacja drogi Nr 03196 Od dr. 670 - Pokośno – Czerwonka - do dr. nr 03192 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 9 km			3 600
Modernizacja drogi Nr 03195 Trzyrzecze – Dryga Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 3 km	1 200		

Korycin	Modernizacja nawierzchni dróg powiatowych Korycin-Krukowszczyzna –Białostoczek Brody –Bombla –Łosiniec Zabrodzie-Wyłudki-Wyłudki Popiołówka –Zdroje Korycin-Zakale Milewsczyzna –Dzięciołówka-Długi Ług –Białousy Aulakowszczyzna –Przystawka Ostra Góra – Niemczyn	4 500		
	Modernizacja drogi Nr 03167 Brody – Bombla – Łosiniec Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 4,2 km			1 600
	Modernizacja drogi Nr 03224 Korycin – Krukowszczyzna Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 5 km			2 000
	Modernizacja drogi Nr 03188 Jesionowa Dolina – Wyłudki – Wyłudki – do drogi Nr 672 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 5,2 km			4 100
	Modernizacja drogi Nr 03176 Aulakowszczyzna – Szumowo Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 2,2 km	380		
	Modernizacja drogi Nr 03174 Dzięciołówka - Długi Ług – Białousy Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 6,7 km			2 680
	Modernizacja drogi Nr 03175 Korycin - Aulakowszczyzna – Przystawka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 4,7 km			1 880

	Modernizacja drogi Nr 03178 Milewsczyczna - do dr. nr 03177 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. ZdyNAMIZOWANIE rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 1,1 km			500
	Modernizacja drogi Nr 03367 Zdroje - do dr. nr 19 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. ZdyNAMIZOWANIE rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 4 km			1 600
	Długi Ług – Jezierzysk		500	
	Modernizacja drogi Nr 03172 Korycin – Rudka – Szaciłówka – Ostra Góra Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. ZdyNAMIZOWANIE rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 2 km			800
	Modernizacja drogi Nr 03177 Korycin – Zakale Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. ZdyNAMIZOWANIE rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 3,1km			2 440
	Wyłudy – Rykaczewo		370	
Kuźnica	Modernizacja drogi Nr 03114 Nowy Dwór – Saczkowce – Kuźnica Białostocka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. ZdyNAMIZOWANIE rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 12km			4 800
	Modernizacja drogi Nr 03124 Czuprynowo – Klimówka – Zaśpicze Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. ZdyNAMIZOWANIE rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 5,5km			2 200
	Modernizacja drogi Nr 03122 Starowlany – Wołkusz – Czuprynowo – Kruglany – dr.nr18 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. ZdyNAMIZOWANIE rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 9,9km			3 960
	Modernizacja drogi Nr 03115 Dr.03114 – Mieszowce – Litwinki – Śniczany Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. ZdyNAMIZOWANIE rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 12km			4 280

Nowy Dwór	Modernizacja mostu przez rzekę Biebrzę k/m Bobra Wielka w ciągu drogi powiatowej Nr 03102 Nowy Dwór - Jaginty - Bobra Wielka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Most długości 10,0 m			400
	Modernizacja drogi Nr 03101 Dr.03100 – Bobra Wielka – Nowy Dwór Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 5km.		500	
	Modernizacja drogi Nr 03100 Granica powiatu – Ponarlica – dr.nr670 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 2,5km.			850
	Modernizacja drogi Nr 03102 Nowy Dwór - Jaginty - Bobra Wielka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 9,2km.			4 500
	Modernizacja drogi Nr 03104 Od dr. nr 03102 – Chilmony Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 3,3km.			1 320
	Modernizacja drogi Nr 03108 Od dr. nr 03107 – Synkowce Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 3,6m.			1 450
	Nr 101 Nowy Dwór – Sieruciwce do skrzyżowania z drogą 100 – 5 km	500		
	Droga Nr 100 od skrzyżowania	50		
Sokółka	Modernizacja dróg Sokółka – Lipina (18)	3 000		
	Sokółka – Malawicze – Klimówka	1 500		
	Podkamionka – Rozedranka Stara – Lebedzin	1 800		
	Modernizacja drogi Nr 03151 Sokółka – Pawełki – Lipina – dr.nr 18 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 19,3km.			8 000

<p><u>Modernizacja drogi Nr 13160 Rozedranka – Lebiezdzin</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 4,4 km.</p>			1 760
<p><u>Modernizacja drogi Nr 13120 Sokolany - Gliniszcz Wielkie - Gliniszcz Małe – Zwierzany</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 8 km.</p>			3 200
<p>Sokółka – Wojnowce – Babiki – Kol. Słójka</p>	262		
<p><u>Modernizacja drogi Nr 03153 Sokółka – Słojniki</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 1,5 km.</p>			600
<p><u>Modernizacja drogi Nr 13123 Klimówka – Malawicze Dolne</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 3 km.</p>			1 200
<p><u>Modernizacja drogi Nr 03156 Sokółka – Rozedranka – do dr. Nr 18</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 6 km.</p>			2 400
<p>Modernizacja drogi powiatowej nr 031302 (ulicy Górnej w Sokółce) Poprawa komunikacji lokalnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców. Zdynamiczowanie rozwoju. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 1,4 km</p>			1 000
<p>Przebudowa przepustu 2 ↓ 100 na przepust skrzynkowy 2x2 m k/m Plebanowce w ciągu drogi powiatowej Nr03164 Żuki - Plebanowce – Gilbowski Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Przepust długości 7,0 m (po cieku)</p>			300

	Modernizacja drogi powiatowej Nr 03149 Kamionka Stara - Wierzchlesie - Łażnisko - Kopna Góra (ulic w m. Kamionka Stara i Wierzchlesie) Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 2,5 km			1 500
	Modernizacja drogi Nr 13154 Janowszczyzna - Jelenia Góra Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 5,1 km			2 040
Dąbrowa B	Modernizacja drogi Nr 03105 Jaczno - Harasimowicze - Kropiwno - Szuszałewo Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 11,3 km.			4 520
	Harasimowicze – ulica we wsi, Nr 03105	116		
	Olsza – Lewki, Nr 03202	600		
	Osmołowszczyzna – Kamienna Nowa, Nr 03204	700		
	Osmołowszczyzna – Kamienna Nowa, Nr 03204 do granic administracyjnych gminy	1 400		
	Ostrowie – ulica we wsi, Nr 03106	126		
	Różanystok – Brzozowo, Nr 03112	440		
	Różanystok – Grzebienie, N 03113	900		
	Modernizacja drogi Nr 03111 Nierośno – Reszkowce Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 6 km.		2 400	
	Asfaltowanie ul Konopnickiej	30		
	Budowa chodnika przy ul. Konopnickiej	100		
	Modernizacja ulicy 3 Maja i ulicy 11 Listopada w Dąbrowie Białostockiej Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 3km.	1 500		
	Modernizacja drogi Nr 03182 Sławno - Wiązówka – Wesołowo Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 6,9 km.			2 800
Dąbrowa Białostocka – Harasimowicze	600			
Bagny – Jałówka	560			

<p><u>Modernizacja drogi Nr 03103 Od dr. nr 670 - Harasimowicze – Dubašno</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 6,9 km.</p>			2 800
<p><u>Modernizacja drogi Nr 03106 Dąbrowa B. – Ostrowie – dr.03105</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 4 km.</p>			1 600
<p><u>Modernizacja drogi Nr 03112 Różanystok – Suchodolina – Jałówka</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 2,2 km.</p>	800		
<p><u>Modernizacja drogi Nr 03113 Różanystok – Butrymowce – dr.03109</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 4,5 km.</p>			1 800
<p><u>Modernizacja drogi Nr 03202 Kiersnówka – Grodzisk – Olsza</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 5 km.</p>			2 000
<p><u>Modernizacja drogi Nr 03204 Granica powiatu – Kamienna N. – Kamienna St. – Dąbrowa Białostocka</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 9,5 km.</p>		3 500	
<p><u>Modernizacja drogi Nr 03103 Dr.670–Harasimowicze–Dubašno–dr.03100</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 6 km.</p>			2 400
<p>Litwinki – Śniczany droga Nr 03120</p>	750		
<p>Zwierżany – Gliniszczce Małe</p>		250	
<p><u>Modernizacja drogi Nr 03119 Sidra – Jurasze – Śniczany – Poganica – dr.nr673</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 4km.</p>			1 600

	Modernizacja drogi Nr 03118 Bierniki – Krzysztoforowo – do drogi Nr 03114 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek 3,3km.			1 300
	<u>Dr.03114–Mieleszkowce–Litwinki–Śniczany</u>	320		
Szudziałowo	Ostrów Płn. – Szudziałowo Nr 03136 – 4,5 km	1 400		
	Modernizacja drogi Nr 03126 Sokółka – Wojnowce – Babiki – Słójka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 26 km			10 400
	Modernizacja drogi Nr 03150 Wierzchlesie – Słójka Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 6,8km	2 000		2 720
	Modernizacja drogi Nr 03131 Zubrzyca Wielka - Mieńkowce - do dr. nr 03130 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 6,5 km			2 600
	<u>Szudziałowo – Słójka Borowszczyzna Nr 03147 – 7,7 km</u>		2 000	
	<u>Modernizacja drogi Nr 03136 Szudziałowo – Ostrów Nowy – Górzany – dr.03393</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 11 km			4 400
	<u>Sokółka – Wojnowce – Babiki – Słójka droga Nr 03126</u>	1312,5		
	<u>Modernizacja drogi Nr 03132 Szudziałowo - Harkawicze – Jurowlany</u> Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 8 km			3 200

Modernizacja drogi Nr 03147 Szudziałowo - Nowinka - Boratyńszczyzna - Kozłowy Ług - Stójka - Borowszczyzna - do dr. nr 676 Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 7,7 km			3 080
Janów – Kuplisk – Budno – Makowlany	1 435		
Janów – Przystawka – Długi Ług	1 050		
Janów – Rudawka – Kumiątka	1 050		
Teolin – Sosnowe Bagno	60		
Modernizacja drogi Nr 03130 Babiki - Usnarz G. - Jurowlany – Krynki Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 13,1km			5 240
Modernizacja drogi Nr 03144 Kruszyniany - Sanniki - Szaciły – Nietupa Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 6km			2 400
Modernizacja drogi Nr 03139 Krynki – Góran Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 6,4km			2 600
Modernizacja drogi Nr 03130 Babiki - Usnarz G. - Jurowlany – Krynki Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 13,1km			5 240
Modernizacja drogi Nr 03142 Od dr. nr 03140 - Plebanowo - Ciumicze – Sanniki Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 6,4km			2 560
Modernizacja drogi Nr 03145 Od dr. nr 03140 - Białogorce - Ozierany Wielkie - Łosiniany - Rudaki - granica powiatu Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamiczowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych. Odcinek długości 9,7km			3 880

Modernizacja mostu przez rzekę Kumiałkę k/m Jesionowa Dolina w ciągu drogi powiatowej Nr 03188 Jesionowa Dolina – Wyłudki Most długości 15,8 m Poprawa komunikacji lokalnej i międzygminnej. Poprawa standardu funkcjonowania mieszkańców w środowisku wiejskim. Zdynamizowanie rozwoju obszarów o intensywnej produkcji rolniczej. Podniesienie walorów turystycznych.			300
Krynki – Waliły – Gródek (żwir)	540		
Sanniki – Ciumicz Kundzicze – Plebanowa (żwir) Krynki – kol. Nietupa	450		
Ulice: Targowa, 1-go Maja, Wojska Polskiego, Grodzieńska (część), wieś Górka (asfalt)		600	
Ostrów Południowy, Górazy – Podlipek		270	
Wsie: Szaciły, Ostrów Południowy Kruszyniany – Łosiniany (asfalt) Kundzicze – Plebanowo			1 440
Razem	73 646	14 761	163592
Razem 2000- 2010	251 998		

Tabela nr 46. ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – INFRASTRUKTURA TECHNICZNO – SPOŁECZNA.

gmina	nazwa zadania	Czas realizacji zadania (Szacunkowy koszt finansowy w tys. ,- zł)		
		2000-2002	2003-2006	2007-2010
Powiat Sokółka	Gazyfikacja Powiatu Sokólskiego 2000- 2010.			3 284 584
Korycin	Budowa zakładu przetwórstwa owoców w Korycinie	20 000		
	Budowa zakładu przemysłowo-przetwórczego	8 000		
	Modernizacja oświetlenia drogowego	350		
	Tworzenie grup producenckich rolników w Korycinie	300		
	Telefonizacja gminy	3000	3000	3000
Nowy Dwór	Modernizacja linii energetycznej	200 000		
	Telefonizacja gminy Nowy Dwór	2 400	600	600
	Utworzenie przejścia granicznego z Białorusią we wsi Chworościany – Urząd Marszałkowski		500 000	
	Tworzenie grup producenckich rolników w Nowym Dworze	300		
Suchowola	Budowa zakładu przetwórstwa rolno-spożywczego w Suchowoli	15 000		
	Budowa magistratu w Suchowoli	7 000		
	Modernizacja oświetlenia ulicznego	300		
	Telefonizacja gminy	3000	3000	3000
	Wyposażenie w sprzęt medyczny Przychodni Rejonowej w Suchowoli	3 000		
	Tworzenie grup producenckich rolników w Suchowoli	300		
Sidra	Tworzenie grup producenckich rolników w Sidrze	300		
	Telefonizacja gminy	600	600	600
Kuźnica	Tworzenie grup producenckich rolników Kuźnicy	300		
	Telefonizacja Gminy Kuźnica	2 500	2500	2500
Krynki	Tworzenie grup producenckich rolników Krynkach	300		
	Telefonizacja gminy	2500	2500	2500
	Przejście graniczne w Krynkach – infrastruktura przejścia granicznego Urząd Marszałkowski		500 000	
Szudziałowo	Tworzenie grup producenckich rolników Szudziałowie	300		
	Telefonizacja Gminy	3000	3000	3000
Dąbrowa Białostocka	Tworzenie grup producenckich rolników w Dąbrowie	300		
	Budowa przetwórnicy owocowo – warzywniej w Dąbrowie Białostockiej	3 000		
	Odbudowa i modernizacja istniejących obiektów melioracyjnych.	b.d.		
	Budowa ciągu technologicznego do zagęszczania serwatki w OSM w Dąbrowie Białostockiej	3 000		
	Telefonizacja gminy	600	600	600

Sokółka	Terminal kolejowo – drogowy dla obsługi przewozów kolejowych w Sokółce	10 000		
	Telefonizacja Gminy	3500	3500	3500
	Tworzenie grup producenckich rolników w Sokółce	300		
Janów	Budowa stacji transformatorowej	2 000		
	Budowa linii energetycznych wraz z modernizacją istniejących		500	
	Modernizacja oświetlenia ulicznego i drogowego	450		
	Telefonizacja Gminy	3500	3500	3500
	Tworzenie grup producenckich rolników w Janowie	300		
Razem		299 700	1 023 300	3 307 384
Razem 2000- 2010		4 630 384		

Tabela nr 47. ZADANIA SYTRATEGICZNE REALIZACYJNE – OCHRONA ZDROWIA.

gmina	Nazwa zadania	Czas realizacji Szacowane nakłady finansowe (w tys. zł.)		
		2000-2002	2003-2006	2007-2010
Sokółka (SP ZOZ)	Zakup aparatu Rtg	600		
	Dostosowanie pomieszczeń do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Socjalnej z dnia 21.09.1992r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 74, poz. 366, z późn. zm.).	100		
	Budowa dezynfektorii ścieków szpitalnych (przy szpitalu, ul. Sikorskiego 40).	250		
	Modernizacja instalacji sygnalizacyjno-alarmowej w szpitalu, ul. Sikorskiego 40).	600		
	Modernizacja sieci przesyłowej energii cieplnej.		200	
	Docieplenie budynku, wymiana stolarki okiennej.		600	
	Zakup sprzętu do jednostek służby zdrowia.			500
	Zniesienie barier architektonicznych w budynku szpitala.		200	
	Zakup sprzętu rehabilitacyjnego.	40		
	Remonty obiektów (dach, elewacja).			300
	Remont pomieszczeń gospodarczo pomocniczych (tlenownia, hydrofornia, agregatornia).			500
	Wymiana pralnic w Pralni Szpitala – szt. 3			40
	Wymiana kotłów warzelnych w Kuchni szpitala – szt. 4			40
Adaptacja budynku z przeznaczeniem na Dom Pomocy Społecznej		800		

	Adaptacja budynku z przeznaczeniem na Ośrodek Interwencji Kryzysowej		100	
Dąbrowa Białostocka SP ZOZ	Remont dachu szpitala	200		
	Zakończenie modernizacji bloku operacyjnego	155		
	Utworzenie szatni centralnej oraz pokoi śniadań dla pracowników szpitala	90		
	Wymiana stolarki okiennej w budynku szpitala		100	
	Wyposażenie w sprzęt medyczny			1 200
	Wyposażenie w sprzęt rehabilitacyjny	120		
	Adaptacja pomieszczeń budynku wolnostojącego na potrzeby diagnostyki i rehabilitacji		580	
	Remonty bieżące budynku szpitalnego			100
	Razem	2 055	1 680	2 680
	Razem 2000-2010	6 415		

ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE w latach 2000- 2010

Wartość inwestycji (tys. PLN)

ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – OŚWIATA	113 518
ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – OCHRONA ŚRODOWISKA	339 954
ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – PROMOCJA	15 957
ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – DROGI	251 984
ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – INFRASTRUKTURA TECHNICZNO – SPOŁECZNA	4 630 384
RAZEM	5 351 797

DODATEK.

A. Spis tabel

Tabela nr 1.	Struktura użytkowania gruntów.	7
Tabela nr 2.	Stan podmiotów gospodarczych.....	13
Tabela nr 3.	Działalność gospodarcza w rozbiu na rodzaje (31.12.98r.).....	13
Tabela nr 4.	Wykaz jednostek pomocy społecznej na terenie powiatu sokólskiego.	21
Tabela nr 5.	Wykaz organizacji pozarządowych na terenie powiatu sokólskiego.	22
Tabela nr 6.	Średnia liczba łóżek w SP ZOZ Dąbrowa Białostocka*.....	23
Tabela nr 7.	Średnia liczba łóżek w SP ZOZ Dąbrowa Białostocka*.....	24
Tabela nr 8.	Zaludnienie powiatu na dzień 1/04/98.	26
Tabela nr 9.	Wiek produkcyjny w powiecie sokólskim (01.04.98).	29
Tabela nr 10.	Wiek poprodukcyjny w powiecie sokólskim (01.04.98).	30
Tabela nr 11.	Wiek przedprodukcyjny w powiecie sokólskim (01.04.98).	30
Tabela nr 12.	Struktura wieku w powiecie sokólskim.	31
Tabela nr 13.	Przyrost naturalny.....	32
Tabela nr 14.	Migracje.	33
Tabela nr 15.	Stan gęstości telefonii stacjonarnej i liczby abonentów w powiecie.....	35
Tabela nr 16.	SZANSE ZEWNĘTRZNE.	46
Tabela nr 17.	SZANSE WEWNĘTRZNE.	47
Tabela nr 18.	ZAGROŻENIA WEWNĘTRZNE.	49
Tabela nr 19.	ZAGROŻENIA ZEWNĘTRZNE.	50
Tabela nr 20.	PROGNOZA ROZWOJU UCZNIÓW SZKÓŁ PONADGIMNAZJALNYCH W LATACH 2000 – 2007.	65
Tabela nr 21.	Dochody gmin powiatu sokólskiego lata 1994- 1999 (PLN).....	71
Tabela nr 22.	Dochody gmin powiatu w roku 1994 ze skumulowanymi 1994- 99 PLN.....	72
Tabela nr 23.	Dochody powiatu (PLN).....	73
Tabela nr 24.	Wydatki gmin powiatu sokólskiego lata 1994- 1999 (PLN).	73
Tabela nr 25.	Porównanie wydatków i dochodów powiatu w latach 1994- 1999 (PLN).	74
Tabela nr 26.	Wydatki gmin powiatu w roku 1994 ze skumulowanymi 1994-99 PLN.	74
Tabela nr 27.	Wydatki w powiecie (PLN).	75
Tabela nr 28.	Wydatki inwestycyjne powiatu w latach 1994- 99 PLN.	75
Tabela nr 29.	Udział procentowy wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w powiecie.....	76
Tabela nr 30.	Wydatki inwestycyjne w powiecie na mieszkańca (PLN).	76
Tabela nr 31.	Wydatki inwestycyjne w powiecie PLN.....	77
Tabela nr 32.	Prognoza zmian wskaźników ekonomicznych w latach 2000- 2010.	77
Tabela nr 33.	Prognoza dochodów w powiecie 2000- 2010 (PLN).	78
Tabela nr 34.	Prognoza wydatków w powiecie 2000 - 2010 (PLN).	79
Tabela nr 35.	Prognoza wydatków inwestycyjnych w powiecie 2000- 2010 (PLN).	80
Tabela nr 36.	Prognoza wydatków inwestycyjnych gmin powiatu porównanie (PLN).	82
Tabela nr 37.	Porównanie prognozy wydatków inwestycyjnych powiatu sokólskiego w dwóch wariantach, przy założeniu zasilania i nie zasilania środkami z funduszy pomocowych UE i nie zasilanych (w przeliczeniu na 1 mieszkańca PLN).	83
Tabela nr 38.	Potrzeby finansowe powiatu na inwestycje w latach 2000- 2010 (mln PLN.).....	83
Tabela nr 39.	Prognoza dochodów powiatu- zaangażowane środki pomocowe (tys. PLN).....	84
Tabela nr 40.	Prognoza wydatków- powiatu- zaangażowane środki pomocowe (tys. PLN).	84
Tabela nr 41.	Prognoza wydatków inwestycyjnych - powiatu- zaangażowane środki pomocowe (tys. PLN).....	85
Tabela nr 42.	Scenariusze rozwoju wraz z założeniami.	86
Tabela nr 43.	ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – OŚWIATA.....	88
Tabela nr 44.	ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – PROMOCJA.....	89
Tabela nr 45.	ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – DROGI.	90
Tabela nr 46.	ZADANIA STRATEGICZNE REALIZACYJNE – INFRASTRUKTURA TECHNICZNO – SPOŁECZNA.	101
Tabela nr 47.	ZADANIA SYTRATEGICZNE REALIZACYJNE – OCHRONA ZDROWIA.....	102

B. Spis mapek

Mapka nr 1. Parki.....	8
Mapka nr 2. Gęstość zaludnienia.	27
Mapka nr 3. Dynamika wzrostu zaludnienia.	28
Mapka nr 4. Ludność w wieku produkcyjnym.	29
Mapka nr 5. Ludność w wieku poprodukcyjnym.	31
Mapka nr 6. Telefonii komórkowa.....	37
Mapka nr 7. Drogi.	38
Mapka nr 8. Kolej w powiecie sokólskim.	40
Mapka nr 9. Procent wsi zwodociągowanych.	41
Mapka nr 10. Oczyszczalnie ścieków.....	42
Mapka nr 11. Składowiska odpadów.	43
Mapka nr 12. Schemat zasilania w energię elektryczną odbiorców powiatu sokólskiego.	44